

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
ÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

A nagy merénylet.

Írta: Kossuth Ferencz.

Nauheim, július 12.

A katonai kérdések egy évtized óta előtérben vannak és már sok izgalmat, sok válságot okoztak.

E tényre hivatkoznak azok, akik szeretnék e kérdéseket végre kiküszöbölni, mert káros az, ha egy és ugyanazon kérdés hosszú ideig, izgalomban tartja az országot.

Azonban ezen nem azzal lehet segíteni, hogy háttérbe szorítsassék minden nemzeti kívánság és tekintet nélkül az ország teherviselő képességére, egy oly arányú új teher rovassék az adózó polgárokra, amilyent az államháztartás mostani helyzetében egyáltalán el nem bír és adósságból fog kelleni fedezni az államháztartás rendes költségeinek egy részét.

Egy évtizedig tartott izgalmat nem lehet lecsendesíteni azzal, hogy ráerő-

szakolják a nemzetre azt, aminek a bekövetkezhetése ezt az izgalmat előidézte. Az a tény, hogy e ráerőszakolás egy oly időszakban történik, amelyben a nemzet beteges apathiában van, nem csak hogy nem járul a nemzet megnyugtatóhoz, hanem ellenkezőleg, mint egy súlyos merénylet fog feltűnni a nemzet előtt, mihelyt a nemzet visszanyerte öntudatát.

De vajjon sikerülni fog-e ez a merénylet? Erre a kérdésre csak maga a nemzet felelhet, mert a nemzetet megvédeni, ha megvédeni nem akarja, valóban nehéz feladat volna.

Én azonban egy perczig sem tételezem fel azt, hogy a nemzet ne tudta legyen, hogy mit akar, amikor feláldozta nyugalma egy évtizedig, inkább, semhogy eltűrje azt, hogy alkotmányos formákban kifejezett akarata ne érvényesülhessen.

Ez a tény távolról sem bizonyította a kellő megfontolás hiányát; sőt ellenkezőleg, azt bizonyította, hogy a nemzet a parlamentáris kormányformát helyesen fogta fel, midőn nem tartotta azt lehetőséget, hogy a többség akarata, mely törvényekbe iktatott jogon alapszik, ne érvényesülhessen; mert ha ez

így van, akkor nincs parlamentáris alkotmányosság.

Most is van többség, ennek is van akarata; de ezt a többséget a nemzet apathiája teremtette; ez a többség ugyanannak a negatív erőnek a teremtménye, amely negatív erő kifolyásából most igyekeznek rádobni a nemzet vállaira azt a terhet, mely ellen tíz évig védekezett.

Vagy talán örült ez a nemzet, hogy meggyőződését úgy változtassa, mint ember az ingét? Aki ezt akarja elhitetni a magyar nemzetről, az rossz uton jár; saját fájának rossz hírét költi; ki venne valaha komolyan egy magyar nemzeti kívánságot, ha bebizonyulna az, hogy elég várni és majd a kívánság elpárolog, sőt a nemzet nagy része az ellenkezőjét kezdi kívánni.

A véderéform részleteire lesz még alkalmam és időm kiterjeszkedni majd a tárgyalás során; de most a távolból, az otthon már megindult harcban kimondom a magam részéről is és mintegy előszóul idejegyzem, hogy a nemzet soha sem nyugodhatik bele abba, hogy legyen a nemzeti életnek oly része, amelyen a fejlődés lehetetlen.

A nemzet, mihelyt felébred, érezni

Bucusz Budától.

Írta: Váradi Antal.

(Utánnemzés títos.)

1790. október 25-ikén kezdték meg a budai Várszínházban Kelemen László és társai a magyar színészetet s negyvenhét esztendő múlva, 1837. márczius 19-ikén yettek onnan bucsut. Ez a közel félszázados kalvária azonban nem első sikerek, hanem az első bukások története.

Kelemenék hét esztendő múlva a megyeház udvarán látták elkótyavetyéltetni néhány megmaradt rongyukat, diszleteiket, ruhárukat, amelyeket nélkülözések árán, sokszor a szájuktól vonva meg a falatot, szerezettek össze. Azontul sem volt szerencsés a magyar színészet vállalkozása. Egy sikerre tíz bukás esik. Egy ebédre — háromszor annyi koplalás.

Nem a negyvenhét esztendő történetével foglalkozom itt. Csak az utolsóknak a krónikáját mondom el, a negyvenhetediknek, a bucsu esztendejének, mely tartott éppen 1837. József napjáig. Akkor következett be az apostolok oszlása s mire összegyűltek megint, már a kerepesi-úti nagy templom várta őket. A szegény színészek álma teljesült.

A társulat, mely az utolsó vándorévet Budán töltötte, jeles tagokat számlált. Bartha, Egressy, Fánész, Lendvay, Megyeri, Szentpétery, Szigligeti, Szilágyi, Telepy, Udvarhelyi a nők közül Kántorné, Lendvayné, Kovácsné, Bartháné, Laborfalvi Róza, Szath-

mári Karolina, Telepi Máli voltak a színpad erősségei.

A „Rajzolatok“ 1837-ik évi második számában egy prólógus van közölve, melyet az évad megnyitó előadása előtt szavalt el Fánész s amelyet Szigligeti írt. Ez a következő jelesebb passzusokkal dicsekszik:

„A mult században született a magyar színészet nemtője. Erdély ringatá bölesőjében, Magyarország édesanyaként mosolygott rá, majd karjaira vevé, — nem hogy elaltassa — karjaira vevé azért, hogy keble hazafiúi lángjaival melegesse. A gyermek nevedett, bájjai fejledeztek s lön egy szeretetreméltó leánya.

Költői lélektől szállva csodás s eladdig ösmertlen hangokon csodás s addig ösmertlen dolgokról szólott, oly hurokat pendite meg, melynek bájjangjai az egész nemzetből visszhangoztak. Mindenütt, merre járt-kelt, tárt karokkal fogadták. Mindenütt rokon-ésők illetté, de a leánya egy helyütt sem marada, valamit keresett, és az: az állandóság örökké égő lámpája volt.“ — Bocsássatok — mondá minden karból kifejtözve — édesanyám szívét kereselem, ott nyughatom meg, ott lehetek aranyidőt, örök tavaszt...“

S ez az anyai szív: a hon szíve: Budapest volt! Az anya keblén elkezdé hirdetni égből küldött rendeltetése céljait, az anyai nyelvet terjeszteni, az erkölcsöket nemesíteni, a nemzetet ébreszteni s agyába nagy gondolatokat gyujtani s ezért csak ugy könyörgött:

„Anyám — adj hajlékot“

De az anya azt viszonázta:

„Nincs — nem lehet!“

Több ily esalatkozás után kisírva keservét, ártatlan mosolylyal négy éve még egyszer megjelent a nemtő, nyugodni óhajtván az anya szívében, s ó égi öröm! mi egészen másként találta mindent!

Az ősz Buda, a török rabság sarköve, a magyar szabadság diadalíve, s a hajdani őskor emlékjele, egy tisztos ősz, aki nem panaszkodik gyáva öregként, tesz, munkál a nemzetiség nagy kertjében, kézen fogta, e csarnokba vezeté s mondá: „Legyen lakod, többé ne légy bujdosó!“

Jött Pestvármegye s oldhatlan karokkal kapcsoló magához. Lecsókolá könyeit, pelikán gyanánt megszakasztá keblét, ön-vérével élteté, s megesküdt, hogy atyai kebléről sosem bocsátja el.

Jött a Tudós Társaság s mint egy szelid Muza megcsókolvá homlokát, új lantot adott kezébe, s a leánya élete kedvesebb, bájosabb lett.

E varázs-hangra Pest-Buda gyermekei, rem tekintve a meredek hegyet, nem a zajló Dunát, éltet veszedelmezve jöttek s öröm- vagy bú-könyvekkel áldoztak. Pestvármegye, látva ezt, eltökélte böles megfontolással, férfiu akarattal, ifju tüzzel, hogy e kedves leánykát hallgatói nagyobb körébe viszi. Így tétetett alapja egy nagyobb s fényesebb laknak. A tavasz virágival kinyilik s ha Isten segít: nem fog azokkal elhervadni, de a nemzetiség szellemével örökölni!

S most e leánya szép reményei, szép álmai valósultán oly boldog, oly elégedett!

Vegyétek hálánkat, köszönetünket, mindnyájan, hív honfiak, kik intézetünk gyenge növényét a hazafiság melegével növesztétek. Adja Isten, hogy a most már Pestre ültetendő növény bimbójában, minden új évvel, a nemzeti jólét, nyelv, erkölcsök és szabadság táplálója, s tápláltja legyen!“

Képzeltető, milyen hatása volt ennek a prólógusnak, Fánész művészi előadásában érezes hangon, megindító melegséggel előadva. Különösen azok a passzusok indították könnyekre a hallgatóságot — hiszen akkor olyan könnyen elsírták magukat az emberek — amelyek az anyáról és leányáról szólottak

fogja a terhet, mely vállait nyomja és méltó haragja azok ellen fog fordulni, kik e terhet rárakták, míg a nemzet aludt.

Az ellenzéki Dreadnought.

Budapest, július 14.

Igenis, a megindult nemzeti küzdelem első forró napjai elégségesek voltak, hogy ismét összeforrjon a két függetlenségi párt. És igenis, olyan olvasztó ereje nyilatkozott még az egységes küzdelemnek, hogy egy sorba kerültek ismét a koalíció nagy tényezői és ismét egy várat ostromolnak Kossuth, Apponyi, Justh, Andrássy és akik az imént még egymással állottak harezban. Igenis, elkészült és minden főhercegi asszisztencia nélkül is elemébe került immár az első ellenzéki Dreadnought, melynek szintén „viribus unitis” a büszke jelszava. Egyesült erővel, — így indul az egész ellenzék a katonai javaslatok ellen. S ha Ferencz Ferdinand sirt, mikor a katonai Dreadnought a trieszti vizekre ereszkedett, még inkább sirhatna most, mikor az ellenzéki Dreadnought indult el a katonai vizekre. Mert bizony mondom, nem csinál az a másik Dreadnought annyi kárt Ferencz Ferdinand ellenségeiben, mint amennyit csinálni fog ez az ellenzéki „viribus unitis” Ferencz Ferdinand barátaiban.

Ha semmi egyébért, ezért a nagy és szűke-séges egyesülésért is érdemes volt a katonai javaslatok ellen intézett hatalmas rohamot megcsinálni. Mindig mondtuk, hogy a kettévált függetlenségi párt összeforradása össze fog esni az első erősebb harez pillanatával. Mert lehetetlen, hogy az a két függetlenségi párt, melyet összeköt a mult minden emléke, külön utakon járjon, mikor céljai és törekvései azonosak. Az emberek között árkokat áshatott a félreértés, az intrika s a temperamentumbeli különbség, de a pártokat előbbtöbb össze kell ismét hoznia a közös hareznak, a közös munkának. Nos, össze is hozta. Csak el kellett következnie, ami elmarad-

hatatlan volt, a többség elbizakodott göggyének, az osztrákok régen visszafojtott s annál erősebben kitörő követelésének s mihelyt a kormány, vállalt kötelezettsége szerint, erőszakolni próbálja a katonai javaslatokat: ime már egy csatasorban állanak Kossuth és Justh katonái és ime már megérkezett a csatatérre gróf Andrássy Gyula is, hogy felolvadva minden félreértést és visszavonást, a régi fegyverbarátokkal együtt küzdjön a katonai követelések ellen, vagy hogy Kossuth Ferencz szavaival éljünk, a „nagy merénylet” ellen.

És akárki mit mond, a függetlenségi pártok ilyen tömörülésének már is megvan az eredménye. Még csak harmadik napján vagyunk a küzdelemnek és mégis, hol van már a többségnek az az elbizakodott göggye, melylyel ezt a harezot kánikula idejére erőszakolta? És a többség már nem gögös, hanem ideges, nem a harez kedve nagy, hanem a riadalma. S ha a miniszterelnök egy héttel ezelőtt még adta a büszke spanyolt, aki nem alkuszik és nem paktál, ma már a többség soraiban szívesen sutognak valami kompromisszum eshetőségéről. Ma az esetleges kompromisszum már úgy lebeg a többségi szívek fölött, mint valami óhajtott szivárvány képe, mely a vihar elmúlását hirdeti. És Khuen-Héderváry, ha nem volna gróf Svengali István sugallása szerint való vezér, hanem a saját gusztusa szerint cselekedetnék, már alighanem szívesen paktálna, akár a választói jog alapján is. De hát gróf Tisza-Svengali zordonan áll a háttérben, s ő, aki egyszer már megpróbálta a többségi akarat mindenáron való áterőszakolását, most másodszor is erre a pontra tör. A végzeté sodorja őt, ő Khuen-Héderváryt és Khuen-Héderváry a többséget. Hogy hová sodorja? Ők azt hiszik, hogy az ellenzék végső letörése felé. De megint csak a saját vermiükbe sodródnak. Az egyesült ellenzék lelkes ellentállásán ismét meg fog törni minden erőszak.

Ami a parlamentben történik: az csak tűz, mely az erőket összeforrasztja, s a nem-

zeti védelem táborait egyesíti. Hogy ez a többséget idegesíti, azt megértjük. De lesz ebből még több is idegességnél. Holnap beszélni fog gróf Apponyi Albert, a jövő hét elején pedig gróf Andrássy Gyula: és akkor majd meglátja a kormány, megérzi a többség és meggyőződik róla a nemzet, hogy azok a védelmi tényezők, melyek a multban meghasonlottak, ebben a kiújult nemzeti küzdelemben ismét összefogóztak és közös erővel, viribus unitis, ismét elég erősek lesznek a tervezett merénylet megghusítására. Az ellenzéki Dreadnought elkészült és ez a Dreadnought a miénk, a nemzeté, s meg is fogja tudni védelmezni a nemzeti jogok féltett határait.

Budapest, július 14.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap, szombaton, az indítvány- és interpellációs könyvek felolvasása után folytatja a véderőjavaslat általános tárgyalását.

Az új pécsi főispán bemutatkozása. Pécsről jelentik: Dr. Visy László, Pécs szab. kir. város főispánja tegnap érkezett meg Pécsre. Első útja a városi székházba vitt, ahol Nendtvich Andor kir. tanácsos polgármesternél, mint a törvényhatóság képviselőjénél bemutatkozott új állásában. Az installáló közgyűlés a jövő hét végén lesz.

A képviselőház bizottságaiból. A kérvényi bizottság július 18-án délután öt órakor a II. számú bizottsági teremben ülést tart, amelyen a kérvények hetedik sorjegyzékét tárgyalják.

Küldöttségjárás. Az állami és megyei altisztek és szolgák népes küldöttsége tisztelgeti ma gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöküknél. A küldöttséget Blánár Béla országgyűlési képviselő vezette, majd a küldöttség nevében Nagy Imre az országos egyesület elnöke mondott beszédet, kérve a miniszterelnököt annak a memorandumnak jó akaratú figyelembevételére, amiben kívánságait összefoglalták. A miniszterelnök megígérte, hogy kérésüket figyelembe veszi. — A Magyarországi Müvezetők Országos Szövetségének küldöttsége tisztelgeti ma gróf Bathhány Tivadár vezetés alatt Lukács László kereskedelmi miniszternél, hogy megkérjék arra, az Ungaro Croata által a sztrájk folytán kizárt munkások visszavételénél járjon közbe. A küldöttségben az Ungaro Croata munkásai közül Pallik Ferencz és Bertoly, az Ungaro Croata gépész-egyesületének elnöke vettek

— Én meg alátartottam a tenyeremet s ami félrecsöpögött: az volt az én keztem!

Látván a nagy inséget, Pestmegye színi-választmánya február elsejére egy forint belépti-díj mellett nagy álarozos-bált hirdetett. A bál fényesen sikerült. Mindenféle mendemonda maradt fent ennek a bálnak a huncutságairól, Sándor grófnak a rabszolgáiról, egy budai polgár maszkjáról és különféle csalfaságairól, amelyeket máshol mondtam el, itt, tekintve az alkalom szomorú voltát, nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni, csak a vidámabb oldalát érintem a dolognak, azt, hogy a bál hétszázharminczkilencz forintot és negyvennyolcz krajczárt jövedelmezett.

Ezzel legalább meg voltak mentve az éhhaláltól.

Mikor aztán elmúlt a gyalázatos tél s kezdtek kirakni a hajóhidat: egyszerre megélenkült Buda és a színház. Szomorú is lett volna, ha a Nemzeti Színház megnyitását megelőző esztendőben az mutatkozik vala, hogy még hetenkint négy előadásra való publikum sincsen Pest-Budán. De hát tekintetbe kell venni a Várhegyet, amelyre felmászni még szép időben is munka, hát még felgyalogolni a Margitszigetig, ott hajóra ülni s levezni a régi mecsedig s aztán felkapaszkodni a hegyre. Már most ez az ut oda. Hát vissza?

Kárfy Titusz barátom legendákat tudott elmesélni az ilyen átkelésekről s a „Julajozásról”: Persze, ő nem Pestről Budára kelt át, hanem a Nemzeti Színház megnyitása után Budáról Pestre ment át, minden este, télen-nyáron, harmincz esztendeig. Hűsége-

Elkotródtam. És azóta nem bizom a megindult hallgatóságban.

Hát a megindult hallgatóság olyan gyér is vala az egész szezonban, hogy még fagygyertyákra is alig tellett. Január havában beállott a jégzajlás, nagyon nehéz volt átjárni Budára. Csak a Margitszigetnél közlekedtek az átjárást közvetítő csónakok. Azután meg a színészek kezdtek betegeskedni. Nem esoda. A szinpad, ha nem fűtötték folyton, valóságos jégverem volt, melyen átsikoltott az a jeges szél, mely délnyugat és északkelet felől éppen belevágott az öltözők ablakaiba. Báthory Mária előadását el kell halasztani, mert Lendvayné beteg. Februárban Barthéné és Szentpétery betegszenek meg. A Honművész azt írja egyik számában, hogy január 11-ikén csak harminczhét néző volt a színházban.

Bizony ez még fagygyümölcsökre sem elég.

Eszembe jut Janesó, a nagy erdélyi kómikus, aki jutalomjátékára kettős kivilágítást hirdetett a szinlapon. De nagyon kevés néző vetődvén be, szonika kiment a függöny elé és minden második fagygyümölcsöt elvitte.

— Mert a nagyérdemű közönségnek csak a fele jött el: én is eloltam a felét a megígért kivilágításnak!

Mihaszna! azért a hiányzó fél kenyeret és fél tejes köcsögöt nem pótolta senki. Ezekről az időkről mondotta Réthy, hogy Lendvaynak volt egy darab szalonnája, Telepi-nek egy darab kenyerere. Egy fagygyertyát tartott ő, Réthy s a szalonját ehhez értették, hogy csöpögjön a Telepi kenyerére.

s a legfájóbb hurokat érintették. Szigligeti még akkor fiatal volt, a közönség pedig gyermek. Azt hiszem: a színészek együtt sirtak a közönséggel! Náluk is könnyen állott a sírás. Csakhogy nekik több okuk volt rá, mint a közönségnek!

Szentpétery éppen olyan érzékeny szívi ember volt, mint Szilágyi. Egyszer panaszkodták Udvarhelyinek, hogy milyen könnyen el-sirják magukat? Még a szerepben is. Udvarhelyi azt mondja:

— Ne is emlegessétek. Nem szeretek sírva fakadó hallgatóságról hallani, mert kellemetlen emlékeim támadnak!

— Vajjon miért?

— Hát, tudjátok, mikor legátas voltam, Dabon a prédikációim alatt egy öreg asszony keservesen sirt a harmadik padban. Mikor kijövünk a templomból, akkuráte odaállok az ajtó elé, hadd lássam szemtől-szembe az én megindult anyókámat. Mert hát bizonyára az én beszédem indította meg. Jött is, még akkor is törölgette a szeméit . . .

— Hát, kedves nénemasszony — csak a beszédem indította meg?

— Az . . . az . . . — mondja még egyre szepegyre.

— No és vajjon melyik passzusa? Mert az engem nagyon érdekel.

— Hát, uram, az egész.

— No, ne mondja! — felelem én s a szívetem csak ugy dagasztotta a büszkeség.

— Igen — zokog fel megint — mert nekem is van egy legátus fiam Szabolesba, ha abból is ilyen számár lesz, mint az ur, mi lézen akkor én belőlem szegény özvegy asszonyból?

részt. A küldöttséget a miniszter igen szívesen fogadta és megígérte, hogy minden tőle telhetőt megtesz a munkások jogos érdekeinek érvényesítése tekintetében.

Andrássy a harcosok közt.

— Szövetkezik az egész ellenzék. —

Válságos politikai helyzet.

Budapest, július 14

Napról-napra világosabban kitünik — ez azt öszinte örömmel konstatáljuk — hogy a mindig optimista, de talán inkább cinikus miniszterelnök ezuttal alaposan elszámította magát. A kormány biztosra vette, hogy az ellenzék a nyári hónapokban gyengének fog mutatkozni s nem tudja majd megakadályozni a terhes katonai javaslatok megszavazását. Most már azonban bizonyára látja, hogy csúfosan csalódott. A kisebbséget a legveszedelmesebb hőhullám sem fogja leszerelni. A békének az ára: a véderő-reform visszavonása.

Az oppozíció álláspontját még inkább öregbíti s ennek jogosultságát csak növeli az a körülmény, hogy Ausztriában, a császárhű Ausztriában — a csehek és a keresztényszocialisták ellentállása folytán — az új osztrák miniszterelnök kénytelen volt még a Reichsrát megnyitása előtt kirekeszteni a nyári munkaprogramból a véderő-reform letárgyalását. Ha a Lajtántul nem sürgős, vajjon nekünk miért volna sürgős a létszámemelés? Erről a titokról külföldben már a legközelebb kérdést fognak a függetlenségi intézni a kormányhoz.

A mai napnak egyébként legnevezetesebb eseménye, hogy gróf Andrássy Gyula kilépve passzivitásából, bejelentette az ellenzék vezetőinek, hogy Apponyi és Tisza után ő föl fog szólalni, még pedig a javaslatok ellen, amelyek — igen érthetően — egyáltalán nem elégitik ki öt nemzeti szempontból. Andrássy állásfoglalása természetesen csak még jobban lelkesíti a baloldalt s úgy hiszik, hogy nincs messze az idő, amikor az egész ellenzék egy arczalbe-

sebb látogatója nem volt a Nemzeti Színháznak.

A husvét nagyon korán volt, 1837-ben, azért a színészek márczius elsejével kezdődőleg csak rövid bérletet nyitottak. Márczius tizedikén Pesten játszottak, még pedig Lumpáczius Vagabundust. Annyi nézőjük volt, írja a Honművész, mint még soha!

Márczius 18-ikán tartották az utolsó előadást. Ez volt a bucsu Budától. Másnap, márczius 19-ikén, zenés egyveleggel és bucsubeszéddel vonultak ki a régi, kedves színházból, amelyhez engem is ifjúságom legszebb emlékei kötnek, a bucsubeszédet Fánecs tartotta, melyet az említett lap referense szerint „a közönség, amely igen szép számmal volt, tetszéssel látszott fogadni, illő tekintettel lévén a feloszlásban levő társaságtól kitelhető tetszés iránt.”

Fánecs így bucsuzik a régi fészektől:

— Buda nem árván bocsátja el Thaliát, hanem Pestnek, teljes erejű fiatal leányának engedi át, hogy ez erőre fejtsen az árvát, kit az ősz anyja örök is táplálni segített, midőn a szülő Duna haljain is átjárta a meredek hegyre, hogy barátságos arczával lemosolyogja róla az árvaság boruját... Legyen áldva érte!

Thalia azért bolyongott felszáradig, mert külső szépségét és nem benső értékét keresték a szereimes érzemények.

Végül újra a megye pártfogását kéri a színészekre, „akik bár gyenge tehetségű de állandó társaság hű gyermekei a hazának!”

És a függöny legördült és majdnem fél-száz esztendőre elhallgatott a magyar szó az ősi színpadon.

állva szövetkezni fog a munkapárt ellen. Ennek előkészítésére igen kedvező alkalomnak kinálkozik gróf Apponyi Albert ünneplése holnapi nagy beszéde után; este valószínűleg pártkülönbség nélkül fognak találkozni az ellenzéki politikusok a fehér asztalnál. Az emlékezetes november 18-iki estéjén is így született meg a koalíció a Hungária éttermében. Ha tehát a holnapi közös vacsora is ilyen eredménnyel járna, ami éppen nem kizárt eshetőség, akkor a Lloyd-klubba ismét válságos napok következnek.

Hireinket itt adjuk:

Andrássy Gyula felszólal.

Ma megjelent a képviselőházban gróf Andrássy Gyula volt belügyminiszter, aki tegnap este érkezett vissza Töketezre Budapestre. Andrássyt, akinek megjelenése nagy érdeklődést keltett a Házban, az ellenzéki képviselők nagy tömeggel köszöntötték. A volt belügyminiszter hosszabban társaszkodott Justh Gyulával, azután a felesége Darányi Ignáccsal, Bolgár Ferenczszel, Szalay Lászlóval, Héderváry Lehellal és Zlinszky Istvánnal beszélgetett.

Az ellenzéki képviselők előtt úgy nyilatkozott Andrássy, hogy a két függetlenségi párt sikra szállása a katonai javaslatok ellen igen helyes dolg. Örömdetesen lepte meg az is, hogy a két párt közeledett egymáshoz és összetart a küzdelemben.

Megkérdezték Andrássytól, mit szól az obstrukcióhoz? Amire ő ezt felelte:

Arra nem voltam elkészülve s nagyon meglepődtem, hogy az ellenzék mindjárt kezdetben ilyen nagy erővel és elszántsággal lépett föl. Azért is jöttem hamarabb haza, hogy tájékozódjam a képviselőházi helyzet felől. Az a harci kedv és határozottság, amelyet az ellenzék részéről tapasztaltam, igen komolylyá teszi a helyzetet és sikerrel is kecsegtet. Parlamenti küzdelemre, amely ily erővel kezdődött volna, csak egyre emlékszem s ez a Bánffy idején kitört obstrukció volt.

Elmondotta még Andrássy, hogy szintén föl fog szólalni a kormány javaslatai ellen, még pedig gróf Tisza István után, a jövő hét elején. Andrássy állásfoglalása nagy lelkesedést keltett az ellenzéki pártok körében.

Holnap gróf Apponyi Albert mind beszédét, akinek kedvéért ezen a szombaton nem lesz technikai obstrukció. Nem lehetetlen, hogy Apponyinak nyomban válaszol a miniszterelnök. Hétfőn gróf Tisza István fog nyilatkozni. Keddén vagy szerdán szólal fel Andrássy, azután visszatartik zemplénmegyei birtokára.

A függetlenségi pártkörökből.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt vitarendező bizottsága ma délután 6 órakor Tóth Jánosnak, a párt alelnökének elnöklésével hosszabb ideig tartó tanácskozást folytatott. A tanácskozáson megállapították a pártnak a véderőjavaslatokkal szemben követendő taktikáját. A jövő hét folyamán a pártnak több tagja fog részt venni hosszabb beszéddel a véderő-vitában. Holnap a párt tagjai teljes számban jelen lesznek a képviselőház ülésén, hogy meghallgassák Apponyi Albert grófnak a felszólalását. A Kossuth-párti képviselők körében igen lelkes a hangulat és erősen bizakodnak abban, hogy a véderő-vita a kormány vereségével fog végződni.

A függetlenségi és 48-as párt körhelyiségében a párt képviselő tagjai igen nagy számmal jelentek meg az est folyamán. Az elnökség tagjai közül Justh Gyula, gróf Batthyány Tivadar és Holló Lajos időztek fenn hosszabban. Rendkívül meleg ovációval fogadták Bakonyi Samut, akinek mai nagyszerű beszédéhez melegen gratuláltak. A képviselők élénk eszmecserét folytattak a véderő-vitáról és megállapítható, hogy rendkívül lelkes és harcias hangulat uralkodik a párt tagjai között. Egyik esti lapnak az a híre, mintha gróf Batthyány Tivadar Lukács Lászlónál politikai természetű ügyek megbeszélése céljából jelent volna meg,

minden alapot nélkülöző koholmány; Batthyány pénzügyminiszterhez csupán egy küldöttséget vezetett. A kiváló ellenzéki politikus egy más hirre vonatkozóan, amely szerint őt elkedvetlenítette volna pártjának ellenőrködése felette, úgy nyilatkozott, hogy ő senkivel semmiféle kompromisszumos tárgyalásokat nem folytatott, szívet-lelékkel helyesli a párt hatalmas küzdelmét, és nem „elkedvetlenedve”, hanem elrekedve van. Ez az egyetlen oka annak, amiért most kiméli a hangját, amire alapos szükség lesz, amikor a vitában rá kerül a felszólalás sora. A jövő hét első felében beszél Földes Béla, aki különösen pénzügyi és közgazdasági vonatkozásban teszi kritika tárgyává a kormány javaslatát.

Hir szerint akció van folyamatban, melynek az a célja, hogy a két függetlenségi pártot és a pártonkívüli 48-as képviselőket egy pártba tömörítse. Az egyesült párt diszelnöke Kossuth Ferencz lenne, míg az igazgatói teendőket három indifferens politikus látná el. A hír egyelőre pozitív formát még nem öltött.

A turnus-rendszer ellen.

A munkapárt, mint ismeretes, a kánikulában rendezett véderő-campagne-ra való tekintettel száztíz turnusokra osztotta fel magát, amelyek havonta váltakoznak. Erről a furcsa, házszabályellenes és önkényes eljárásról ma az ellenzék egy igen előkelő tagja a következő kijelentést tette:

— A két függetlenségi pártnak most a turnus-rendszer ellen kell fordulnia. A házszabályok nem ismerik a turnusokba való beosztást. Minden képviselőnek kötelessége, hogy a képviselőház üléseit rendszeresen látogassa. A munkapárt most mentesíteni akarja pártja jórészt a parlamenti munka alól és szabadságolási turnusokat is rendszeresített. Szabadságot csak a képviselőház elnöke adhat, más senki. A munkapárt vezetősége tehát ezzel a képviselőház elnökének hatáskörébe is lép. Az ellenzéknek kötelessége, hogy ezt szavá tegye, lezúgogozza és kifogásolja.

Ennélfogva valószínűleg a függetlenségi ezentul minden ülésen követelni fogják a katalógus felolvasását. Ha a munkapárt nyáron akar fontos javaslatokat tárgyaltatni, jöjjön is el az ülésekre. Vagy pedig mondjon le a meg nem érdemelt képviselői fizetéséről! Nincs kizárva, hogy már a holnapi ülésen, Apponyi után, szavá fogják tenni a kényelmes munkapárti abuzust.

Munkapárti „népgyűlések.”

A megrémült munkapártiak most azzal a módszerrel igyekeznek a maguk nemzetrontó álláspontját igazolni, amivel eddig csak az ellenzék dicsekedhetett: népgyűléseket készült rendeztetni — a létszámemelés mellett. Hogy hounan és mennyiért veszi majd a „népet” e gyönyörű program támogatására, ez Tiszáék és a pártkassza dolga. Egyelőre a következő hír szolgál izelítőül a Lloyd-klub akciójából:

„A tenkei választókerülethez tartozó Árpád községben vasárnap népgyűlés lesz. Az ottani választópolgárság felszólította Telegdi József országgyűlési képviselőt, hogy a véderő-reform és a kétéves katonai szolgálat érdekében összehívandó választói gyűlésen jelenjék meg. Telegdi képviselő a gyűlésen részt fog venni s utjára elkíséri a nemzeti munkapárt több tagja is.”

Hát nem pompás ez? Talán még küldöttséget is menesztenek majd Tisza megyéjéből, amely kötelességszerűen s napidíj mellett lelkesedni is fog a horribilis hadügyi kiadásokért. Ugy látszik, a Bachus-pinczének újra felvirrad.

A hajmáskéri sérelem.

Hajmáskéren tegnap avatták fel a magyar nemzet áldozatkészségéből épített új tüzérségi lövésiskolát. Az ünnepélyen jelen volt a király képviselőjében a tüzérség főfelügyelője, Lipót Szalvátor főherceg több főherceggel és magasrangú katonai méltóságokkal egyetemben és beszédet is mondott. Beszédében a főherceg az új lövésiskolát kizárólag a legfelsőbb hadur állandó gondoskodásának tudta be és egészen megelégedett a magyar nemzetről,

amolynek koserves filléreiből épült fel ez a lövésiskola. Ugyanezt a tapintatlanságot követte el — az igaz, hogy csak táviratban — *Schönaich* hadügyminiszter, aki szintén csak a legfelsőbb hadurról emlékezett meg táviratában. Ugy a főherceg beszéde, mint a hadügyminiszter távirata politikai körökben élénk visszatetszést keltett és a magyar nemzetnek ezt a tüntető negligálását — mint értesülünk — interpelláció alakjában a képviselőházban is szóvá fogják tenni.

Megalakult a horvát kormánypart.

Zágrábról jelentik: A kormányparti horvát képviselők ma délután tanácskozási gyűlést összehoztak, hogy a horvát képviselők budapesti konferenciáján elhatározott egységes kormánypart alakítását és az új pártprogram megteremtését megbeszéljék.

A *Slindermann* Balázs címzetes püspök elnöke alatt tartott gyűlésen *Tomasics* bán és az osztályfőnökök is részt vettek. A bán behatóan tárgyalta a horvátországi politikai viszonyokat és eddigi fejlődésüket s azt javasolta, hogy a képviselők állapodjanak meg további működésük programjában. *Slindermann* püspök, *Spevec* és *Szekulics* képviselők és *Gruics* és *Krapac* püspökök csatlakoztak a bán fejtegetéséhez és kijelentették, hogy az egységes kormánypart megalakítása feltétlenül szükséges az ország viszonyainak konszolidálására és a Magyarországgal a vitás pontokban való megegyezésre. *Spevec* hangsúlyozta, hogy a jelen kormány politikája a kiegyezési törvény helyes keresztülvitelére irányul és hogy a magyar kormány kész teljes mértékben tiszteletben tartani Horvátországnak alkotmányilag biztosított jogait. A bán indítványára ezután egyhangulag elhatározták, hogy az új párt a *haladó-párt* nevet veszi fel. *Rohrauer* egyetemi tanár ezután felolvasta az új pártprogram tervezetét, melyet általános helyesléssel fogadtak. *Tomasics* bán szövege az elvekről, melyek az új párt működését irányítani fogják. Ez elvek csúcspontja a tántoríthatlan alattvalói hűség a koronával szemben és a horvát-magyar állami közösség eszméjéhez való ragaszkodás. A Magyarországgal való állami közösség Horvátországnak csak úgy válik javára, hogy a horvát és magyar népek között teljes bizalom és kölcsönös hűség áll fenn. A Magyarországgal való kiegyezés oly jogi alapon nyugszik, amelyeket megváltoztatni nem vagyunk feljogosítva, de nem is vagyunk arra képesek. Érdekeink megkívánják, hogy az állami közösséghez ragaszkodjunk, ha meg akarjuk őrizni egyéniségünket egy államjogi, valamint nemzeti tekintetben. A kiegyezést megbuktatni káros, elítélendő cselekmény volna. Oda kell törekedni, hogy a vitás kérdések testvéri megegyezésben intéztesse el. Ezért kell helyeselni a közös országgyűlésre delegált horvát képviselők taktikáját. Az új párt a kiegyezés álláspontján áll és azt kívánja, hogy a kiegyezést tisztán tartsák meg. Szükséges hangoztatni, hogy Horvátországnak a kiegyezésben garantált külön territóriumának egysége megővassék és pedig elsősorban a Magyarországgal való kiegyezés keretén belül. *Nem szabad azonban szem elől téveszteni azon virtuális jogokat sem, melyek Horvátországot és a Szent István koronáját a régi bosnyák királysággal összekötik.* E tekintetben is közös Horvátország érdeke a magyar királyság érdekeivel. A horvát-serb egyetértést illetően hangsúlyozni kell, hogy a nemzeti egységet tényleg keresztül kell vinni. A konferencia egyhangulag elfogadta ezen elveket. Ezután öttagú bizottságot választottak, melynek feladata a pártprogram végleges megszövegezése. A bizottság ma már a késő esti órákig tartó ülést tartott. A horvát képviselők holnap délután újabb tanácskozási gyűlést összehoztak. Gróf *Pejacsevich* Tivadar, a horvát képviselők országgyűlési klubjának elnöke táviratilag mentette ki távolmaradását, de kijelentette, hogy a konferencia határozataihoz hozzájárul. *Bogdanovics* patriarcha szintén közölte a konferenciával, hogy annak a kiegyezés alapján álló határozataihoz hozzájárul.

Vihart provokáltak!

— Bakonyi Samu hadüzenete. —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 14.

Az ellenzék rendületlenül, keményen és kuruczul végzi sulyos feladatát, szent kötelességét: szívósan folytatja a nagy küzdelmet az országrontó katonai javaslatok s az elbizakodott kormánypart ellen. Az éberségre és harcra készségre szükség is van, mert a jobboldal heves fiatalága, Tisza Pista „fekete gárdája” állandó támadó pózával, a nemzeti érzelmek lekicsinylésével örökösén ingerli a hazafias kisebbséget. Ma is így történt.

A tegnapi ülésen a Ház elhatározta, hogy ma fölolvastatja a hadügyi tulkövetelések ellen benyújtott kérvényeket s *Vermes* Zoltán jegyző bele is fogott e petíciók ledarálásába, a gyorsírók pedig abban hagyták a jegyzést. A baloldal ezt kifogásolta s közbeszólások alakjában követelte, hogy a gyorsírók dolgozzanak s legalább a tetszést vagy nemtetszést rögzítsék meg. Egy ifjú munkapárti, *Rudnyánszky* György, aki még másfélesztendeje az alkotmánypart tagja volt, megirigyelve Návay Lajos dícsőségét, hetykén átkiáltott ekkor a szélsőbal felé:

— *Ez egy komoly párt!*

Fodor Kálmán és még egy-ketten helyeselték, míg az öreg mamelukok ijedten esendősítették a táborukat, mert sejtették, hogy baj lesz. És jól sejtették. A Justh-párt jogosan fölháborodva tiltakozott az alaptalan kifakadás ellen. *Lovász* Márton felugrik helyéről és ezt súviti a megritent jobboldal felé:

— *Igenis, ez komoly párt, komolyabb,*

mint az önké! Nem fogjuk tűrni, hogy bennünket sértegensenek!

— *Hogy mer ilyet mondani? — kérdi*

Ráth Endre, amire az egész baloldal zugó kórusa az elnök felé fordulva zengi:

— *Rendre! Rendre kell utasítani! Csak a miniszterelnököt nem szabad megsérteni!*

Berzeviczy Albert elnök védekezik, hogy ő a házszabályok és legjobb lelkiismerete szerint jár el, de ő semmi sértő kifejezést nem hallott.

— *Hiszzen csak egy egész pártot sértett meg! — szövege* *Justh* Gyula. *Mádi-Kovács* János, az ügyes vitarendező pedig gyorsan husz aláírást gyűjt s nyomban átadja az elnöknek a zárt-ülést kérő ívet.

A feliratok felolvasása után az elnök el is rendeli a zárt-ülést, ahol azután a Justh-párt tagjai alaposan megmosták *Rudnyánszky* fejét, aki persze most már alább adta a virtuskodással és igen szerény hangon sietve kijelentette, hogy hajlandó a függetlenségi párt megkövetésére. Erre azután be is lehetett fejezni a zárt-ülést s a nyílt ülésen *Rudnyánszky* György csakugyan meg is tette a békét helyreállító nyilatkozatát.

Majdnem délre járt ismét az idő, hogy rátérhettek a véderőjavaslat érdemleges tárgyalására. Ma az első és egyetlen szónok *Bakonyi* Samu volt, aki háromórás nagy zabásu, mindvégig tartalmas és gazdag érvelésű szöveggel fejtette ki a Justh-párt álláspontját, amelyet különben határozati javaslatba foglalva írásban is beterjesztett. *Bakonyi* éles és találó kritikával taglalta a gyatra s nemzetietlen katonai javaslatokat és hatalmas dikezőjének csattanója hadüzenetnek is beillt: hogy ezekből a javaslatokból törvények nem lehetnek addig, amíg a nemzeti követeléseket ki nem elégitik s meg nem valósítják az általános választói jogot. Mindkét függetlenségi párt lelkesen ünnepelte Debrcezen jeles követét, amikor délután három órakor elfoglalta helyét. A Kossuth-párt, amelyet a harc terén, mint fegyvertársat szívólyesen üdvözölt *Bakonyi*, mai fellépésével, hogy a Justh-párt szónokát teljes odaadással támogatta, a két párt közötti surlódási pontokat újra lényegesen kevesbítette. Ez a közeli győzelemre csak erősíti a reményt!

*

Részletes tudósításunk a következő:

Jelentések.

Berzeviczy Albert elnök negyedtizenegy órakor megnyitja az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelesítik.

Elnök bemutatja a miniszterelnök átiratát, hogy a munkásbalesetek tárgyában Olaszországgal kötött nemzetközi egyezményről szóló törvényjavaslatot a király szentesítette. (Tudomásul veszik.)

Bemutatja a közös haditengerészet vezetőjének meleg köszönetét, hogy a képviselőház tagjai oly szép számban vettek részt a Viribus unitis vizrebocsátásán. (Tudomásul veszik.)

Bemutatja Szabolcs vármegye fölliratát a katonai tulkövetelések ellen. (Taps a baloldalon.) A Ház határozata értelmében az e tárgyban beérkezett kérvényeket ma úgy is föl kell olvasni, javasolja, hogy ezt a kérvényt is a fölolvassandók közé sorolják.

Lovász Márton (szólásra jelentkezik. Nagy zaj a jobboldalon.)

Fölkiáltások a baloldalon: Már de türelmetlenek! Halljuk! Halljuk! (Nagy zaj a jobboldalon.)

Justh Gyula: Ez még sem járja, hogy korlátozni akarják a szólásszabadságot. (Nagy zaj.)

Lovász Márton: Szólásjoggal elegendő. (Helyeslés a baloldalon.) Azzal akarom kiegyezíteni az elnök ur előterjesztését, méltóztassék a kérvények kinyomását és a képviselők között való szétosztását elrendelni.

Benedek János: Mint hogy a többi kérvény már úgy is ki van nyomtatva, azt kéri, hogy a most beérkezett kérvény, amely már nem kerül a kérvényi bizottság elé, szintén csatolassék a fölolvassandó kérvényekhez. (Helyeslés.)

Elnök ebben az értelemben mondja ki a határozatot. Elrendeli a kérvények fölolvassását.

Vihar egy közbeszólás miatt.

Vermes Zoltán jegyző halkán és gyorsan olvassa Versecz város kérvényét. (Zaj a baloldalon.) Gróf *Batthyány* Pál: Nem hallunk semmit! Tessék hangosabban olvasni!

Vermes Zoltán jegyző megint halkán és gyorsan olvas. (Nagy zaj.)

Horváth Gyula: Nem olvasás ez, hanem hadarás!

Fölkiáltások a szélsőbaloldalon: Hangosan! Hangosan! Nagyon érdekesek azok a föliratok!

Vermes Zoltán hangosan olvassa Versecz város, Abauj-Torna és Árva vármegyéknek a katonai tulkövetelések ellen irányuló kérvényeit. A baloldal fölolvassása közben többször helyesel.

Benedek János a házszabályokhoz kér szót. Elnök: A fölolvassás megszakításával nem engedheti meg a szöveget. (Zaj.)

Benedek János: A gyorsírók nem jegyeznek, pedig jegyezniük kellene.

Egy hang a jobboldalon: Nem tartoznak jegyezni. (Nagy zaj.)

Ráth Endre: Akkor hogyan írják bele a tetszést, vagy nem tetszést? (Zaj.)

Vermes Zoltán tovább olvassa a kérvényeket. A szélsőbaloldal fölolvassás közben többször zajosan helyesel.

Báró Rudnyánszky György: Ez komoly párt? (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Lovász Márton: Van olyan komoly, mint az ön pártja. (Nagy zaj. *Mádi-Kovács* János zárt ülést kérő ível fölmege az elnöki emelvényre.)

Fölkiáltások a szélsőbaloldalon: Rendre! Rendre! Ez még sem járja!

Vermes Zoltán tovább olvas. (Nagy zaj)

Fölkiáltások a szélsőbaloldalon: Rendre! Rendre! A pártot sértette meg! (Nagy zaj.)

Elnök (csenget): Csöndet kérek!

Justh Gyula: Megsértette az egész pártot. Addig nem lehet tárgyalni. (Zaj.)

Csuhá István: Még ezek mernek ilyen hangon beszélni! (Zaj.)

Vermes Zoltán tovább olvas. (Nagy zaj.)

Ráth Endre: Nem lehet tárgyalni! Rendre! Rendre! (Zaj.)

Elnök: Nem hallottam, hogy valaki sértő kifejezést használt. (Zaj.)

Fölkiáltások a szélsőbaloldalon: Azt mondja, hogy ez komoly párt? Megsértette a pártot! (Zaj.)

Elnök (csenget): Csöndet kér, mert különben kénytelen lesz a zajongókat rendcsutásítani. (Nagy zaj.)

Vermes Zoltán tovább olvas. Fölolvassa még Békés, Esztergom, Heves, Szatmár és Szabolcs vármegyék, továbbá Törökszentmiklós község föliratát, amelyekben a katonai tulkövetelések ellen tiltakoznak. (Taps a baloldalon.)

Elnök jelenti, hogy husznál több képviselő zárt ülést kért. Elrendeli. Az ülést öt percre függeszti.

A zárt ülés.

Berzeviczy Albert elnök megnyitja a zárt ülést.

Ráth Endre: Szükségesnek látja, hogy a hosszú vita kezdetén leszögezzék az ellenzékiek azt a tényt, hogy a személyeskedés terére nem akarnak lépni. Kívánatos tehát, hogy a tulajdonról ne történjék provokálás. Mikor egy tíz éves küzdelem újabb fázisa előtt állunk, amelybe egy párt minden erejét, képességét és becsületét fekteti, akkor ne vegyék rossz néven, ha nekik más felfogásuk van a dolgokról, mint a kormánypártnak. Fájdalom, mi ebben a küzdelemben teljesen magunkra vagyunk hagyatva és akkor, mikor néhány kérvény felolvasását helyeslésünkkel kísérik, akkor elől a kormánypárttól egy képviselő és azt kérdezi, hogy mi komoly párt vagyunk-e? Egy pártot, amely önzetlenül küzd, nem szabad így mallozgatni a sztrófalán. A közbeszóló nem olyan következetes, mint az, akik mindig megmaradtak álláspontjukon. (Helyeslés balról.)

Justh János a kormánytámogatáshoz konzekvens maradt Rudnyánszky!

Benedek János: Más szempontból is szükségesnek tartja a zárt ülést. Berzeviczy elnök személye és pártatlansága iránt nagy bizalommal viselkedik, de nem helyes elhárítani az enuncziációját, hogy a felolvasott kérvényeket a gyorsíróknak nem kell jegyezniük. A kérvények megőrzése és nyilvánosságra hozatala szempontjából a gyorsíróknak jegyezniük kell a szöveget és annak a naplóban kell helyet adni, amely a tanácskozásek hű tükrül szolgálhat hivatott. Azt hiszi tehát, hogy Berzeviczy — teljes jóhiszeműséggel ugyan — de tévedett előző kijelentésében. Felkéri az elnököt, hogy jövőben így intézkedjék. E kérelmet különben nyílt ülésen is elő fogja terjeszteni.

Kun Béla: Nem tetszik nekik, hogy a törvényhatóságok a kormány ellen nyilatkoznak.

Elnök: Hogy mi kerüljön a naplóba, azt a házszabályok nem határozzák meg, erre a gyakorlat irányadó. Soha például egyetlen törvényjavaslat szövege nem került a naplóba, a Ház egyes esetekben el akarja határozni, hogy mi kerüljön a naplóba, ez megtörténhetik, de akkor a Háznak kell előbb határoznia. Nem járhatott el másképp, mint tette.

Justh Gyula: Nyílt ülésben akart felszólalni, de szeretné most már, ha a megkezdett vitát itt a zárt ülésben fejeznék be. Az elnök véleményével ellenkező nézetben van. A költségvetés tárgyalásánál például minden felolvasott tétel bekerült a naplóba. A törvényjavaslatok azért nem kerültek be a naplóba, mert azok irományok és közközben fúrogatok. A kérvények azonban nincsenek kinyomtatva és így azért ezeknek a naplóba kell kerülniük. Kéri az elnököt, intézkedjék, hogy a felolvasott kérvények vétessenek a naplóba.

Abraham Dezső: Nagy bizalommal van az elnök iránt, de kéri őt, ha Hockot amiú rendszert elvitte, akkor utasítsa rendre azt a képviselőt, aki pártját nem komolyan mondja. A közbeszóló képviselő éppen ahhoz a párthoz tartozott, amely a hadseregben nemzeti vívmányok megadását követelte. (Derültség.)

Felkiáltások balról: Hol az elnök pártatlansága? Éljen Hock!

Báró Rudnyánszky György: A közbeszólást én tettem. A pártot sérteni nem akartam. Inkább a körülötte ülőkhöz fordult, kívázi azzal, hogy a komolyságot nem látja az ilyen viselkedésben. Nyílt ülésben sérelmezett közbeszólásáért bocsánatot fog kérni. (Általános élénk helyeslés.)

Elnök nem osztja Justh Gyula nézetét

Justh Gyula: Mindjárt gondoltam!

Elnök: Kéri a felszólalókat, hogy minden rendkívüli esetben kérjék, mit akarnak a naplóba venni.

Justh Gyula: Szerinte ezt nem kell kérni. A gyorsíróknak a történekről való hű referálás kötelességük. Az elnök fölfogása veszedelmes precedensül szolgálhatna.

Elnök nem látja akadályát annak, hogy kérelem esetén a felolvasott dolgok a naplóba kerüljenek. (Helyeslés.)

Ezzel a zárt ülés véget ért.

Rudnyánszky bocsánatot kér,

Elnök újból megnyitja a nyílt ülést.

Báró Rudnyánszky György személyes kérdésben kér szót. Megköveti a Házat a nyílt ülésen tett közbeszólásáért s kijelenti, hogy a függetlenségi és 48-as pártot közbeszólásával sérteni nem akarta. (Helyeslés.)

Benedek János: Az ülés elején nem fogadta el Lovász Mártonnak azt az indítványát, hogy a katonai tulkövetelések ellen beérkezett kérvényeket kinyomassák, mert azt hitte, hogy ezek a kérvények ugyanis belekerülnek a naplóba. Minthogy ez nem teljesült, most ő kéri a kérvények kinyomtatását.

Elnök határozatképp kijelenti, hogy a kérvé-

nyeket ki fogják nyomtatni és a Ház tagjai közt szétosztják. (Helyeslés.)

Következik a véderőreform folytatolagos tárgyalása.

Bakonyi Samu beszéde.

Bakonyi Samu mindenekelőtt örömmel állapítja meg a javaslattal kapcsolatos politikai jelentőséget, amelynek a tegnapi napon tanui voltunk. Azt, hogy a javaslattal szemben a függetlenségi köztől nincs válaszfal és a Kossuth Ferencz elnökléte alatt álló párt épp úgy fog ellene küzdeni, mint szóló pártja. Reméli, hogy okulva főként a legutóbbi választás tanulságaiból, a közélet másik nagy mozgató kérdése, az általános, egyenlő és titkos választói jog tekintetében is együtt fognak küzdeni, mert a választásokból más következtetésre jutni nem lehet. Mielőtt beszédében tovább menne, felolvassa a pártja nevében benyújtandó határozati javaslatot, amely így hangzik:

Az állami függetlenség legerősebb biztosítója az önálló nemzeti hadsereg. Magyarország saját külön hadseregében is teljes mértékben megfelelhet az 1723. évi első és második törvény-cikkben vállalt kötelezettségeinek. A magyar hadsereg külön állását az 1867. XII. t. cz. helyes értelmezése sem zárja ki.

A 276. számú törvényjavaslat azonban az állami önállóság ezen alapfeltételével merov ellentétben áll, sőt a közös hadseregben a törvény-nyel biztosított paritást sem érvényesíti s a magyar államiság követelményeit elejti, úgy, hogy ha törvénynevé válnék, a nemzetnek a hadsereg kérdésében vívott százados küzdelmeit beláthatatlan időre ismét eredménytelenné tenné.

A nemzet ezen küzdelmek utolsó éveiben felismerte, hogy történelmi és természetes jogainak megvalósítását első sorban az akadályozza, hogy egész egyetemének valóságos akarata a ma érvényben álló választási törvény útján kétségtelem kifejezésre nem jutott.

Az 1906 év április havában viszont a törvényhozás másik tényezője állította fel az előbbi országgyűlés többségének vezetői elé a kormányzással való megbízás feltétele gyanánt a választói jog gyökeres és igazságos reformját, amelynek életbe léptetéséig a katonai kérdések megoldása kölcsönösen függőben hagyott.

A kormány azonban — noha a királynak a nemzetével megegyező akarata ezen megállapodás tiszteletben tartása őt is kötelezi, ennek ellenére a trónbeszédében is elodáztatlanul sürgős feladatnak nyilvánított választójogi reform előtt benyújtotta a katonai törvényjavaslatokat, ami annál is helytelenebb eljárás, mert ezek és köztük a véderőről szóló javaslat a nemzet teherviselési képességének végső megfeszítését követelik, holott gazdasági ereje kifejlesztésének egyik legfőbb feltételétől, a gazdasági önállóság egyik legerősebb tényezőjétől éppen ezen kormány fosztotta meg.

A tárgyalásra kitűzött törvényjavaslat a nemzet termelő munkájára is súlyos csapást mér, amikor a szolgálati időnek régóta sürgetett általános leszűkítése helyett, a besorozottak jelentékeny részének mostani hosszabb tényleges szolgálati idejét továbbra is meghagyja, sőt a honvédségnél felemeli s ezzel ugy gazdasági és szociális tekintetben, mint katonailag egyformán káros újabb egyenlőtlenséget teremt.

A törvényjavaslat a magyar államot védrendszereinek nemzeti irányu kiépítésében előbbre nem viszi, jogaiban, gazdasági fejlődésében visszaszorítja. A képviselőház tehát a javaslatot mindezeknél fogva általánosságban, a részletes tárgyalás alapjául nem fogadja el és kimondja, hogy a katonai kérdések megoldását az általános, egyenlő és titkos választójogról megalkotandó törvény alapján választandó parlament feladatának tekintti. (Éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.)

Ezután rámutatott arra, hogy a kormány kieszközölte a véderőjavaslatok részre azt a nemzeti vívmányt, hogy mi előbb tárgyaljuk, mint Ausztria, holott ott egyáltalában nincs biztosítva a törvény megszavazása. Utal arra a lealázó és szégyenletes helyzetre, ami ebben az esetben reánk s államiságunkra háramlik. Mindenben hozzájárul Téth János ama fejtegetéséhez, hogy ezt a parlamentet nem tartja illetékesnek a véderőjavaslatok tárgyalására. A miniszterelnök már a bizottságok-bab azt jelentette ki, hogy a nemzet már a mostani választásoknál döntött a véderőjavaslatok dolgában. Munkapártiak nem mondták meg a nemzetnek, hogy milyen terheket akarnak róni a nemzetre. A kormány programjában is csak nagy általánosságok voltak, de az elvi tartalomtól semmi sem volt a programmban.

Márkus László: A két éves szolgálat benne volt! Ez a lényeg!

Bakonyi Samu újból hangsúlyozza, hogy a nemzet nem döntött a katonai terhek emelése mellett. Történeti visszapillantást vet a véderőjavaslatok körül folyt harcokra. A véderőreform buk-

tatta meg a Tisza-kormányt s 1905-ben jött a koalíció. Sokan úgy tüntetik föl a dolgot, hogy a koalíció végleg kikapcsolta a katonai kérdéseket, holott ez csak ideiglenesen kapcsolatotott ki arra az időre, amikor megvalósították az általános választói jog s ennek a parlamentnek lesz illetékes e kérdés végleges elintézésére. Pártjának ma is ez az álláspontja s nem tudnak arról, hogy a király fölfogása is megváltozott volna ebben a kérdésben. Ezt nem állítja a kormány sem. Az általános védkötelezettség koronája az általános választói jog. A törvényjavaslatnak már az indokolása is az ellenzéki álláspontnak kedvez. A javaslat a nemzet jogait illuzóriussá teszi. Utal arra az alkotmányellenes veszedelemre, amelyet a gyakorlatban az 1888. XVIII. t. cz. végrehajtásával elkövetnek. Az ellenzék akkor élt mindig ellenállási jogával, amikor az alkotmányt megtámadták. Bármennyire tartja ezt Tisza István összeférhetetlennek a modern parlamentarizmussal. Ők nem új jogokért, hanem régi jogokért küzdenek. Szeretné, ha Tiszával a parlamenti rend tekintetében egy nézetben volnának, de tőle őket egy világ választja el. (Taps balról.) S a modern parlamentiségnek általa óhajtott babérait egyáltalán nem pályáznak. (Zajos taps balfelől.) A szolgálati idő kérdéséről szól ezután.

Ismét egy incidens.

Rudnyánszky György a terem közepén állva, közbeszól.

Szmezsányi György: Helyre! Helyre!

Zugó felkiáltások a baloldalon: Menjen a helyére! (Nagy zaj. Az elnök folyton csöngöt.)

Farkas Zoltán: Itt az elnök, Szmezsányi ne elnököljön!

Rudnyánszky György: Jogom van itt állni!

Justh Gyula: De ha felszólítják, menjen a helyére! Ne provokáljon!

Beck Lajos: Ugy van! Ugy van! Helyre!

Rakovszky István: Illetlenség háttal állni! (Rudnyánszky György erre kimegy a terem-ből.)

Elnök: Előfordult már az is, hogy a baloldalon sem ültek helyükön a képviselők.

Bakonyi Samu szünetet kér.

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

Bakonyi Samu folytatta a beszédét. Bosznia és Herzegovinának közjogi helyzetével foglalkozott. A javaslat nem intézkedik világosan. Határozottan kellene kifejezni Boszniának Magyarországhoz való tartozását. Milyen szuverenitás kiterjesztéséről beszél a javaslat? Közös szuverenitás nincs. Osztrák szuverenitás nem lehet. Bosznia és Herzegovina hovátartozandóságának a kérdése nincs elintézve ama törvényjavaslat újabb betérjesztésével, amelyet az előző kormány nyújtott be az annexió tudomásul vételét illetőleg. Az obstrukciót nem az ellenzék, hanem a kormány csinálja a nemzeti jogok érvényesülése ellen. (Zajos helyeslés balról.) A történelmi felelősség tudatában állítja, hogy a munkapárt megakasztja a nemzetet igazi fejlődésében s ez a nagyobb obstrukció. Az obstrukció mindig legfelülről jelentkezik a nemzeti akarat letörésére. Ne gunyolják szólóok küzdelmét, mert ebben a nemzetet gunyolják.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Azt nem!

Bakonyi Samu tiltakozik a jelszavas politika vádjá ellen. A kilenczes bizottság programjában is jelszavak vannak. Követelik, hogy legalább ezek valósítsák meg. (Taps balról.) A katonai perrendtartással oly állapotokat iktatnának törvénybe, amely ellen mindig küzdöttek: egy idegen állam nyelvét. (Taps balfelől.)

Darvay Fülöp: Ez tulzás!

Justh Gyula: Aki azt mondja, tulzás, az az osztrákoknak segít!

Báró Podmaniczky Endre: Már megint kezdik?

Bakonyi Samu: A magyar nemzet már esdve kiált, hogy állítsák meg a további katonai terheket. A javaslat enyhítései, bármily emberségesek is, eltörpülnek a terhes követelésekkel szemben. A katonai nevelést és tisztképzést bírálta ezután. Ennek a szelleme teljesen távol áll a nemzeti gondolattól. Nem oktatják ki őket a magyar alkotmányra s a nemzeti történelem dicső tetteire. A javaslat nem hozza meg a két éves szolgálatot, sőt a honvédségnél még rontja is az eddigi helyzetet.

Elnök félháromkor figyelmezteti a szónokot, hogy a tárgyalásra szánt idő már letelt.

Bakonyi Samu ezután még hosszasan foglalkozott az egyes részletkérdésekkel s azt konstataulta, hogy a katonai terhek folytonosan emelkedni fognak. Sőt a létszámemelés sem fog megállni a javaslatnál. Az újabb katonai vívmányokat, mindmennyit újabb terheknek tartja a nemzetre nézve. Kifogásolja a többség túrlémet-

lenségét, amikor ő törvényhozói kötelességét teljesíti.

Felkiáltások jobbról: Halljuk!

Elnök azt hiszi, hogy Bakonyinak nincs oka szemrehányásra, amikor a tanácskozási időt a háromnegyed órával is türelmesen hallgatják.

Bakonyi Samu szerint a Lékét a nemzet kívánalmainak teljesítése nélkül nem lehet helyreállítani. Ennél a nemzetnél türelmesebb nincs. A Justh-párt el van szánva a legerősebb harcra a nép jogfosztott milliói érdekében. Nem fogadja el a javaslatot, hanem ajánlja határozati javaslatát elfogadásra. (Hosszas éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon. A szónokot számosan üdvözlék.)

A holnapi ülés napirendjének megállapítása után az ülés 3 órakor véget ért.

Szerződésünk Montenegróval.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, július 14.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután öt órakor Lukács László pénzügyi és gróf Serényi Béla földmivvelésügyi miniszterek részvételével id. Erdélyi Sándor elnöklété alatt ülést tartott, amelyen a kereskedelmi minisztérium részéről Kálmán Gusztáv államtitkár és Lers Vilmos miniszteri tanácsos, a földmivvelésügyi minisztérium részéről Bartók József és Ottlik Iván államtitkárok, Péchy József miniszteri tanácsos és Győry Lóránt osztálytanácsos jelentek meg, továbbá Fáy Béla, az országos gazdasági munkás és cselédségély-pénztár igazgatója.

Napirenden volt a Montenegróval 1911. január 24., február 6-án kötött kereskedelmi és hajzási szerződés és az ahoz tartozó nyilatkozat becikkelyezéséről — továbbá az országos gazdasági munkás és cselédségély-pénztárról szóló javaslat tárgyalása.

Az első javaslatot — a Montenegróval kötött szerződést — Papp Géza előadó ismertette, amelynek során bebizonyította, hogy a sokat vitatott II. cikkke a szerződésnek semmiféle veszedelmet sem rejt magában állategészségügyünk, állattenyésztésünk vagy állatkivitelünk érdekei szempontjából.

Dézy Zoltán és gróf Apponyi Albert aggodalmakat fejezik ki aziránt, hogy a szerződés becikkelyezése nem fogja az állattenyésztésünk, állategészségügyünk és állatkivitelünkhez fűződő fontos gazdasági érdekeinket veszélyeztetni. A szerződésben résztörést látnak az eddigi magatartással szemben. A javaslatot nem fogadják el. Bakonyi Samu kérdést intéz a kereskedelmi miniszterhez, hogy milyen stádiumban van jelenleg a Törökországgal kötendő kereskedelmi szerződés ügyre, melyre nézve kötelezettséget vállaltunk az entente protokollban.

Hegedüs Loránt elfogadja a javaslatot, mert állítja, hogy aki Montenegróban utazott, igazat fog adni szólnak, hogy a cattarói öböl Lussal való el látása a leghelyesebb engedmény, amelyet Montenegrónak adhatnak, mert ellenkező esetben arra kényszerítjük Montenegrót, hogy gazdasági összeköttetéseit másfelé keresse. Nem helyesli, hogy a kormány nem kötelezte Montenegrót arra, hogy a vésőjogot rendezze, mert enélkül a magyar kivitel nem tud berendezkedni. Jellemzőnek tartja, hogy Magyarország lisztkivitele Montenegró felé 1907. óta megszűnt, aminek oka az, hogy az 1907-iki kiegyezés teljesen elrontotta lisztkivitelünk politikáját. Reméli, hogy ezek a tanulságok arra fognak vezetni, hogy a jövő kiegyezésben az örlési forgalomnak valamely formája visszaállíttassék.

Lukács László pénzügyminiszter őszintén kijelenti, hogy a szerződésnek materiális fontossága nem nagy — bár a jövőt illető üdvös fejlődésképeség figyelmet érdemel — azonban éppen az ellenkéréséről is csak helyeselhetőnek gondolja azt a politikát, mely a Balkán államokat benső gazdasági kapcsolattal hozzánk fűzni törekszik. De áldozatot sem hoz a monarchia e szerződésért. Cattaró kerületének élclmezése eddig is csak Montenegróból történt, magyar részről sem mondunk le semmiről, amit eddig birtunk volna. Azzal szemben, hogy némelyek feleslegesnek állították a szerződést, rámutat arra, hogy éppen a szerződés folytán kerül Montenegró állatkivitelére szoros legális szakszerű felügyelet alá; éppen ebben van az állategészségügyi leg üdvös garancia. Ismerteti azon, a monarchia két állama között létrejött megállapodásokat, melyek szerint az osztrák részről kiadandó ellenőrzési rendeletek a legszigorubb gondoskodnak, hogy a cattarói területre bejövő állatokkal, illetőleg hussal szabálytalan felhasználás kísérlete se történhessék. Miután még számszerű adatokkal illusztrálja, hogy Montenegróban a minimális tarifa élvezete a mi exportunkra nézve 75.000 korona vámteherkönnyebbséget jelent, válaszol Hegedüs Lorántnak és Bako-

nyi Samunak oly értelemben, hogy a montenegrói tárgyalás során szóbajöttek az ottani jogélet terén kívánatos biztosítékok, de Montenegró egyoldalú lekötéseket nem volt hajlandó adni szuverenitási elvi szempontokból. A lisztbevétel Montenegróba ujabban olasz kézben van, nevezetesen a velencei malinok üzük a fellendülő lisztkivitel az Olaszországban fennálló örlési forgalom segítségével, ami egyébiránt szintén bizonyítja, hogy részünkről mily hiba volt annak idején az örlési forgalom megszüntetése. A Törökországgal való tárgyalás diplomáciai uton meg van indítva s előreláthatólag az ősz folyamán fog komoly stádiumba kerülni, amikorra Törökországnak sikerült a többi nagyhatalommal is néhány előzetes kérdést tisztázni.

Gróf Serényi Béla földmivvelésügyi miniszter: Utal a közgazdasági bizottság tegnapi ülésében általa előadottakra, mely kijelentéseihez hozzáfűzi, hogy már a képviselőházban tartott költségvetési beszédében és ugyanott az argentinai husbehozatal ügyében hozzá intézett interpellációra adott válaszában részletesen kifejtette azokat az indokokat, amelyekhez való ragaszkodását ezuttal is ismétli. Éppen ezért a montenegrói szerződés II. cikkében foglalt engedményben Magyarország gazdasági érdekeire nézve semmi tekintetben sem lát tényleges veszélyt. Minthogy pedig ezenfelül a keleti államokkal való kereskedelmi politikai viszony rendezése reánk nézve a jövő szempontjából határozottan csak előnyösnek ígérkezik, a szerződés elfogadását kéri.

A bizottság többsége a javaslatot elfogadja, s áttér az országos gazdasági munkás- és cselédségély-pénztárról szóló javaslat tárgyalására, melyet a bizottság Beóthy László előadó ismertetése után egyhangulag elfogadott.

Az osztrák helyzet.

— Mi lesz a trónbeszédben. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 14.

Három nappal az új Reichsrth megnyitása előtt báró Gautsch még nem tudja, hogy keresztülviszi-e mindazt az osztrák parlamentben, amire a király előtt vállalkozott. Hogy törekvéseit nehezen fogja elérni, azt amugy is tudta, de akkora kudarcra, amely előreláthatóan érni fogja, még sem számított. Ma már az osztrák miniszterelnök maga is látja, hogy a német szabadelvűekbe, vagy akár a csehekbe vetett bizalma nem sokat ér és nagyon kell félnie attól, hogy az eredeti tervtől eltérően előbb kell átengednie helyét másvalakinek, valószínűleg Thun hercegnek.

Gautsch már körülbelül be is fejezte tárgyalásait, csupán a kevésbé jelentős pártok, a lengyelek, ruthének és egyes cseh frakciók vannak még hátra. Ezekből a tárgyalásokból kiviláglik, hogy sem munkatöbbségre, sem majoritásra Gautsch nem számíthat. Ennél fogva a miniszterelnök kénytelen volt elállni attól a tervtől, hogy a véderőjavaslatokat a nyáron első olvasásban letárgyalatja. A bankjavaslatok elintézésére mutatkozott némi hajlandóság a német nemzeti szövetségben és a szocialista pártban, úgy, hogy a miniszterelnök valószínűleg meg fog elégedni a bankjavaslatok keresztülvitelével. A német nemzeti szövetség képviselői a miniszterelnökkel folytatott tárgyalásokon különböző kérdéseket intéztek a miniszterelnökhöz, különösen az iránt, vajjon a kormány hajlandó-e biztosítást nyújtani egy nemzetiségi tekintetben teljesen objektív igazgatás felől. Azonkívül megkérdezték a kormányt, mi a szándéka, a német-cseh kiegyezés tárgyalásait illetőleg, nevezetesen, vajjon a kormány szándékozik-e a nyelvjavaslatot és a kerületi javaslatot újra beterjeszteni. A konferencián résztvevő képviselők továbbá azt a kívánságukat is kifejezték, hogy a szociális biztosításra és a szolgálati pragmatikára vonatkozó javaslatok mielőbb benyújtassanak. Megsürgötték a tiszteességtelen versenyre vonatkozó javaslatot is és kérdéseket intéztek az olasz jogi fakultás és a csatornaépítés kérdésében. A miniszterelnök azt válaszolta, a nyári ülésszakot maga sem tervezi tulhosszúnak. Az olasz jogi fakultásról szóló javaslatot a parlament megnyitása után azonnal be fogja nyújtani. A nemzetiségi politikai javaslatok benyújtását még nem ígérheti meg, mert a beterjesztés előtt biztosítani kell a szükséges többséget.

Es éppen ez a szükséges többség az, ami még nagyon kétséges. Gautechnak nincsen olyan programja, amely csak egy pártnak is fedné a kívánságait. Nem hozott magával semmit és nincs is más célja, mint addig vezetni a kormányt, amíg a legszükségesebbet, a költségvetést a véderőreformot, a bankjavaslatokat, az adóreformot és a szociális biztosításra vonatkozó javaslatot tető alá hozza. De előreláthatóan meg fog elégedni azzal, ha ezeknek csak egy csekély részét is elintézteti a parlamenttel.

Az osztrák Reichsrathot július 18-án nyitja meg trónbeszéddel a király. Mint Bécsből jelentik, a király hétfőn, e hónap 17-én, reggel öt órakor különvonattal Bécsbe utazik és tíz óra huszonhat perczkor délelőtt érkezik a penzinger pályaudvarra, ahonnan a schönbrunn kastélyba megy. Kedden, e hónap 18-án délelőtt a Hofburgba megy, délben trónbeszéddel megnyitja a Reichsrathot és délután két órakor visszautazik Ischlbe, ahova este hét óra harmincz perczkor érkezik meg.

Az osztrák politikai köröket most a miniszterelnök tárgyalásain kívül leginkább a trónbeszéd szövege érdekli. A trónbeszéd szövegéről többféle hír van forgalomban és a legvalószínűbb az, hogy a trónbeszéd leginkább a véderőreformot fogja hangsúlyozni. Szigorú hangozattal fogja tenni az osztrák parlamentnek, hogy a véderőreform törvényre válását teljes erejével mozdítsa elő. Ugy mondják, olyan kifejezetten parancsoló hangon trónbeszédet még nem mondtak el, mint ahogy a tizenhétézadiki beszéd fog hangzani. És a helyzet pikantériája az, hogy a trónbeszéd éppen azt a véderőreformot hangsúlyozza, amelynek törvényre válására az osztrák pártok egyelőre, minden együttműködést megtagadnak.

A cseh lapok jelentéseiből az tűnik ki, hogy a csehek egyelőre Gautschnak a Reichsrth nyári munkájára vonatkozó programját immár redukált alakjában sem akarják elfogadni. Gautsch ma már lemondott arról, hogy a véderőjavaslat első olvasását már a nyári ülésszakban elvégeztesse és csak a bankjavaslat elintézését óhajtja, de a csehek ebbe sem akarnak belemenni, sőt arra az esetre, ha a kormány és a dolgozni akaró pártok ragaszkodnának ahhoz, hogy a bankjavaslatot még a nyári ülésszakban elintézzék, azzal fenyegetődznek, hogy ezt ha kell még technikai obstrukcióval is meg fogják akadályozni. A drohóyezi események miatt várható vitában a csehek és németek nem vesznek részt, hanem a vita csak a lengyelek, szociáldemokraták, a rutén szocialisták, valamint a lengyelek klubjának elnöke és a kormány közt fog lefolyni. Politikai körökben ma ismét az a hír terjert el, hogy a Reichsrth ülésszaka csak e hó végéig fog tartani. Az obstrukció küszöbön áll. Az őszi ülésszak kezdetét szeptember második felére tervezik.

KÜLFÖLD.

A bolgár alkotmányrevízió. Tirnovóból jelentik: Az alkotmányrevízió miatt összehívott nagy szobranje tárgyalása, amelyet a megnyitás napján a király ellen való tüntetés zavart meg, most már nyugodtabban folyik. A revíziós javaslat első két szakaszát 332 szóval 51 ellen már elfogadta a nagy szobranje. Most a nevezetes harmadik szakasz van tárgyalás alatt, amely az alkotmány 17. szakaszát módosítja s új szövegezésében azt tartalmazza, hogy csupán a kormány köthet a király nevében nemzetközi szerződést, ezt azonban bizonyos körülmények közt a nemzetgyűlés tudomására kell hoznia. A bejelentés akkor kötelező, ha béke, vagy kereskedelmi szerződésről van szó, vagy olyan szerződésről, amely az államra terhet róna, a fennálló törvényeket érinti, vagy az állampolgári jogokkal van ellentétben. Ennek a pontnak tárgyalása hosszabb időt foglalt le, de elfogadása biztosítva van.

Szófiából jelentik: A tirnowoi nagy szobranje elnökségéhez névtelen levelek érkeztek, melyekben a szobranje tagjait és a minisztereket ismeretlen

tettek halállal fenyegetik, ha megszvazzák az alkotmányváltozást. A vizsgálatot a titokzatos ügyben megindították.

A czári család utazása. Pétervárról jelentik: A czár és a czárné ma délben a „Standard” yachton visszautaztak a finn vizekre.

Az angol felsőház reformja. Londonból jelentik: A felsőház tegnap befejezte a parlamenti bill részletes tárgyalását. Az ellenzék különböző, megszemélt pótjavaslatain a ház nem tett változtatásokat. Azt hiszik ezért, hogy Asquith miniszterelnök, ha a bill ismét az alsóház elé kerül, a pótjavaslatoknak en bloc elvetését fogja javasolni. A felsőház a harmadik olvasásról e hónap 20-án fog szavazni. A pótjavaslatok ügyében az alsóház e hónap 24-én fog tárgyalni.

A perzsa kormányválság. Teheránból jelentik: Sipahdar visszatérése a kabinetválságot nem oldotta meg. A parlamenti pártok képviselőiből alakult küldöttség megjelent a régensnél, hogy új miniszterelnök kinevezését javasolja neki. Valószínűleg Mutamín El Mulik került javaslatba, aki Franciaországban és Angliában nyerte kiképzését és már viselt miniszteri állást. Jellemző a mostani helyzetre a parlamenti pártok közt levő egyetértés és összhang. Ez legnagyobb részben a főminiszternek köszönhető, akinek sikerült a képviselőket a pénzügyi reform eszméjének megnyerni.

A genfi konvenczió. Londonból jelentik: Az alsóház elfogadta második olvasásban a genfi konvenczió beczikkelyezésére vonatkozó javaslatot, amely büntetést szab ki a Vörös Kereszt zászlójának háborus időben csalárd módon való feltámasztása ellen.

A francia nemzeti ünnep évfordulója. Ma volt a francia forradalom kitörésének évfordulója. Július 14-én rombolták le a Bastillet és ezt a napot a francia köztársaság, mint nemzeti ünnepet üli meg. Az ünnep alkalmából rendezett csapat-szemle — mint Párisból jelentik — a legszebb időben pompásan ment végbe. Fallières elnök hazafias beszédet tartott, amelynek nagy hatása volt. A szocialisták a városon végig tüntető körmenetet rendeztek, de a tömeget a rendőrség hamarosan szétoszlatta. A munkásszindikátusok tagjai azt tervezték, hogy ma délelőtt a La Santé fogház előtt tüntetést rendeznek. A fogházat katonaság őrizte. Délelőtt a szocialisták és rendőrség között jelenléte surlódások voltak, amelyek során két embert letartóztattak.

Longchampsról jelentik: Fallières elnök és Messimy hadügyminiszter reggel 8 órakor az egybegyűlt közönség lelkes ovációi közt érkeztek el a díszszemle színterére. Az itt felállított tribünön a miniszterek, az abessziniai misszió és a diplomáciai testület tagjai várták és üdvözölték őket. Báró Schön német nagykövet és de Selves külügyminiszter szívélyesen beszélgettek egymással. Fallières elnök ünnepélyesen kiosztotta ezután a tüzer-csapatok közt új ezredzászlókat, majd a csapatok a közönség lelkes üdvözlése közben elvonultak az elnök előtt. A díszfelvonulás a legnagyobb precizitással ment végbe. Közben három kormányozható légihajó jelent meg a gyakorlóter fölött és különböző mozdulatokat végzett. A díszszemle után Fallières elnök visszatért az Elysée-palotába. Royalista diákok a Bris-de-Boulogne uton tüntetést rendeztek, amely ellen azonban a közönség tiltakozott. A tüntetés közben lövések is történtek. Számos tüntetőt letartóztattak.

Párisból jelentik: A rendőrség ma délután szétkérgette a forradalmi eszme híveinek egy csoportját és négy embert letartóztatott. A Chamelots du Roy tüntetése alkalmával 15 rendőr megsebesült.

Az új orosz hadihajók. Pétervárról jelentik: A Putilow-hajógyárban most kezdtek építeni a négy új páncélos ezirkálóját. Ugy számítják, hogy négy év alatt elkészül mind a négy. A gyár vállalat egy mérnöke újfajta ágyulöveget talált fel, amely a legvastagabb acélpáncélt is áttűri. A próbák kitűnően sikerültek s az új páncélos hadihajókon ilyen lövegű ágyúk lesznek.

A macedóniai bolgárok kiirtása. Konstantinápolyból táviratozzák: A bolgár exarkátus az ökümeniai patriarkátussal közösen átnyújtott jegyzéke a kultuszminisztérium figyelmét felhívja arra, hogy a bolgárok helyzete szülségessé teszi a kormány fellépését érdekében. A jegyzék megcáfolja a minisztérium azon korábbi válaszait, amelyek szerint az exarkátus panaszai a gyűlölet és egyéb garázdálkodások dolgában rágalmazásokon alapulnának. Rámutat a jegyzék a mellékelt lajstromokra, amelyek szerint négy hónapon belül 50 gyilkosság, 14 gyilkossági kísérlet, 13 sebesülés,

128 bántalmazás és 53 rablótámadás történt a bolgárok ellen. Ennek következtében a bolgároknál az a nézet érelődik meg, hogy a bolgárok rendszeres kiirtása van terve véve. Ezt a gyant megerősíti az, hogy a hatóságok a bolgárok elleni büneseteknél tétlenek maradnak, ujságok elleni kihágásoknál ugyan szigorúak, de kormánypárti ujságok iránt sokkal előzékenyebbek.

Bántalmazott német alattvaló Kuba szigetén. Havannából jelentik: Az itteni német követ érélyesen tiltakozott a kubai kormánynál egy Mayer nevű német alattvalónak tribidadi háza ellen történt támadás miatt, amelynél a nevezett súlyosan meg is sebesült s kártérítést követelt.

A törökországi események.

— Az albániai csapatok új parancsnoka. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 14.

A török kormány, amely minden igyekezettel azon van, hogy az albánokkal megkösse a békét, most újabb engedékeny lépésre határozta el magát. Az albániai török csapatok főparancsnokát, Thorghut Sefket basát visszahívta és helyébe Essad basát, az albániai származású tábornokot nevezte ki. A kormánynak ez a lépése talán hatással lesz a lázadó albánokra és remélik, hogy az albániai származású főparancsnok és az albán nép könnyebben fogják megérteni egymást, mint eddig, amíg Thoghut Sefket basa állítólag kégyetlen szigorral bánt velük.

Nagy izgatottságot kelt Konstantinápolyban még mindig Szeki bey meggyilkolása. Meggyanusítják az ifju-török komitét is azzal, hogy része van a politikai gyilkosságban. Egy másik hír, amely izgalomban tartja a török politikai köröket: az epirusi lázadás, amely erős összefüggésben van az albániai eseményekkel. Epirusban proklamálták a forradalmat és egy nagyobb albán banda a közellévő török helyőrséget lefegyverezte, kifosztotta és elűzte. A lázadók ezután a mohamedán lakosság ellen vonultak és véres harcokat vívtak velük. A török kormányt igen készületlenül találja ez a forradalom, amely azt jelenti, hogy az albán lázadás egyre nagyobb mértékben terjed és ha nem sikerül az új főparancsnoknak a békét tapintatosan helyre állítani, úgy rémes arányokat fog ölteni.

A törökországi eseményekről érkezett táviratainkat a következőkben adjuk:

Konstantinápoly, július 14.

Híre jár, hogy az albániai török csapatok főparancsnokát, Thorghut Sefket basát visszahívták és helyébe Essad basa albán származású tábornokot nevezték ki, aki holnap Albániába utazik.

Konstantinápoly, július 14.

A lapok szerint a tegnap tartott minisztertanács tudomásul vette a Jemenből és Asszir tartományból érkező jelentéseket, amelyek szerint a helyzet ott megjavult.

Az ifju-török komitét vezértikára a lapokban nyilatkozatot tesz közzé, amelyben azt az egyes lapokban sejtetett gyanút, hogy Szeki bey meggyilkolásában a komitének része van, erélyesen visszautasította.

Bécs, július 14.

Konstantinápolyból jelentik, hogy Thorghut pasa visszahívásától kedvező fordulatot remélnék. Thorghut helyére Effendi Essad albán származású tábornokot fogják Albánia főparancsnokává kinevezni. Bécsi diplomáciai körökben az a vélemény, hogy ha ez a jelentés igaznak bizonyul, minden esetben kedvező hatással lesz az albánokra. Thorghut pasa túlzott szigorúságával gyűlölttette magát az albánok előtt és némelyik intézkedése valóságos el-

keseredést váltott ki. Nagy részben ő volt az oka annak, hogy az albánok a török kormány iránt bizalmatlansággal viseltettek. Essad pasa kinevezésétől is kedvező fordulatot várnak, különösen azért, mert albán származású.

Podgoricza, július 14.

Minden jel arra mutat, hogy az albánok mozgalmá a legközelebbi napokban ismét fenyegető méreteket fog ölteni. Itteni politikai körökben azt hiszik, hogy az albán felkelés előestéjén állanak. A helyzet ma már annyira elmérgesedett, hogy már az sem változtatna a helyzeten semmit, ha Sokhoł bejt, a hírhedt montenegrói agitátort kiutasítanák. Macedóniából is aggodalmat keltő hírek érkeznek a bandák mozgólódásáról.

Pétervár, július 14.

A külügyminisztérium hivatalos kommunikétt tett közzé. E szerint a legutóbbi napokban Konstantinápoly és Cettinje között jelentékeny közeledés történt, úgy, hogy a végleges megegyezés és a normális helyzet beállta a legközelebbi napokra várható.

Szaloniki, július 14.

A keleti vasutak Krivolak-Gradsko vonalán az éjjel két bomba robbant fel, melyek feltépték egy darabon a sineket s egy arra elhaladó vonat mozdonyának lámpáit és kerécsapágyait szétzúzták.

Szaloniki, július 14.

A Krivotsk-Gradsko vonalon az éjjel történt merénylet úgy a hatóságokra, mint az ujtörök komitéra rendkívül kinos hatást tett. Az ismét beállt bizonytalan állapotokat, a bandaizelmek terjedését és a délalbániai zavaros helyzetet rendkívül elítélően bírálják. A kormány parancsot adott a vasut szigorubb őrzésére, minthogy további merényletektől tartanak. A merénylet helyszínén a rendőrség egy villanyos batériát talált.

Szaloniki, július 14.

Torghut Sefket pasa jelentése szerint kégyetlen volt Tuzi irányában nyolcz zászlóját és Tuszanje irányában négyet elindítani. A miniszter utasította a parancsnokát, hogy a felelősöknek adott újabb haladékot tíz napról husz napra terjeszse ki.

A kormány, amíg megfelelő csapatok érkeznek Dél-Albániába, hol nagy a hajlandóság a felkelésre, befoiyásos egyénekkel akarja megnyugtatni a kedélyeket. Az akció sikerében egyelőre kételkednek, mert a dél-albánok ugyanazokat a követeléseket állítják fel, mint az északi albánok.

Konstantinápoly, július 14.

Torghut Sefket pasa helyébe Essad pasát, az eringiani hadtest volt parancsnokát nevezték ki az albániai seregek főparancsnokává, aki maga is albán származású. Hátoru esetén Abdullah pasa van kiszemelve a török hadsereg fővezérévé.

Konstantinápoly, július 14.

A Moniteur Orientale közli Czettinjéből, hogy Nikita király a palotába hívatta a malisszorok képviselőit s intette őket, hogy viselkedjenek nyugodtan, mert csak így számíthat Európa jóindulatára. Montenegró hű marad történelmi tradícióihoz és testvéries érzéssel nyujt nekik vendégszeretetet. A király azzal végezte beszédét, hogy a porta remélhetőleg teljesíteni fogja a malisszorok jogos kívánságait.

Róma, július 14.

A „Tribuna“ jelenti: Péntek óta híresztelik, hogy Epyrusban forrongás mutatkozik, amely rohamosan terjed és nem lehetetlen, hogy általános lázadássá fog elfajulni. Cericiában Beszin effendi gyógyszerész a forradalmat proklamálta és híveivel a hegyek közé vonult. Az a terve, hogy megtámadja és beveszi Jazinát. Egy albán banda, amely 200 tagból áll és élén Muarem Resid a parancsnok, Miliates helyőrséget kényszerítette a távozásra, de előbb a csapatokat a banda lefegyverezte és a löszereket is elvette. Grykoparisban a lázadók és a mohamedán lakosság között véres ütközet volt, amelyben mindkét részen sokan elesetek. Trevendből katonaság ment Muarem Resid effendi bandája ellen. Trovesába egy török ezirkáló és egy torpedónaszád érkezett Giovanni di Meduából.

EGYHÁZAK.

Változás az ünnepeken.

— A pápai encziklika. —

Budapest, július 14.

Napok óta sok szó esett arról, hogy a pápa motu proprio készül kiadni, melyben a katolikus ünnepnapokra vonatkozó egyházi szabályokat megváltoztatja. Mikor egy kölni klerikális lapban először jelent meg az a hír, hogy a pápa legközelebb egy ilyen motu proprio-t tesz közzé, beavatottnak látszó helyen is kétségbe vonták, hogy ily pápai rendelkezés történjék. Ugy látszik azonban, hogy ezek a beavatott körök nem ismerték jól a Szent-egyháza terveit. Az Osservatore Romano folyó hó 2-áról keltezett, a Szent Atya által kibocsájtott „Supremi discipline“ kezdetű motu proprio-t tesz közzé, amelynek tárgya valóban a ktholikus ünnepnapokra vonatkozó egyházi szabályok megváltoztatása. A pápa az ünnepnapokra vonatkozó szabályok megváltoztatását, a fokozott kereskedelmi forgalom, a gyors üzletbonyolítás érdekeivel, az életfenntartás megdrágulásával okolja meg. A pápa rendelkezése értelmében a hétköznapra eső ünnepek közül csak a karácsonyi, újvi és Vízkereszt ünnepek, továbbá Mária mennybemenetelének, Péter Pálnak és a Mindszenteknek ünnepe maradnak meg, a többi ünnepnapok, köztük Áldozó esütörtök, Urnapja és az országos védőszentek ünnepei a rájuk következő vasárnapra helyeztetnek át. A bécsi nunciaturának állítólag autentikusan kijelentése szerint ez a motu proprio csakis Rómára vonatkozik, tehát az minket nem érint. De ez sem derül ki az alábbi hiteles szövegből s ezért azt kell valószínűbbnek tartani, hogy a nunciatura téved.

A motu proprio hivatalos szövege a következő:

A római pápák, mint az egyházi fegyelem legfőbb őrei és védői soha sem vonakodtak a szent tanok rendelkezéseit enyhíteni, valahányszor az a keresztény nép jóléte érdekében tanácsosnak mutatkozott. Amint mi jónak láttuk már több dolgon a változott idők és társadalmi viszonyokra való tekintettel változtatni, azonképpen jelenleg kötelességünknek tartjuk napjaink speciális körülményeire való tekintettel az ünnepnapok megtartására vonatkozó szabályzatot is átalakítani.

Csodálatos gyorsasággal gyűrűk le ma az emberek vizen és szárazon a legnagyobb távolságokat és az utazások nagyobb gyorsasága folytán könnyebben eljuthatnak azokhoz a népekhez, ahol az előirt ünnepnapok száma sokkal kevesebb. Másrészt úgy látszik, hogy a fejlődött kereskedelmi viszonyok és üzleti összeköttetések kárt szenvednek az ünnepnapok gyakorisága folytán. Vegül a legszükségesebb élelmiszerek mind nagyobb drágulása is okot szolgáltat arra, hogy ne zavartassék meg túlságosan gyakran azoknak tevékenysége, akik munkával keresik meg kenyerüket.

E tények mérlegelése alapján jutottunk mi a keresztény nép jóléte érdekében, a nekünk célszerűnek látszó ama elhatározásra, hogy az egyház által előirt ünnepnapok számát csökkentjük.

Saját akaratunkból, minden körülményt gondosra megfontolva, a tiszteletreméltó biboros testvérekkel egyetértően, akik az ünnepnapok megszentelésére vonatkozó tanok felett öröklődnek, jónak találtuk elrendelni:

Az egyházi szabály, a szent mise meghallgatása, hogy a munkától mindenki tartózkodjék, csakis a következő napokra marad érvényben: Az összes vasárnapokra, Urunk Jézus Krisztus születésének, megjelenésének és mennybemenetelének ünnepe, Mária szűzölten fogantatásának, Isten anyjának ünnepére, az apostolok és Mindszentek ünnepére.

Szent József ünnepe. Keresztelő szent János ünnepe mindig a rákövetkező vasárnapon. Urnapja ellenben vasárnap a szentháromság napja után ünnepeltetik meg.

A mise-kötelezettség alól kivételnek a védőszentek ünnepei is, de a rájuk vonatkozó külső ünnepek a következő vasárnapra halaszthatók. Ha az itt felsorolt ünnepnapok egyike már eljött volna, nem szükséges kikérni a Szent-egyháza társaságát azon változtatni nem kell. Ha azonban egyes országokban a püspökök azt hiszik, hogy az előirt ünnepek fentartandók, erről értesítsék a Szent-egyházakat.

Ha a fennmaradt ünnepnapok valamelyikére böjtnap esnék, megadjuk a dispensációt, ugyanígy megadjuk a védőszentek ünnepére is, ha a nép nagy részvétele mellett szokták azt megünnepelni.

Amidőn apostoli gondoskodásunknak e bizonyítékát szolgáltatjuk, bizunk abban, hogy a hívők azoknak a napokon is, amelyeket kirekesztettünk a szigorúan előirt ünnepnapok sorából, alázatos érzelmeikkel fognak fohászolni Istenhez és a megmaradt ünnepnapokat annál nagyobb buzgalommal fogják megtartani.

Kelt Rómában, Szent Péter sirjánál, főpápaságunk nyolcadik esztendejében.

Pius X.

— (Az állásától megfosztott püspök.) Bukarestből jelentik: A romániai püspök, akit a főegyházi tanács megfosztott állásától, mert vádakkal illette a primást, nem akarta elhagyni a püspöki palotát Románban. Több rendőrtisztviselő tegnap este behatolt a püspöki palotába, erőszakkal hozzáták a püspököt és egy készen álló automobilba ültették, mely Bukarestbe hozta. Itt a püspök a rendőrprefektus előtt becsületszavára fogadta, hogy nem tér vissza Románba s erre szabadon eresztették.

Vissza a természethez!

∞

Akármilyen messze került az emberiség, a vágy, a kielégítést kereső ösztön nem halt ki belőle. Valahogy, olyanformán van a természettel a mai ember, mint az a gyermek, aki anyjától messze utazik s a távolban álmodozik arról, hogy fejét az édes anyja ölébe hajtsa. A Természetanya ölébe konok nosztalgiával vágyakozunk vissza, különösen mi, kökötreczbe zárt városi emberek, akik mámorosak leszünk a mezőn egy félórai tavaszi sétától és — ha már rászántuk magunkat arra, hogy túl megyjünk a város sorompóján, nem tudunk betelni a zöldülő bokrok, a röpködő bogarak s a lábunk alatt süppedő föld örömeivel.

A városi ember természetszomjúságára spekulált az az amerikai orvos, aki kitalálta a legújabb gyógymodot, az „éjjeli kurát.“ A kura abban áll, hogy a napi munkájukban kifáradt emberek a szabadban, lehetőleg valamely erdő csendjében töltik az éjszakát. Mivel Amerikában ez a kura bevált, most már Európában is kezdik használni. Így Berlin közelében, Eichamp, Schönholz és Johannisthal nyaralóhelyek erdőiben ez év májusában rendezték be az első ilyen éjjeli kurahelyeket és ezeket mind több ember használja, akik nappal a munkájuk után látnak, az éjjelt pedig távol a város zajától és gőzétől, az erdő csendjében egészséges alvással töltik. A kura tehát nem betegnek, hanem pihenésre szoruló, de különben egészséges emberek használják. A szabadban való alvást igen gyorsan szokja meg az ember és akkor a hűvösebb tavaszi és őszi éjszék is az egészség veszélyeztetése nélkül töltheti a szabadban. Akárhányszor kőd is volt a berlini kurahelyeken, de a páciensek akkor sem panaszkodtak. Ágyak helyett az éjjeli kurahelyeken nagybárra fák közé kifeszített függőágyakat használnak, dr. Rohardt, a kurahelyek igazgatója, különösen a gyári leányoknak ajánlja az éjjeli kurahelyek használatát, mert ezek a gyári munka befejezése után este hat órákor már szabadok és mindenfélre izgató szórakozásokat keresnek, ahelyett, hogy üdítő éjjeli nyugalomra törekednének, ami által azután szervezetük teljesen elveszti ellentálló képességét a tuberkulózis és más fertőző betegségek esirásával szemben.

A doktorok és szanatóriumtulajdonosok rendszerint nagyon leleményesek szoktak lenni az új és új gyógymodok kitalálásában, amelyek megnyitják előttük a szenvedő vagy még inkább a hipokondriásan panaszkodó embertársaik erszényét. Ezt az új „éjszakai kura“t azonban nem tudjuk még sem azzal a szemmel nézni, mint a sokféle elektroitalizer, magnetikus masszáz és egyéb hasonló ostobaságot, amelyek szimplán és egyszerűen kicsalják az emberekből a pénzt. Ez az éjszakai kura, mely az alvó embernek visszaadja a nyáregszaki levegő kellemes hűvöségét, testvére a Kneipp-kurának, mely há talán mint gyógyító eszköz számítás is, visszaadta a moztelen lábának a harnatos fűszálak simogató érintésében bujkáló gyönyörűséget, testvére a nap-

kurának, mely a bőrnek adta vissza a forró napsugáresók élvezetét.

Szegény kulturával nyomorított emberiség így drága, szanatóriumi áron kapja vissza azt, amit az ősembernek ingyen adott a természet. Ám tagadhatatlan, hogy a szanatóriumi árakért ezekben az esetekben legalább kapott valamit.

Amerikai rémségek.

— Az óriási erdőtüz és a hőség borzalma. —

Budapest, július 14.

Amerika népét valóságos egyiptomi csapások sújtják és teszi próbára. A nagy erdőtüzek féktelen erővel dühöngenek mértföldeken. A hőség is leirhatatlanul gyötri, pusztítja Amerika szenvedő népét. A végtélet jövődők szörnyűségei támadtak fel az égő erdősegek lángtengerében. Amerika rémnapjairól a következőket jelentik:

(Az óriási erdőtüzek.)

Newyorki jelentés szerint az erdőtüz eddig halottainak a számát 500—600-ra becsülik, de még azok is, akik megmenekültek, annak a veszedelemnek vannak kitéve, hogy éhségnek esnek áldozatul, mert nagy a hiány élelmiszerekben. Tiszdaleban egyedül négyezer ember van hajlék és élelmiszerek nélkül. Több város teljesen elpusztult. Szivettépő jelenetek játszódtak le a Northbayban, hol a parton az emberek százai tolongtak, hogy a lángok elől a hajókon keressenek menedéket. Több családapa harcot vívott egymással, hogy hozzátartozóikkal a hajókat elérhessék. Eközben az embereket tucat számra taszigálták be a tengerbe, hol sokan a hullámokban lelték halálukat. Ötszáz munkás a lángok elől a hullámokba menekült, hol néhányan olyan sokáig álltak a vízben, hogy a lábaik egészen megmeredtek.

Az elpusztult vidékekről érkező menekülők az erdőtüz áldozatainak számát 3—400 emberre becsülik. Hivatalos jelentés szerint, a Porcupine kerületben sikerült a tűzet a kitérés környékére lokalizálni. A tűz által okozott anyagi kár körülbelül egy millió dollár. Nyugat-Ontario nagy városából a károsultak számára nagy pénzeszközök érkeznek.

Londoni jelentések szerint Northbayből Porcupinoig terül el a lángtenger, mely elől a lakosság a tavakhoz és folyókhoz menekül. Cochraneban a lakosság éhezik és hajléktalan. Az összes hidak megsemmisültek, az utak járhatatlanok. Az áldozatok számát még nem lehet áttekinteni. Sok szülő gyermekeit, hogy a lángoktól megmentse, a Huron tóba dobta. Nyolcz kisebb város teljesen elhamvadt. Sok bányász munkaközben a tűz áldozatává lett. Sok bányász, akik a jelezéseket nem vették figyelembe, a bányában lepett meg a tűz és körülbelül háromezren megfuladtak. A kár több, mint ötmillió dollár. A tüzvész nagy erővel dühöng és az óriási szárazság miatt nagy veszedelem fenyegeti a népet. Az emberek a tányálk tárnáiban és a folyókban keresték menedéket, de éppen így mennek a halálba. Az áldozatok között sok a külföldi is. Egy west-danesi ezüstbánya igazgatója a mentésnél valóságos csodát művelt önfeláldozásával és egész sereg nőt és gyermeket kimentett.

A folyton dühöngő és fékezhetetlenül terjedő borzalmas erdőtüzet csak tartós zápor oltathá el, ilyen záporra azonban egyelőre nincs remény. A tűz Nord-Baytól Porcupineig mintegy 350 kilométer szélességben dühöng. A tájék nagyon erdős s a rendkívüli hőségtől csaknem teljesen kiszáradt. Csak Porcupineben több száz ember esett a lángok áldozatává, köztük egy egész család is, amely feleségből és tizenkét gyermekből állott. Az emberek ezrei futnak a tüztől és csak úgy tudnak menekülni, ha nyakig a tóban ugatnak, sokan azonban elmerülnek, mert lábuk alól elvesztik a talajt.

Az Ontario-vasút rögtön segítség-vonatokat küldött, a társaság minden elérhető vonatot bocsátott

a hajléktalanok rendelkezésére. A legett környéken az *élelmiszer fogyóban van* s nagy aggodalmat kelt, hogyan lehet az eleséget a szükségét látó emberekhez eljuttatni. A hajléktalanok a vasúttársaság által küldött teherkocsikban huzódnak meg.

Bay-Cityből (Michigan) azt a hirt hozzák a menekülők, hogy *Oscoda-Pointeau-Sable* kettős községet is elpusztította az erdőtüz. Nagy pánik tört ki, amely sok ember életébe került. A pottsvillei bányák egyik aknájában 84, a másikban 54 munkás fuladt meg a füsttől. Fél század óta nem volt ilyen rettenetes katasztrófa Amerikában. *Tisdaloben* 4000 embernek minden élelme és hajléka odaveszett.

(A gyilkos hőség.)

Az amerikai gyilkos hőségnek megdöbbentő számban emelkednek a halottai. A borzalmas forróság hőhulláma kelet felé vonul. Ma már Angliában is türethetetlen fokra emelkedett a hőség és Németországban is szokatlan nagy forróság uralkodik. Ezek a hírek azt az aggodalmat keltik, hogy az amerikai hőség esetleg Magyarországot is érintheti. — Az újabb newyorki jelentések szerint a napszúrás miatt tömegesen pusztulnak el az emberek. Az utcákon fojtó levegő van. Tegnap Newyorkban 28 haláleset fordult elő és több örületesi esetet jelentettek. Filadelfiában huszonhatan haltak meg a napszúrástól. A kórházakba százszámra viszik a betegeket. A hőség ismét 35 fok Celsiusra emelkedett.

A jéghiány miatt nagy tömeg a newyorki jégtrust igazgatósági épületéhez vonult és mikor egy hivatalnok kihirdette, hogy pénz nélkül senki sem kaphat jeget, a felbőszült nép erőszakkal behatolt az épületbe, az ablakokat és a berendezést összetörte. A zavargásnak csak úgy tudtak véget vetni, hogy ismét ingyen adták a jeget.

(Vész hírek mindenfelől.)

Londonból jelentik, hogy Birminghamban hat halálos napszúrás fordult elő. Az egész vidéken igen nagy a jéghiány.

Trieri jelentés szerint a Mosel vidékén szokatlan nagy a forróság. Saarbrückenben egy olasz munkás és egy altiszt a hőségtől megőrült.

A kanadai Torontóból érkező jelentés szerint a nagy erdőégés áldozatainak számát eddig 500-nál többre becsülik. A Michigan-tóba több ember belefulladt, aki a lángok elől a vízbe menekült. Több száz ember még mindig hiányzik és számos ember van bezárva a bányákba, kiket a megfúlás veszélye fenyeget. Porcutinei jelentés szerint négy város égett le, az elhamvadt házak értéke 12 millió. Az égő erdők által elpusztított vidékre számos mentővonat ment ki.

Ottavából jelentik, hogy Golden Cityben sok lányszak a tárnákban pusztult el. Minden gyógyszer elfogyott és a mesze vidékekről odamenekülő sebészeket nem lehet orvossággal ellátni. Tegnap érkezett meg az első segítővasút zsufolva menekültekkel és sebesültekkel. A szemtanúk rémes pusztuláslásról hoztak hírt. Három-négyszázra becsülik a halottak számát, de talán még ennél is többen vesztettek el a lángtengerben. Sokan jöttek Nord Bayból is. A lángtenger 10 mérföld hosszú és 2 mérföld széles. Az eget sűrű füstfelhő takarja. A philadelphiai telepítvények elpusztultak.

A tistolai kerületben négyezer ember van lánghullám körülvéve és a menekülés lehetőségeitől megfosztva. A tűz már eddig is hét várost pusztított el és még mindig tovább terjed. Férfiak, nők és gyermekek csak úgy bírtak menekülni, hogy 21 óráig túltarttak egy közeli tó vizén. A bányákban számos bányász pusztult el. Csónakokban és hiába próbáltak sokan menekülni, mert a tűz ott is elérte őket. Az emberek könnyen megmenekültek volna a borzalmas végtől, ha a tűz első jeleit nem fogták volna fel olyan könnyelműen. A vidéken ugyanis nagyon sok erdőtüz fordult elő és azoknak semmi lehetőség nem tulajdonítottak, amiért is azok örök mértékben elharapóztak.

Kecskemét ujjaszületése.

— Az országos részvét. —

Budapest, július 14.

A közönyéből fölrázott ország napról napra a segélyadományok egész tömegét cizmezi Kecskemétre, ahol számos tönkrement, nyomoruságba jutott ember várja a könyörületből neki kijutó támogatást. Magában az erősen sujtott városban pedig Kada Elek bámulatosan szívós és körültekintő vezetése alatt lázasan folyik a romok eltakarítása, melyet nyomon követ az építés munkája.

Mai hireink a következők:

Földrengés földrengés után.

Ma éjjel után egy órakor újabb földrengés volt Kecskeméten. A lökések olyan erősek voltak, hogy a vasuti állomáson a vasuti kocsikban elszállásolt emberek fölriadtak tőle és bezaladtak a városba, ahol föllármázták a kávéházak és vendéglők közönségét. Hajnalban félháromkor újabb lökések érezték, de már sokkal gyöngébben.

Egy tudományos bizottság különben dr. Kacsóh Pongrácz utmutatása nyomán ma megállapította, hogy a nagy földrengés epicentruma a szolnoki ut irányába esik.

A város műszaki bizottsága kiment a tanyákra is, hogy megvizsgálja az épületeket. A Helvéczia-telepen, Miklóstelepen és a földmivesskola telepén alig érezték valamit, mert itt homokos, laza a talaj. Szigeti Adolf postafőtiszt daróczközi tanyáján a kut vize lila mangánszínű a földrengés óta. Egy ott időző budapesti geológus szerint ez az elváltozás határozottan a földrengéstől van. A városban a gyűjtőgyár és a malmok nagy kéményét, amelyek veszedelmesen megrongálódtak, ma délután dinamittal szétrombolták.

Az építkezés.

A polgármester plakátokon fölszólította a lakosságot, hogy a rögtönzött városi építőirodában jelentse be mindenki, hány építőmunkásra van szüksége. A Mérnök- és Építészegyesület bejelentette Kada Elek polgármesternek, hogy annyi mérnököt bocsát a város rendelkezésére, ahány szükséges. Az egyesületnek több tagja ma délután Kecskemétre utazik, hogy az épületek megvizsgálásánál segítsenek.

A városban lázasan folyik az építés munkája, csak az késlelteti némiképpen, hogy a belügyminisztérium máig sem küldte el a kért mérnököket. A város kénytelen volt más uton megszerezni a szükséges műszaki embereket s Kada Elek polgármester ma táviratban bejelentette a belügyminiszternek, hogy most már nincs szüksége a városnak a kért mérnökökre, csak műszaki szakbizottságot küldjön a templomok és más középületek megvizsgálására.

A jobban megrongálódott házak közül mindennap összeomlik néhány. A főkapitány fölhívta a háztulajdonosokat, hogy megrongált tetejű házukat kátránypapírossal borítsák be, mert ha zápor támadt s a tetőn át bejut az esővíz a padlásra, a házak bizonyosan összedőlnek. Sok háztulajdonos építész nélkül, kőművesmunkásokkal javíttatni kezdte a tűzfalakat. Mivel ebből sok épületnél komoly baj támadhatna, a főkapitány megtiltotta, hogy építész utasítása nélkül építsenek.

A tanács érintkezésbe lépett a szociáldemokraták pártvezetőségével és szerződéses megállapodásra jutott az építőmunkások szakszervezetével. A pártvezetőség a tanács rendelkezésére bocsátja a kellő munkaerőt, ezzel szemben 65 fillérben szabta meg a szakszervezeti munkások óradíját. Ezzel a szakszervezet és a tanács elejét vette a magánvállalkozók zsarolási kísérleteinek. Az építési anyagot is a város szerzi be, hogy a vállalkozók a rendkívüli helyzettel vissza ne élhessenek. A javítási munkálatok dolgában Janszky Béla építész elnöke alatt központi bizottság intézkedik. Az építkezések költségei nem nagyon viselik meg a lakosságot. A javítás bérét csak a jómódúak fizetik meg, a kevésbbé tehetősek kamatmentes kölcsönt kapnak, a szegé-

nyek építkezéseit a bizottság a segélyadományokból fizeti.

Kada polgármester hirdetményt bocsátott ki, amelyben felhívja a lakosságot, hogy a városi rögtönzött építési irodában jelentse be, hány munkásra van szükség. Az építőmesteri tisztet Janszky mellett Székely Ödön építész vállalta magára. Még most is alig mulik el nap, hogy egy-két ház be ne omlana. Igen sok vidéki vállalkozó tesz ajánlatot, azonban a városi hatóság ezeket visszautasította.

Pap főkapitány szétosztotta a honvédelmi minisztérium részéről ideérkezett sátrakat és figyelmeztette a lakosságot, hogy dűledező házaik tetejét kátránypapírral vonják be, mert esetleges esőzések a házakat bedönthetnék. Már eddig is igen sok háztulajdonos repedezett tűzfalait kijavíttatta és felépíttette. Ezeket az építőbizottság ma lebontatta, mert szabályrendeletelleneseknek bizonyultak és életveszélyesek. Ma egy szakbizottság ment ki a tanyákra, ahol konstataáltak, hogy a homokos talajon a földrengés kevés kárt tett. Inkább a kötött talajon pusztított.

Segítség és részvét.

Gróf Héderváry Károly miniszterelnököt vasárnap kecskeméti útjában elkíséri Székely Ferenc igazságügyminiszter és valószínűen Hazai Samu honvédelmi miniszter is. Azokhoz a képviselőkhez, akik már bejelentették, hogy elkísérik a miniszterelnököt kecskeméti útjában, a mai nap folyamán újabb is többen csatlakoztak.

Papp György főkapitány szétosztotta azokat a tábori sátrakat, amelyeket a honvédelmi miniszter küldött. Tizenhat sátorhoz való anyagot küldött a miniszter, minden sátorban harmincz embernek van a körülményekhez képest elég kényelmes helye.

Az adókévitő-bizottság folytatja az adókévitést ott, ahol a földrengés előtt elhagyta, az adóhivatal azonban megnyugtatta a közönséget, hogy az adó kévitése egyáltalán nem akadályozhatja meg a tervezett adó-elengedést. Erre a megnyugtatóra nagy szüksége van a város népének.

A polgármesteri hivatalhoz ma a következő adományok érkeztek a károsultak részére: Debreczen városától ötezer korona, a Budapesti Terézvárosi Takarékpénztártól, a Gazdák Biztosító Szövetkezetétől és Hódmezővásárhely városától ezer-ezer korona, a Komáromi Takarékpénztártól kétszáz korona, a Kaposvári Demokrata körölt és az Alföld nevű szolnoki szabadműves páholytól ötven-ötven korona. A Jásziv Egyesület tízezer korona, Horváth János Kőbánya, kétezer korona, Arad városa ezer korona, Első Magyar Rézvényserfőző Budapest, ezer korona, Lipner József, Kakucs, Bánóczi-Horváth István Örkény és Szilágyi község ötszázöttszáz korona, Hlatky-Schlichter Lajos országgyűlési képviselő, Győr, Aradi Ipar- és Népbank, báró Ambrózy Gyula és Glück Frigyes kétszáz-kétszáz korona, Hutter József Budapest, Lyka Miklós és Bika Miklós Budapest, száz-száz korona. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság vezetősége tízezer koronát szavazott meg a kecskeméti károsultaknak. A Magyar Általános Hitelbank kecskeméti fiókja szintén tízezer koronát, a Lipótvárosi Kaszinó ezer koronát szavazott meg a kecskeméti földrengés károsultjainak.

A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara Sendein János elnökletével ma teljes ülést tartott, amely részvétét fejezte ki Kecskemét városának a földrengés alkalmából és a földrengés károsultak részére 200 korona segélyt szavazott meg.

Miskolc város törvényhatósági bizottsága ma tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a kecskeméti katasztrófa alkalmából részvét táviratot intéz a város közönségéhez.

Nagykőrösön.

Nagykőrösön a földrengés következtében odaérkezett utazók az összes épületeket megvizsgálják. Amelyek gyanúsak, azokból kitelepítik a lakosságot. A veszélyesen megrepedt tűzfalakat és kéményeket lebontják. Az utazóknak e munkájában a 38. gyalogezred szintén Nagykőrösre rendelt századának legénysége van segítségükre. A kétemeletes postapalota megrepedt és pillérszerűen most szedik le. A ref. és kat. templomok zárva

vannak. A ref. istentiszteletet a főgimnázium tornacsarnokában, a kath. miséket a Konstantin-iskolában tartják.

Az olasz kormány részvéte.

Avarna herceg, az olasz királyság bécsi nagykövete, ma megjelent a közös külügyminiszternél és az olasz kormány nevében részvétét fejezte ki neki Kecskemét városát ért katasztrófa alkalmából. Gróf Aehrenthal közös külügyminiszter az olasz kormány részvétnyilatkozatát haladéktalanul tolmácsolta a magyar kormánynak. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök intézkedett, hogy Mérey Kejetán, az Osztrák-Magyar monarchia olaszországi nagykövete a magyar kormány halás közönetét nyilvánítsa az olasz kormány részvétnyilatkozatáért.

Pusztító tüzek a fővárosban.

— A petroleumgyár és az államvasuti főműhely égése. —

Budapest, július 14.

Két helyen is pusztított ma Budapesten a tűz veszedelme. Mindkét tűz oly nagyarányú volt, hogy igénybe vette a főváros és környéke tűzoltóságának minden erejét és így is csak hosszú, megfeszített oltási munka után sikerült a két tüzet lokalizálni. Az egyik tűz délután ütött ki a gyömrői-uti petroleumgyárban, ahol robbanás következésképpen a szivattyúház kigyulladt, elpusztította a gyár egy részét és áldozatul követelte azt a munkást is, aki a robbanáskor a szivattyúházban volt és állítólag ő volt az oka az egész tűzkatasztrófának, amelynek elhárításán a tűzoltók a gyári tűzoltókkal együtt egészen estig dolgoztak.

A másik tűz este hét órakor a város másik határán, az István-telken, az államvasutak gépgyárának főműhelyén pusztított. Itt a szerszámraktárban támadt rövidzárlat következtében a tűz, amelynek az ég felé felesapó lángnyelvei az esti órákban megrémítették az egész fővárost. A közelben lévő rákospalotai és újpesti tűzoltóság dolgozott a késő esti órákig a tűz oltásán. Itt közel egy millió korona a tűz által okozott kár.

A két tüzvészről a helyszínére kiküldött tudósítónk a következőket jelenti:

Robbanás a petroleumgyárban.

Ma délután két órakor a gyömrői-uti petroleumgyárban könnyen végzettsé válható szerencsétlenség történt. A gyártelep közepén álló fából készült szivattyúház robbanás következtében kigyulladt s pusztulással fenyegette az egész telepet.

Ebedidő után, amikor az egész telepen javában folyt a munka és a gépek is működtek mindenfelé, Olaj János gépész a szivattyúk tisztításához fogott. Erre a célra, mint rendszeren, ezuttal is benzint használt. Egy nagy vastartályban bevitt a benzint a szivattyúházba és hozzá fogott a gépek tisztításához. Hogy mit csinált odabent Olaj, azt nem lehet még pontosan tudni, mert egyedül volt a szivattyúházban, míg a többi gépészek másutt voltak elfoglalva.

A gyár munkásai és az irodákban dolgozó hivatalnokok egyszerre csak hatalmas, mennydörgésszerű dörrenésre riadtak fel s a következő pillanatban hatalmas láng csapott fel a petroleumgyár telepének közepéből. A lángok láttára a megrémült hivatalnokok telefonon értesítették a tűzoltóságot, hogy a telep petroleum-tartályai lobogva vannak.

Erre a riasztó hírről a tűzoltók nagy készültséggel vésztettek a helyszínére. Kivonult a központi VIII. és X. kerületi őrség Blaschnek Hugó tűzoltó-parancsnok vezetésével és kivonultak a mentők is, akik időközben szintén értesítették a veszedelméről.

Még mielőtt a tűzoltók kiértek a telepre, a petroleumtelep és a szomszédos kerámiaüzem

tűzoltósága hozzáfogott a tűz lokalizálásához, amely tekintettel arra, hogy a szivattyúház közelében állnak a petroleumtartályok, melyekben ezidő szerint huszonezer méterháza petroleum van felhalmozva, az egész telepet pusztulással fenyegette. Az égő szivattyúházban csakhamar ráakadtak a szerencsétlenül járt Olaj Jánosra is, kinek vigyázatlansága folytán keletkezett a tűz.

A szerencsétlen ember borzalmasan összeéve eszméletlenül hevert a szivattyúház padlóján. A kivonult mentők ideiglenesen kötést tettek súlyos égési sebeire s aztán gyorsan beszállították a Szent István-kórházba. Állapota azonban teljesen reménytelen, s már mikor beértek vele a kórházba, alig volt benne élet.

A gyári tűzoltóság, bár minden erejét megfeszítette, a tűz terjedését megakadályozni nem tudta. Néhány perc múlva már lángban állott az egész szivattyúház úgy, hogy mikorra a tűzoltók megérkeztek a veszedelem helyszínére, egyetlen védekezésnek a szivattyúház lerombolását találták. A tűzoltók és a munkások eskákányokkal, baltákkal nekiestek a lobogó tetőnek és egy-kettőre szétdobálták, lerántották a földre, ahol hatalmas vizsugarakkal eloltották az égő gerendákat. Egy óra alatt sikerült a tüzet lokalizálni. A tető ugyan leégett, de a gyártelep, a petróleummal telt tartályok megmenekültek a pusztulástól.

A tűz valószínűleg úgy keletkezett, hogy Olaj a gépek tisztítása közben, a benzin mellett gyufát vagy gyertyát gyújtott s valószínűleg annak világosságánál akart megvizsgálni valami géprészt a sötét szivattyúházban s a gyufa lángjától a benzin felrobbant. A kár néhány ezer korona, amely azonban biztosítás révén megtérül.

Tűz az istvántelki főműhelyben.

A másik tűz, amely közel egymillió korona kárt okozott, a magyar királyi államvasutak gépgyárának istvántelki főműhelyében keletkezett és az egész telepre végzettsé válhatott volna, annál is inkább, mert a tűz este hét órakor ütött ki, amikor a munkások már eltávoztak és így a tűz keletkezését, a míg csak az épület belsejében lappang, senki sem vehette észre.

Este hét óra tájban a közelben posztoló Szakáll György rendőr észrevette, hogy a főműhely szerszámraktárából, ahol nagymennyiségű faanyag van felhalmozva, sűrű füst tódul kifelé. Azonnal értesítette Lakó Ferencz ügyeletes tűzoltót, aki nyomban a hidraulikus készülékhez rohant és ezzel hozzáfogott az oltáshoz. Mikor azonban látta, hogy a tűz nagyobb arányokat ölt és veszedelmessé válhat, telefonon értesítette a legközelebbi, így a rákospalotai és újpesti tűzoltókat, ahonnan néhány perc múlva megérkeztek teljes készültséggel a kivonult tűzoltók és hozzá kezdtek a tűz lokalizálásához.

Addigra a tűz már rohamosan terjedt, kicsapott a raktár tetőzetén és óriási lángokkal lobogott. A kezdődő alkonyatban a lobogó tűz fénye vérvörösre festette az egyre sötétülő égboltozatot és ez a szenzációs látvány, amelyet Budapest egész területén megdöbbenve bámultak, azt a hitet keltezte, mintha a főváros egész határa lángokban állana. A tűzoltóknak sokáig tartó nehéz munkájuk volt. A beállott sötétségben még mindig, mind élesebben világította be a nyugati égboltozatot a vörös fény és a tűzoltók lázasan dolgoztak, mert attól kellett tartani, hogy a tűz átterjed a raktár szomszédságában lévő áruraktárra, amelyben körülbelül egy millió értékű ruha van felhalmozva. A tűzoltók főleg ezt az épületet akarták megóvni a tüztől. Hatalmas vizsugarakkal óvták az épületet, aminek az lett az eredménye, hogy a tüzet csakugyan nehéz munka után eloltották, de a felhalmozott anyagot mégis teljesen tönkretette nem a tűz, — hanem a víz.

A kár, amit a vízzel vegyesen a tűz az anyagban okozott, nyolcszáz ezer korona. A vizsgálat megindult annak a kiderítésére, hogy a tüzet mi okozta. Valószínű, hogy rövidzárlat volt a tűz keletkezésének az oka.

Csendélet

az
uszodában.

Az uszodában hemzsegnek a boldogok. Uszodák, fürdőházak, nyelnek a hős habokban és valamennyien olyanok, mint az a plakátszember, aki pálinkásbutykost talál a tengerben.

A vörösképű (szomorúan nézi a vidám társaságot, azután alázatosan közeledik az uszodaparancsnokhoz, aki azzal mulat, hogy egy rudról egy gyerékot tart a vízbe. Ugy látszik, borzúsodik azzal a nagy emberkukacozal.) Nagyságos ur, azt a magyaros vendégszeretetét könyörgöm . . .

A parancsnok (oda se néz): E . . . e . . . gy . . . kető . . . e . . . gy . . . kető . . . Was wollen's . . . ? A lápodat összezárni . . .

A vörösképű (összezárja a lábait: haptákban áll, csapzott hajáról kis patakok szaladnak lefelé az arcán.) Egy kis kuczkóért esedezem, ahol letétközhetnék . . .

A parancsnok: Nines kabin . . . Warten . . .

A vörösképű: Tanár ur, az isten áldja meg, segítsen rajtam, mert én nem bírom tovább. A vérem a koponyámat repesztí, modera meglátásaim vannak, a vöröset citromsárgának látom és víziók gyötrünek.

A parancsnok (gyanakodva): Eögem kinevetsz, te? Összedarálsz eszimat nekem . . . A Watschen is fertig, aber glei . . .

A vörösképű: Nagyságos ur, nem akortant megbántani, hiszen annyira szimpatikus nekem . . .

A parancsnok: Mi vagyok neked, tu Beljár?

A vörösképű: Kegyes jóltevöm, ha egy kabinhoz méltóztatik juttatni . . .

A parancsnok: Látsz Rindvieh, hogy minden lyuk besetzt . . .

A vörösképű (alázatosan): Igen, igen, de méltóztatnék megtekinteni egy kicsit a helyzetet . . . Ott két ur az elemekstok kétségtelenül szellemes játékát üzi és ahogy megfontolt játékukból látszik, ez a párti sokára ér véget. Emitt egy ur egy könyvből olvas, amelyhez képest a biblia egy kis notisz-könyv. Erről az elszánt arcáról leri, hogy tulajdosa végigolvassa ezt a könyvet.

A parancsnok (a vízbe eresztí a gyereket): Mirscheint, te ugrasz, te tiszno . . . Itt pészclsz ösz-vissza mindent, te rongyos . . . Egy szót nem értek von den Smarn . . .

A vörösképű: Én nem ugratom, kedves messter. Ez egy fatális tévedés . . .

A parancsnok (villámló szemekkel): Még mondsz egy ilyen szó és beröpülsz a vízbe te rongyos.

A vörösképű: A vízbe? Abszurd kinezésü, groteszk pofájú clown, te, azt hiszed, hogy a magamfajta gentleman megijed egy ilyen briganti képü bravótól?

A parancsnok (boxoló pózban közeledik): Kuss . . .

A vörösképű (lázasan lihegve): Viribus unitis . . . Quod licet jovi, non licet bovi . . . Purgatorium . . . Szekszpir . . . Szatiriképu faun, nagyhasu torredaor . . .

A parancsnok (ráveti magát az emberre és beleobja a vízbe).

A vörösképű (folytatja): . . . hála neked, te édes, mert elértem céloamat és fürdöm és fürdöm vízben, kéjben, fürdöm, fürdöm . . . A szférák zenéjét hallom . . .

A parancsnok: Was . . . no a so a Wart? (fejbe vágja a ruddal).

A vörösképű: Ujjé . . . Erre nem számítottam (Csendesen köpni kezdi a fogait).

Ray.

AZ „EGYETÉRTÉS“

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706

TÁVIRATOK.

A marokkói bonyodalom.

Páris, július 14.

A Havas-ügynökség jelenti *El Ksarból* e hónap 12-ről: A francia konzulátus egy szolgáját ma délelőtt a konzul lakása előtt letartóztatták és erőszakkal a spanyol táborba vitték. A francia konzul nem tudja kieszközölni szabadonbocsátását. Éjjel száz főnyi spanyol lovasság érkezett a városba. Ujabb csapatok érkezését is várják.

Páris, július 14.

A „Tems” feltűnést keltő cikket közöl a marokkói kérdésről. Azt írja többek között, hogy teljesen téves az az állítás, hogy Németország és Spanyolország közt olyan régebbi megegyezés volna, mely a marokkói kérdésben a tárgyalások alapjául szolgálhatna. Van igenis egy konvenció 1909-ből, Németország és Franciaország között és ennek alapján lehetne is tárgyalni. *Spanyolország nagy hibát követett el, hogy ebben a kérdésben Franciaországgal tartott.* Franciaországnak viszont az a feladata, hogy éppen Spanyolországgal szemben szabad kezet biztosítson magának.

Washington, július 14.

Knox, az angol külügyi hivatal államtitkára, ma hivatalos nyilatkozatot tett az *Északamerikai Egyesült Államok* álláspontjára vonatkozóan a marokkói kérdésben. E szerint az Unió állásfoglalása tisztán akadémikus jellegű, mert nincs érdekelve és nem is akar érdekelve lenni ebben a par excellence európai kérdésben. Az agadiri német flottamanőverhez *Knox* szerint az Egyesült Államoknak semmi megjegyzése nincs. Magasabb helyről, vagyis *Taft* elnök részéről az államtitkár szintén fel van hatalmazva annak kijelentésére, hogy a marokkói kérdést Európa belügyének tekinti és az Unió pártatlanságát meg akarja őrizni ebben a kérdésben.

Madrid, július 14.

Lebaudy Jakab, „szaharai császár” Kadizból jövő jelentések szerint, tekintélyes arabok kíséretében Marokkó nyugati partvidékeire utazott és kijelentette, hogy a németek eljárása országára nézve veszélyes és ezért egy marokkói intervenciót akar létrehozni.

Páris, július 14.

A *Matinnek* Mogadorba küldött tudósítója a mogadori pasának egy nyilatkozatát adja közre lapjában, mely szerint a Mogador vidékén tartózkodó törzsek nyugtalankodnak. Meg vannak róla győződve, hogy a *Panther* német cirkáló jelenléte csak rövid ideig fog tartani. A Mogadorba küldött lap tudósító jelentése szerint az ottani francia konzul kijelentette, hogy helyzet Agadirban a *Panther* megérkezésekor teljesen nyugodt volt. A mogadori francia kolónia, melynek ott nagy gazdasági érdekelttsége van, nagyon nyugtalan, mert az agadiri kikötő megnyitása a mogadoriak anyagi romlását jelenti, miután a Sus-terület Agadirnak természetes termőföldje és az agadiri kikötő megnyitásával a kereskedelmi forgalom Mogadortól elvonatik.

Madrid, július 14.

Gibraltárból jelentik, hogy az angol *Queen* gyalogezredet mozgósították azzal az utasítással, hogy az adott parancsra *Tangerbe* induljon. Az angol flotta már napok óta készenlétben van.

Páris, július 14.

Madridból jelentik, hogy a spanyol kormány Franciaországnak az *elksari* incidensek ügyében tett lépéseire kijelentette, hogy azokról mit sem tud, de jelentést fog kérni és egyben felszólítja *Sylvester* alezredest, hogy a francia érdekei ne sértsék.

A portugál monarchisták mezeje.

Vigó, július 14.

Két escadron spanyol lovasságot és egy gyalogos századot a határvárosokba rendelték, hogy a

portugál republikánusok betöréseit megakadályozzák. A republikánusok a déli ezredeket az északi határra küldik.

Madrid, július 14.

A köztársasági sajtó támadja a kormányt, mert a portugál határra csapatokat küldött. A radikális újságok szerint a csapatok összevonása egy fegyveres támadással van összefüggésben.

Egy néger köztársaság csödjé.

Newyork, július 14.

A *New York Herald* port-au-princei jelentése szerint a kormány kijelentette Anglia, Franciaország, Németország, Olaszország és az Egyesült-Államok képviselői előtt, hogy nem hajlandó eleget tenni azon legutóbb hozzáintéztet felszólításnak, mely szerint az államadósságokat pár hónapon belül fizesse meg. Külföldieknek egy bizottsága, mely ez ügyvel foglalkozik, bejelentette, hogy három hónap múlva lépéseket fog tenni avégből, hogy akár a kormány részvételével, akár anélkül diplomáciai úton rendezzék az ügyet.

A titokzatos Castro.

London, július 14.

A newyorki venezuelai követhez *Caracasból* jelentés érkezett, hogy nem találják *Castro* nyomát s nem is valószínű, hogy visszatért volna Venezuelába.

A bolgár bandák garázdálkodása.

Szaloniki, július 14.

Tekintettel a bolgár bandák szaporodására és a csapatok elégtelenségére, a hadügyminiszter elrendelte, hogy 800 főből álló önkéntes csendőrhadtestet alakítsanak, amelybe irni és olvasni tudó büntetlen előéletű férfiakat vesznek föl. E csendőrséggel sikeresebben lehet majd a bandákat üldözni, amelyek most már nem csak *Osmanije* és *Köprülü*, hanem *Monasztir* és *Perlepe* vidékén is garázdálkodnak. A parasztság igen meg van félemlítve.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

		Jul. 14.	Jul. 13.	Jul. 12.
Newyork.	Buza helyben	92½	94	94½
	júliusra	91½	93½	94½
	szeptemberre	92½	94½	95½
Tengeri szeptemberre	71½	71¼	71¼	
Chicago.	Buza júliusra	85½	88½	88½
	szeptemberre	87½	89½	90½
	Tengeri júliusra	65½	64½	—

Newyork, július 14. Gyapot Newyorkban, helyben 14.25 (14.25). Gyapot augusztusra 14.08 (14.05). Gyapot októberre 13.02 (12.95). Gyapot New-Orleansban, helyben 14½ (14½). Petroleum Stand white Newyorkban 7.25 (7.25). Petroleum Stand white Philadelphiában 7.25 (7.25). Petroleum Refined in Cases 8.75 (8.75). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 8.60 (8.60). Zsir Rohe és Brothers 8.85 (8.65).

Chicago, július 14. Zsir júliusra 8.36 (8.32). Zsir szeptemberre 8.37 (8.43). Szalonna short clear 8.47 (8.47). Sertéshus szeptemberre 15.85 (16.—).

Előfizetési felhívás.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek elfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg,

hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Az „Egyetértés” előfizetési ára

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 „ — „
Félévre	14 „ — „
Egész évre	28 „ — „

Lakóhelyváltozás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy új címüket idejekorán közöljék velünk. Ebből a célból lapunkhoz praktikus levelezőlapokat mellékelünk, amelyek arra szolgálnak, hogy előfizetőink címváltozásait közöljék velünk. A nyáron, a fürdőevad alatt előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utána küldjük, meg akkor is, ha többször változtatják tartózkodási helyüket. Ugyisintén a főváros környékén nyaralóknak pontosan vitetjük a lapot.

Egy válópör epilógusa.

Kinos inezidens a Kossuth Lajos-utcában.

— Saját tudósítónktól. —

(Budapest, július 14.)

A családi viszálykodás ma ismét kinos botránynak volt okozója. Az ügy előzményei, melyek a mai utcai botránnyal okozták, évekre nyulnak vissza s nem most foglalkoztatják először a nyilvánosságot. Dr. *Jutassy* József orvos és kozmetikus és volt felesége, alapi *Salamon* Margit között már többször játszódtak le utcai botránnyok. Az ádatlan házasságot ez év áprilisában végre fölbontotta a törvéyszék. Az ítélet az asszonyt mondta ki hibásnak, *Jutassy* az ítéletet több száz példányban kinyomtatva s valamennyi ismerősének küldött egy-egy példányt. Az asszony nemsokára rájött arra, hogy volt férje szélteben-hosszában terjeszti az ítéletet, mely őt felette sértette. Az esetet sirva panasolta el családjá körében s öccsét, *Salamon* Géza ügyvédjelöltet felszólította, torolja meg volt férjének ezt az indokolatlanul tapintatlan eljárását.

Salamon Géza a múlt napokban két barátját, dr. *Mártonffy* István törvénytudókat meggyőzte és *Nagy* Sándor mérnököt elküldte *Jutassy*hoz azzal, hogy kérjenek tőle elégtételt a nővérel szemben elkövetett sértésért s egyben adják tudtára az orvosnak, hogy őrizkedjék hasonló brutális eljárásoktól. A két megbízott meg is jelent *Jutassy*nál és felszólították, nevezze meg segédeit. *Jutassy* azonban a leghatározottabban kijelentette, hogy nem hajlandó elégtételt adni, sőt a két megbízottat ki is utasította lakásáról.

Mikor *Salamon* Géza megtudta, hogy dr. *Jutassy* nem hajlandó elégtételadásra, arra határozta el magát, hogy bármi áron elégtételt vesz rajta. — Ezért ma délután két barátjával, kik *Jutassy*t provokálták, megleste a Kossuth Lajos-utcában dr. *Jutassy*t, kiről tudta, hogy hat és nyolc óra között ott szokott sétálni. *Jutassy* a szokott időben meg is jelent a korzón, de alig ért a Nemzeti Kaszinóig, a Szép-utczából eléje ugrott *Salamon* Géza s vastag botjával végigvágott az arcán. *Jutassy*, kinél szintén volt bot, megpróbált védekezni a támadás ellen, de mikor látta, hogy támadója segítségére még két férfi siet, elővette revolverét s ötször egymásután a földre lött.

A lövések zajára az utczában járó-kelek mind összeszaladtak s mivel nem voltak tisztában a helyzettel, szintén *Jutassy*ra támadtak. Már-már meglinchelik, ha közbe nem lép a rendőrség. *Jutassy* areza ekkor már vérzett az ütésektől s támadói közül egy-kettő szintén meg volt sérülve. A rendőrigazlásra szólította fel a verekedőket, majd közbotránny okozása címén előállította a főkapitányságon. A rendőrorvos itt bekötözte *Jutassy* sebeit, melyek nem súlyos természetűek, azután pedig kihallgatták a botránny valamennyi szereplőjét, akiket végül hazabocsátottak.

Az ügynek természetesen már a büntető járásbíró előtt is folytatása lesz, mert *Jutassy* támadói ellen megteszi a büntető feljelentése könnyű testi sértés és becsületsértés vétsége miatt. A rendőrség természetesen közbotránny okozásáért valamennyiük ellen folytatja az eljárást.

UJDONSÁGOK.

Amikor a tolvaj ártatlan.

Bírói ítéleteket sokszor kénytelenek vagyunk bíráló tárgyává tenni és — ami szintén elkerülhetetlen — nem egyszer fordul elő, hogy a morál törvényeinek alapján el kell ítélni magát az ítélkező bírót, vagy bírakat. Ez akkor van, amikor a bíró emberséges érzelmeknek hozzáférhetlen; szívje és elméje benne van a paragrafusokban annyira, hogy nem tud kikerülni belőle és akkor is marasztaló ítéletet mond, amikor minden érző, gondolkodó és igazságszerető ember fölmentő ítéletet várna.

Igaz, hogy a rendes és hivatásos bírónak nehezebb a sora, mint az esküdtné, amikor érzéseire akar hallgatni. Mert a rendes bírónak csakugyan megkötik a kezét a paragrafusok és emberfölötti erőre van szüksége, ha ezeket meg akarja kerülni. Mégis sokszor megtehetné, különösen akkor, ha nem annyira a törvény szakaszainak, mint inkább az igazságnak rajongója.

Most azonban a budapesti törvényszék olyan ítéletet mondott, amelyen igazán örvendhet mindenki, aki nem a paragrafusokban, hanem a törvény lényegében keresi az igazság szellemét. Megnyugtató és fölemelő egyszerre és alkalmas arra, hogy minden ember részéről tiszteletet szerezzen a bírói bölcseségnek.

Történt, hogy egy szerencsétlen, jó módban fölnevelkedett leány Ujvidéken beléscseregetett egy csinos hajszu szerb legénybe. A fiúnak nem volt más tulajdonsága, csak éppen a csinos hajszu. Ez volt minden. De éppen elég volt arra, hogy a fogékony leány ott hagyja a szülei házat és menjen világra a legényvel. Ez a világ Budapest volt. Ez a sokszínű, nagy mozgalom, inségsben, fényben-árnyban oly gazdag város, mely tele van veszedelmekkel és hihetetlen örvényekkel.

A legény elérkezettnek látta az időt, hogy bucsút mondjon minden tisztességes munkának és becsületes foglalkozásnak. A szerelmes leánynak, aki elvakultan követte, megparancsolta, hogy menjen és keressen pénzt. Hogyan keressen, mivel keressen, mily módon, mily eszközökkel, arra vonatkozóan nem adott direktívát. De ha nem hozott haza pénzt a leány, kegyetlenül bánt vele s el is verte. A szerencsétlen teremtés Zimmer nevű halászmesternél volt alkalmazva. De a fizetése távolról sem volt elég arra, hogy a beestelen szeladon passzióinak költségét fedezze. Mit tehetett? Amit végtelen boldogtalanságában és kétségbeesésében tehetett: hozzányúlt a gazdája pénzéhez. Lopott.

Apránként tizenkétezer koronát lopott. Kiderülvén a dolog, a leány is, a finom szeladon is a rendőrség kezére került. Az emberséges halászmester megértvén a dolgok összefüggését, megsajnálta a szerencsétlen leányt, visszavonta az ellene tett följelentést, de nem vonta vissza azt Koronás Loka Lajos ellen (ez a neve a legénynek), aki orgazdaság ezimén állt ma a törvényszék sorompóján.

Igy történt, hogy a voltaképeni tolvajt fölmentették, de a szeladont, mint orgazdát nyolcz havi börtönre ítélték. Lehet, hogy maga a bíró örvendett legjobban azon, hogy ilyen igazságos ítéletet mondhatott. De az is igaz, hogy csak egy emberséges halászmester adott módot a törvényszéknek ilyen nagyszemű ítélethozatalra. Mindegy: az eset érdemes arra, hogy följegyezzessék és hogy jó sokáig emlékezetben maradjon.

(t.)

NAPIREND. Naptár: szombat, július 15. — Fóm. kath.: Apostolok oszl. — Prot.: Agost. oszlása. — Görög-orosz: július 2. Kozm. D. — Zsidó: Thamuz 19. — A nap két reggel 4 óra 17 perczkor, nyugszik este 7 óra 53 perczkor. — A hold két este 10 óra 19 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 55 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.
Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona. — Háziári Szé-

vetség kiállítása (Kigyóter 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum ásványtára 9—2-ig. — Aquineumi Múzeum 9—4-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—7 óráig. — Néprajzi kiállítás az Iparearnokban 3—7 óráig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum (Akadémia-utca 2.) 10—12-ig. — Tansermúzeum 3—6-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 9—2-ig.

Nyitvalevő képtárak: A bécsi „Secession“ 10 tagjának kiállítása a Művészothonban (IV., Váci-utca 9.) Nyitva délelőtt 10 órától este 8-ig. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum grafikai osztálya. Nyitva 10—2-ig.

— **Uj titkos tanácsosok.** Bécsi jelentés szerint a király *Vitorelli* Pál lovagnak, a bécsi Oberlandesgericht elnökének és *Zehar* Ferencnek, a legfelsőbb törvényszék elnökének a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— **Képviselő a bűnügyi muzeumban.** Ma délelőtt mintegy negyven képviselő jelent meg a rendőrség központi épületében és felkérték dr. Boda Dezső főkapitányt, hogy tegye nekik lehetővé a bűnügyi muzeum megtekintését. A főkapitány készséggel adta meg az engedélyt és ő maga, valamint Gábor Béla rendőrfogalmazó, a bűnügyi nyilvántartás vezetője kalauzolták a képviselőket az értékes gyűjtemények között.

— **A legújabb Kossuth-szobrok.** A Dunántul magyarsága illő módon hódol Kossuth Lajos emlékének. Legközelebb két dunántuli város is fog Kossuth-szobrot állítani és pedig *Kaposvár* és *Pécsvárad*. A pécsvárad Kossuth-szobor bizottsága esütörtökön délután *Egry* Béla orsz. képviselő, díszelőnök elnöke alatt tartott ülésében tárgyalta a szoborleleplezési ünnepség részleteit. A szobrot karara márványba faragva *Kálmán* Ede szobrászművész teljesen díjtalanul készíti el, csupán a felmerült anyagkiadásokat térítik meg. A leleplezési ünnepély Szent István napján, *augusztus 20-án* délután lesz, s meghívják rá az országgyűlés mindkét házát s a szomszédos törvényhatóságokat. A *Kaposvári* Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyének határnapja még nincs megállapítva. A szobor-bizottság megválasztotta elnökének a város polgármesterét s elhatározta, hogy a városi képviselőtestületből álló tagokon kívül kiegészíti magát a társadalom köréből.

— **Bécs város panamáí.** Bécsből jelentik: A polgári klub mai ülésén a Gandorfer-ügy tárgyalása alkalmával elhatározták, hogy bizottságot küldenek ki, melyben az ellenzék is képviselttel bír és melynek feladata lesz vizsgálni, vajjon Hierhammer alpolgármester követette-e el valamit, ami a város kárára, avagy beestelen lett volna.

— **Hirschler Ágoston temetése.** Dr. Hirschler Ágoston volt egyetemi tanár holttestét, aki vasárnap agyvérzés következtében Svájcban hirtelen elhunyt, családja ma reggel Budapestre hozatta. Az elhunyt temetése holnap, szombaton délután három órakor lesz a Kerepesi-úti temető halottszázából. A végtisztességen a kassa-oderbergi vasut küldöttségét a Svájcban szabadságon tartózkodó *Pulszky* Garibaldi miniszteri tanácsos vezérigazgató helyett *Samarjay* Lajos igazgatóhelyettes vezeti. A ravatalra a Ksod igazgatósága díszes koszort helyezett.

— **Adományok a Hírlapírók Nyugdíjgyesületének.** A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjgyesületének harminczéves fennállásának jubileuma alkalmából legújabbán a következők adakoztak: Özevgy *háro Bánffy* Dezsőné 1000 koronát, *Tiller* Antal *Sárkány* Béla hírlapíró utján 50 koronát, a magyar államvasutak gépgyára hidmühelyének munkásai 15 koronát, idősb. gróf *Széchenyi* Gyula kir. főlevező, főrendiházi tag 1000 koronát, *Hubertus Nimród* 100 koronát.

— **A hü szolga érdemkeresztje.** A király Pap Péter kolozsbozsai gazdasági eselédnek sok évi hü és példás szolgálata elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **Vasuti szerencsétlenség husz halottal.** Newyorkból táviratozzák, hogy Minnesota államban egy tehervonat összeütközött egy személyvonattal *Husz utas meghalt*.

— **Jégeső Somogy megyében.** Kaposvárról táviratozzák: Ma délután 3 órakor nagy jégeső volt, mely a nagybajomi, hetési, marczi szőlőkben kárt tett, valamint a még lábön álló rozsoán és buziban is.

— **Szerencsétlenül járt turista.** Bécsből jelentik: Könyomatós jelentése szerint *Reiss* Tivadar bécsi turista holttestét *Radler* közelében megtalálták.

— **Velenceze ünnepe.** Velenczében ma nagy ünnepségek közepette felavatták az új Campanile-t, amelyet teljesen a réginek mintájára építettek. Épp ma van kilencz éve, hogy a régi Campanile, a lagunák városának ez a legősibb építménye 1902. július 14-én összeomlott, miután éppen ezer évig állt fenn és volt messze ellátású hirdetője Velenceze dícsőségének. Eredetileg kis fatorony volt, amelyet 902-ben építettek és abból a fatoronyból fejlődött azután lassan a 980 méter magas kőtorony, amelyet csak 1178-ban fejeztek be végleg, 1517-ben egy aranyozott angyalt helyeztek a csucsára szelmutatónak. A torony lábánál a logetta épült, egy bronzszobrokkal és domborművekkel gazdagon díszített márványesernok, ahol a nobiliek gyülekeztek. Emögött, a Campanile másik oldalán volt a bünösök ketreze, amelyben az elítélteket közszemléretették. 1518-tól 1745-ig Gattinoni velencezei történetíró szerint nyolczszor csapott a villám a toronyba. 1745-ben a villámcsapás következtében több nehéz kő is levált az építményből és bedöntötte az alatt épült boltokat.

— **Zendülés egy orosz fogházban.** A jekaterinoslavi állami fogházban hét fegyveres szétszórta az egyik cella kályháját, a kéményváltást kifüggtették s így átmásztak a pékműhelybe. Éppen akkor hozta nekik egy *Telstikow* nevű börtönőr a mesorát. A fegyverek megkötözték, elvetéske revolvert s ki akartak menekülni, de az őrség észrevetia szándékukat s riadót fújt. A hét fegyveres eltorlaszolta az ajtót s kikiáltott, hogy megölik a fogház-őrt, ha bántódásuk lesz. Értésítették a zendülésről a fogház kormányzóját, aki sietve megérkezett és az ajtón keresztül tárgyalni kezdett a fegyveresekkel. Megígérte nekik, hogy szigorú vizsgálatot fog tartani a börtönőrök ellen és akik őket kihozták, elveszik példás büntetésüket. Így a zendülők kiadták a tust, de *Tolstikow* már *majdnem megfuglalt*, mert betörték a száját.

— **Két régi bajtárs találkozása.** Érdekes vendége és találkozója volt *Lám Vilmos* ungvári ny. törvényszéki bíró, 48-as honvédtisztnek. 61 évi távollét után Amerikából látogatóba tért haza *Rombauer* Róbert Gyula, *Lám* Vilmosnak egykori bajtársa, ki a szabadságharc leveretése után a 39-es Don Miguel ezredben, Josefstadtban és Theresienstadtban, majd Litmeritzen szolgált együtt *Lám* Vilmostal, mint az osztrák ezredbe büntetésből besorozott katoná. Amerikából hazatérve, először szülőhelyére, a Munkács melletti Podheringre ment, majd öreg bajtársa látogatására átjött Ungvárra; a régi, ifjúkori barátok már *61 év óta nem látták egymást*, bár levélileg elváltve érintkeztek egymással. *Rombauer* Róbert Gyula 1830 január 10-én született előkelő családból. Atyja a gömőri vasgyárak igazgatója volt, a vállalat élén gróf *Zichy* Ferenc, a híres muszkavezető állott. Az öreg *Rombauer* a szabadság kitörésekor a magyar fegyvergyár igazgatója lett és a szabadságharc leveretése után kénytelen volt Amerikába menekülni. Később családja is követte. *Fia*, Róbert Gyula St.-Louisban telepedett le, ott családot alapított és nagy társadalmi tevékenységet fejtett ki. Az irodalommal is foglalkozott és pár évvel ezelőtt „The Union Cause in St.-Louis in 1861“ czimmel könyvet írt a rabszolgák felszabadításáról, mely nagy feltűnést keltett s híressé tette *Rombauer* nevét.

— **Egy huszárhadnagy tragédiája.** Brassói jelentés szerint Constantinescu huszárhadnagy, a ki a Romániában állomásozó 8. huszárezredben szolgált, egyik földbirtokos barátjához lóháton jött látogatóba Predealra. Hazafelé egy, az árvis által erősen megrongált hídön akart átlagolni, noha előre figyelmeztették a veszélyre. Mikor a híd közepe felé ért, a híd leszakadt és a hadnagy lovas-tól együtt a Szereth-folyóba esett és a vízbe fuladt; holttestét a sebes ár elragadta és még eddig nem sikerült kifogni.

— **Bravuros lovaglás.** Konstantinápolyi jelentés szerint von Brauner hadnagy, a Danzigban állomásozó vérteszred zászlóalj-parancsőr-tisztje véghez vitte lovasbravurját. Danzigtól ellovagolt Konstantinápolyba és pompás kondiczióban érkezett meg. A német katonai attasé több török tiszttel San-Stefenig elébe lovagol. Nagy ovációval fogadják a török lovasztisztek a danzig—konstantinápolyi távlovaglás bravures győztesét.

— **Üldözött lengyelek.** Kiewben a főkorományzó 100—100 rubel pénzbírságra ítélte *Gorbulew* priort és *Andrusovics* hittanárt, akik titkos lengyel iskolát alapítottak és tartottak fenn. Hét családot, melyek gyermekeiket ez iskolába járatták, 52 rubeles pénzbírságra, *Gongalo* tanárt hét napi fogházra ítélték.

— Egy nyugdíjazott százados öngyilkossága. Ma este egy öreg, őszhajú ember, aki nemrégén még a király daliás katonája volt, meguntta az életét és borzalmas módon saját akarataiból meghalt, mint egy életunt eselédleány vagy egy szerelmes nap-számos. *Rabelni* Ferenc még három hónappal ezelőtt aktív honvédszázados volt. Ekkor nyugdíjaztatta magát és csöndesen, egymagában éldogált itt Budapesten, a Dob-utca 14. számú házban lévő lakásában, ahol már harmincz év óta lakik. Még haöragy volt, amikor ebbe a házba jött lakni, a lakók látták őt avanszírozni felfelé, de sajnos, csak a századosi rangig, mert itt megállította őt az az öregkor, az öreg katona megrokkant és ma, senki sem tudja, hogy miért, meghalt. *Rabelni* Ferenc ma este kilenc órakor ment haza lakásába. Körülkélül egy óra mulva hörgést hallottak a lakásból, mire *Csörgei* Lajos háznester néhány lakóval bement a lakásba és ott találta vértől elborítva, eltorzult arccal az öreg katonát. Mellette hevert egy nagy konyhakés, amelylyel a szívébe szurt, bátran és biztosan, mint ahogy ez egy halálba kínáló katonához illik. Még élt, amikor bementek hozzá. Csak annyit bírt mondani, hogy hívják a mentőket. Ezek hamarosan meg is érkeztek, de addigra már meghalt. A volt katonát tisztították a XV. számú helyőrségi kórházba vitték és ennek halottas kamrájába helyezték el. — Nem tudják, hogy *Rabelni* Ferenc miért akart meghalni. Talán bántotta, hogy nyugdíjba kellett mennie, vagy talán egyéb bajai, anyagi gondjai voltak. Temetése a XV. sz. helyőrségi kórház halottasházából lesz.

— Az újságírók betegpénztára. A Budapesti Újságírók Egyesülete Betegpénztárának igazgatósága Singer Zsigmond elnöklésével ülést tartott, amelyen az igazgatóság hálás köszönettel vette tudomásul, hogy Breitner M. Lázár udvari tanácsos a betegpénztár javára 1000 koronát ajánlómányozott. Fájdalmas részvétellel emlékezett meg az elnök Mezei László pénztári tag elhunytáról, akinek emlékét a ülés jegyzőkönyvébe iktatták. Az ülésen dr. Alföldi Béla ellenőrző orvos és Roóz Rezső titkár előterjesztették jelentéseiket a betegpénztár félévi működéséről. Az igazgatóság a jelentések alapján konstatálta, hogy a betegpénztár működése minden tekintetben megfelel a hozzá fűzött várakozásoknak és fényes eredményel tölti be nemes célú hivatását. A betegpénztár az elmúlt félévben közel harmadfélszer koronát fizetett ki gyógydíjakban beteg tagjainak. Az igazgatóság a pénztár tagjai sorába iktatta az Est és a Világ szerkesztőseinek testületileg jelentkezett tagjait. Ez alkalommal a többi jelentkezővel együtt 49 új tagot vettek fel.

— Garázda automobil. Jászberényből jelentik: *Versegi* Mihály jászberényi földbirtokos szép két lován kifelé tartott tanyájára. A jászberényi országúton szemközt jött vele egy fekete gépkocsi örült sebességgel. A gazda kalaplengetéssel figyelmeztette a gépkocsivezetőt a megállásra, azonban az nem állt meg, sőt *Versegi* állítása szerint *Versegi* kocsijának tartott és ezt lovastól együtt az árokba döntötte. *Versegi* megsebesült, a kocsi teljesen összetört, s az egyik ló azonnal kimúlt. A gazda kára több mint 2500 korona. A gépkocsi, melyben több uriember ült, tovább futott. A rendőrség erőlesen nyomoz a gépkocsi után.

— Szeplők, májfoltok és napbarnítás ellen legjobb a Grand Fayence-szappan ára 1.50 korona.

— A pestis. Jáva-szigetének Malang kerületében az elmúlt héten 96 halálest és 40 pestis megbetegedés fordult elő. — Pétervárról jelentik: Usbeck helységben (Astrachan) négy ember pestisben meghalt. A lakosság orvosi felügyelet alatt áll.

— Házasság. Xántus Gábor folyó hó 15-én tartja esküvőjét *Mayer* Rózával a zombori r. kath. templomban.

Darvassy Károly Budapest székesfővárosi mérnök eljegyezte felsőöri *Farkas* Margitot Budapesten.

— Gyilkos villámsapás. Gréczből jelentik: Ma délben nagy zivatar vonult végig a városon, aztán jégeső esett és sűrűn csapkodtak a villámok. A város környékén a villám becsapott egy nagy tölgyfába s ezen átfutott egy drótkerítésen, amely mellett hat ember állott. Hármát a villám megbénította, a másik három is súlyosan megsebesült. Legalább félszáz méter távolságra a drótkerítéstől egy fiatal embert a villám agyonváltott.

— Nagy sztrájkok mindenfelé. Mindenfelől izgalmas sztrájk hírek érkeznek. A nemzetközi hajóssztrájkban még mindig nem sikerült az egyezés. Párisban pedig véres összeütközések támadtak az elfajult sztrájból. *Southernfields*ből jelentik: Az északi partvidék hajósainak uniója, akiknek képviselőit a hajótulajdonosok a követelésekről való tárgyalás végett nem fogadták, elhatározták hogy megszüntetik a munkát mindaddig, amíg a hajótulajdonosok velük közösen nem hajlandók tárgyalni. Felkérték az északi partvidék szállító munkásait is a munka megszüntetésére. A sztrájk mintegy 30.000 emberre fog kiterjedni. — Párisi jelentés szerint megdöbbentő gyászos fordulatot hozott a mai nap a nagy arányokban tomboló általános sztrájk eseményeiben. A tegnapi véres összeütközés, amikor egyik dolgozni akaró munkás támadás közlül egyet megölt, nagyban hozzájárult a szenvedélyek felforralásához. Oriási utcai tüntetés között heves összeütközés támadt, gyilkos harc fejlődött ki, amelynek borzasztó következményei lettek. Öt munkást holtan szállítottak el, legalább harmincz ember pedig megsebesült. — Párisból jelentik: *Saint-Quentin*, *Hoisy le Rey*, *Gagny* és *Saint Denis* közelében a táviróvezeték elvágták. *Guere* mellett merényletet akartak elkövetni egy vonat ellen, de ez nem sikerült. — Liverpoolból jelentik: A rakodómunkások és a sztrájkolók közt ma nagy verekezés támadt. A rendőrség három sztrájkvezért elfogott. — Saragosszában is aggasztó mérvet öltött az általános sztrájk. A legújabb jelentés szerint a rendőrség és a sztrájkolók között olyan véres összeütközés történt, hogy nagyon sokan megsebesültek, több ember életét veszítette.

Saragosszában a munkásszövetséghez tartozó munkások kihirdették az általános sztrájkot. Tegnap éjjel a sztrájkolók összeütköztek a rendőrséggel és a radikális klub ablakból lövöldöztek a rendőrökre, akik kardot rántottak és irgalmatlanul rontottak a tüntető tömegre. *Harmincz* munkás megsebesült, köztük nem egy súlyosan. Az egyik rendőr golyótól találya holtan terült el. Negyven sztrájkolót letartóztattak.

— A kolera. Eperjesről riasztó kolera-vész-hírt jelentenek. A fumei kikötői rendőrség és a budapesti főkapitányság táviratban értesítették az eperjesi rendőrséget, hogy egy Horvát Anna harminczkétéves nő hároméves leányával kolerafertőzött vidékről Eperjesre utaztak. A vasúti rendőrség nevezeteket az állomáson feltartóztatta és öt-napi orvosi megfigyelés alá vettette. — Nyiregyháza-ról táviratozzák: A székesfőváros hatósága ma táviratilag értesítette *Majerszky* polgármestert, hogy dr. *Márton* Gyula koleragyanus beteg utban van Nyiregyháza felé. A polgármester intézkedésére a városi tisztiorvos dr. *Márton* öt napi megfigyelés alá helyezte és elkülönítette. — *Triesztből* jelentik: Azon öt ember kivételével, akik a f. hó 9-én kolerában elhalt *Chiochio* órással érintkeztek, az összes izolált személyeket beható orvosi vizsgálat után elbocsátották a járványkórházból s az izoláltak állapota is kitünő. — A trieszti helytartóság egészségügyi hivatala kommunikációjában utal arra, hogy *Chiochio* órás elhunyt a öt nap telt el és azóta újabb koleragyanus megbetegedés nem fordult elő. Ennek következtében a nemzetközi egészségügyi bizottság párisi határozata értelmében Trieszt nem tekintendő többé járványosnak. — Egy máltai távirat szerint a *Hispania* német gőzös, amelyet koleragyanus miatt nem bocsátottak be az itteni kikötőbe, gyógyszerrel ellátva folytatta útját. — *Newyorkból* jelentik: A földközi tenger kikötőiből június 15-én érkezett kivándorlók közül újabban még kettő halt meg kolerában. Hat másik koleragyanus beteg orvosi megfigyelés alatt áll.

— Titkos dinamítombak-raktárak. A párisi „Echo de Paris” állítólag teljesen megbízható forrásból jelenti, hogy a legutóbb Párisban és környékén tartott házkutatások alkalmával nagy dinamítókészleteket találtak és foglaltak le. Bárha hivatalosan az egész ügyet a legnagyobb titoktartással veszik körül, a lap azt állítja, hogy hirtelen teljesen megbízható és a rendőrprefektúra már értesítette is a vincennesi arzenált, hogy tegye meg az előkészületeket arra, hogy a talált bombákat, melyeket a rendőrség az arzenálba fog elszállíttatni, megsemmisíthesse.

— Megölte a férjét. Nagybárod községben *Flórián* Kocza nagybárod lakost a felesége kihívta a házába, hol lefeküdtek aludni. Mikor az asszony észrevette, hogy férje elaludt, vasvillával, majd azután egy ballával kezdte ütlegelni. A súlyosan sérült *Flórián* a kórházba szállították, hol csakhamar meghalt. A gyilkost letartóztatták.

— A pékek harcza. A péksztrájk első napjaiban a mesterek azzal dicsekedtek, hogy a vidéki mesterekkel s a munkások közül már az első napon jelentkezett kétszáz sztrájktróval a közönség szükségletét ki bírják elégiteni s hogy az általuk felidézett harchoz a közönség rokonszenvét megnyerjék, azt is hirdették, hogy bármiként végződjen is a harc, a sütemény árát felemelni nem fogják. Most bebizonyult, hogy mindkét állításuk valótlan. A kenyérgyárakon és a munkásokkal megegyezett néhány műhelyen kívül fehér süteményt s élvezhető kenyert sehol sem sütnek s a kávéházak, amelyek vendégeiket rendszeresen akarják kiszolgálni, kivétel nélkül csakis a munkások sütődéjétől kénytelenek a süteményt beszerezni, s miután ezek a szükségletet korántsem képesek fedezni, a pékmesterek pedig nagyon kevés kenyert állíthatnak elő, hiszen több mint ezer munkás van kizárva, akiknek munkáját pótolni nem lehet, a mesterek az ez által beállt kenyérszűkületet valóságos fosztogató hadjáratra használták fel. Emelték a kenyér árát, még pedig nem egy-két fillérrel, hanem hat-nyolcz fillérrel különként, sőt helyenként még többel is, úgy, hogy a mesterek jóvoltából valóságos kenyérszűkület van Budapesten. Ellenben a munkások sütődéje ma is a régi árban adja a süteményt. Megirtuk tegnap, hogy egy *Szatmári* nevű váci-utcai pékmester ki-egyezett munkásaival. Ezt ma meglátogatták a pékmesterek és fenyegetésekkel kényszerítették, hogy munkásait bocsássa ismét el. Ellenben két pékmester ma megegyezett munkásaival, nem bizonyos azonban, hogy ezek is nem lesznek-e kénytelenek a megegyezést holnap ismét felbontani. A sztrájkolók eddig csak ételutalványokat kaptak s így nem éheztek eddig sem, de ma már sztrájksegélyt is osztottak ki közöttük pénzben. Megkezdődik a főváros munkássága között is a gyűjtés, hogy a harezolókat pénzzel és élelemmel elláthassák. Békéltető tárgyalásról eddig sem sincs. A harezoló felek nem közeledtek egymáshoz, a hatóságok pedig egy lépést sem tettek a béke közvetítésére.

— Kivándorlási botrány. Az év elején *Kaiser* András szaniszlói földműves minden vagyonát pénzzé téve, feleségével és négy gyermekével Fiuméba érkezett, hogy Amerikába vándoroljon ki. A fumei kivándorlási iroda *Kaiser* Andrást és családját teljesen egészségesnek találta és miután iratai is rendben voltak, a Cunard hajóútszág *Carmania* nevű kivándorló-hajóval Amerikába hajóztatták. A newyorki bevándorlási hatóságok azonban minden közelebbi vizsgálat nélkül gyengének mondták s köptelennek arra, hogy magát és családját eltartsa. *Kaiser* erre a közeli Trentonból Newyorkba hívatta az odatelepedett lányát és annak férjét, akik a bevándorlási hatóságok előtt kezességét vállalták *Kaiser*ért és ezer koronát hajlandók lettek volna letétbe helyezni. A bevándorlási bizottság ezt nem fogadta el és az egész családot deportálva tartotta heteken át, amikor a *Carmania*, — amely közben már egyszer megfordult a két világrész között, — ismét Fiume felé tartott. *Kaiser* megérkezve Fiuméba, esetéről jelentést tett *Jekelfalussy* Zoltán kivándorlási biztosnak és *Hegedűs* Valérnak, a kormányzáság kivándorlási előadójának, de érdekében eddig mi sem történt. *Kaiser* elpanaszolta, hogy az Ellis Islandon fizetett fejadót sem kapta vissza s hogy mily rettenetes az Ellis Islandon a deportáltak sorsa. Piszkos, férges alvóhelyeken kell aludniuk s élvezhetetlen, sőt romlott ételkkel táplálkoznak a hallatlan magas áráért. A nyugat-európai nemzetek alatavalóinak sorsa sokkal jobb, mert az ő nagykövetségük szigorúan ügyel arra, hogy a saját nemzetükbeliek ne legyenek kiszolgáltatva a bevándorlási hatóságok önkényének.

— Nagy tüzvéz Moóron. Moóron tegnap nagy tüzvéz pusztított. Egy gazda háza gyuladt ki, de a szélviharban csakhamar több ház állott lángokban. Tizenegy ház a melléképületekkel és a behordott gabonával együtt lett a tűz martalékává.

— Egy életmentő pénzügyőr. A király Jovicsics Simon pénzügyőri vigyázójának, egy emberéletnek saját élete veszélyeztetésével véghezvitt megmentése alkalmával tanusított bátor magatartása elismerésül az czüst érdemkeresztet adományozta.

— Hamis részvények. Genuában, Rómában és Flórenzben az utóbbi napokban több banknál hamis részvényeket helyeztek el, még pedig sikerrel. A bankok ezáltal körülbelül 220.000 lira veszteséget szenvedtek.

— **Tejhamisító nagybirtokos.** A szabadkai rendőrség Halbrohr Adolf nagybirtokost, a város egyik leggazdagabb emberét rajtaérte, hogy az eladásra szánt tejet fertőzött vízzel s géppel lefőlőzött tejjel hamisítja. Halbrohr a város igen nagy részét látja el tejjel és ezért az eset városszerte nagy felháborodást keltett. A városi vegyvizsgáló megállapította, hogy a tejben egészségtelen anyagok vannak.

— **Meggyilkolt detektív.** Fiuméből táviratozák: Ljubich István detektív, aki ellen vasárnap éjjel Mandics és Paulin Fiuméből kitiltott csavargók merényletet követtek el, ma a kórházban meghalt. Gróf Wickenburg István kormányzó neje tegnapelőtt megjelent a kórházban a súlyosan sérült detektív ágyánál és részvétét fejezte ki. Az elhunyt detektívet, ki három gyermeket és özvegyet hagyott hátra, a város költségén temetik el.

— **Páris gyomra.** A párisi árucsarnokok felügyelősége egy kimutatást közöl azon élelmi szerekről, amelyeket Páris lakossága a múlt év folyamán elfogyasztott. Páris lakossága e kimutatás szerint a lefolyt évben 326 millió frankot adott ki élelmézésre. A párisi vásárcsarnokok a következő forgalmat mutatják fel: elfogyott 56 millió kilogramm hus (95 millió frank), 23 és fél millió kilogramm szárnyas és vad (56 millió frank), 56 millió kilogramm főzelék és gyümölcs (29 millió frank), 3 és fél millió kilogramm különféle hal (5 és fél millió frank), 476 ezer doboz osztriga (2 millió frank), 15 millió kilogramm vaj (48 millió frank), 312 millió darab tojás (30 millió frank), 14 millió kilogramm sajt (20 millió frank). Érdekes, hogy Párisban a hus jóval olcsóbb, mint nálunk Budapesten. A marhahús ára kilogrammonként 1 frank 56 centime, vagyis körülbelül 1 korona 40 fillér. A borjúhús ára 1 frank 75 centime, az ürühúsé 1 frank 79 centime, a sertéshúsé 1 frank 75 centime.

— **Egy házaspár öngyilkossága.** Berlinben Heicks Richárd 45 éves portást és feleségét átmetesztett nyakkal holtan találták ma reggel. A szomszédok beszélik, hogy Heicks elvált nejétől, aki házastárs és nálánál idősebb volt. Tegnap az asszony felkereste férjét lakásán, este még látták őket s ma reggel találták meg mindkettőjüket nagy vértócsában. A jelek arra vallanak, hogy kettős öngyilkosság történt.

— **A tanácsosné öngyilkossága.** Déva várost véres szenzáció tartja izgalomban. Dr. Gerely Gyula ügyvéd, városi tanácsnok felesége tegnap agyonlőtte magát. A fiatal, huszeregy éves asszony, aki igen előkelő családból származik, két év előtt ment férjhez és azóta a legboldogabb házasságot élte. Tegnap délután bezárkózott szobájába és késő estig nem adott magáról életjelet. Ekkor már feltűnt a dolog, be akartak menni hozzá és mikor zárt ajtóra találtak, betörték. A szoba közepén, a szőnyegen feküdt a fiatal asszony, átlőtt mellette, holtan. Mellette egy hatlövetű revolver, amelyből egy golyó hiányzott. A városban óriási lennérczót keltett az öngyilkosság híre. Rögtön megindultak a találgatások az okot illetőleg és számos verzió került forgalomba. A legvalószínűbb azonban, hogy a fiatal asszony pillanatnyi elmezavarban követte el végzetes tettet.

— **Kisorsolt aranyzóke kisasszony.** Az öletes amerikaiak Pittsburgban katolikus árvaházat akarnak létesíteni. A jótékony bizottság kerti ünnepet rendez sorsjátékkal, egy sorsjegy ára 50 cent és a főnyeremény egy szőke leány. A Newyork American-ben hirdeti a pittsburgi árvaház-bizottság, hogy aki a főnyereményt megüti, ahhoz feleségül megy a csodaszép, karcsú, aranyzóke hajú leány, a főnyeremény és a sorsjáték jövedelméből juttat a bizottság hozományt. Ugyancsak a Newyork American ad róla hírt, hogy a pittsburgi katolikus árvaház-bizottságot azóta ezrével ostromolják kérdéseikkel a praktikus, házasadni vágyó férfiak, tudakolják, hogy jól főz-e a főnyeremény, dolgoz-e, kik a szülei, él-e anyja vagy csak mostohaanyja van? A sorsjáték-bizottság mindenkinek csak annyit felel: aranyzóke.

— **Letartóztatott cseh cipőgyáros.** A Gyay-utczában levő Tisza-szállóban ma letartóztatott Basch Rikárdot, egy viharos multu öreg urat, akinek valamikor nagy cipőgyára volt Csehországban s most mint utazó tengette életét. Basch addig lumpolt és éjszakázott, amíg anyyira tönkrement, hogy Iglauban még a hotel-számlát se tudta kifizetni. A szállodás följelentésére tegnap detektívek fogták el Pesten az öreg lumpot, akit átkísérnek a bécsi ügyészség órházába.

— **Achimné parcellázik.** Békéscsabáról érdekes hírt jelentenek a csabai parasztkirály özvegyéről. Most likvidálják Achim András hagyatékát, akinek hátrahagyott értékei között egy egyezség-levélet is találtak. Ezt az egyezség-levélet a parasztkirály és két társa kötötték gróf Hoyos Antal békésmegyei nagybirtokossal. Achim és társai az egyezség-levélben vállalták a gróf ezernyelvesség holdas gerendási birtokának parcellázását, azzal a kikötéssel, hogy ha a parcellázás sikerül, a gróf negyven ezer korona honoráriumot fizet Achimnak. A birtokot jelenleg Haraszti Sándor békéscsabai gazda bérlé. Achim halála után mindenki azt hitte, hogy ez az egyezség kutba esett. Az élelmes Achimné azonban felkereste gróf Hoyost és kijelentette, hogy férje helyett ő vállalkozik a parcellázásra, ha a gróf vele szemben is állja szerződéses ígretét. A nagybirtokos kijelentette, hogy az egyezség-levélet nem éhajtja felbontani, parcellázson Achimné, ha tud. És Achimné parcellázni fog. Ez most a legfrissebb békéscsabai pikantéria.

— **Menyezetbeomlás Budán.** Ma délelőtt könnyen végzetessé váló menyezetbeomlás rémitette meg a Donáti-utca 42. számú ház lakóit. Reggel 10 órakor hatalmas dörgésről szaladtak össze a lakók az I. emelet 13. számú lakás elé. A kis konyhából nyíló egyetlen szoba menyezete beszakadt: a szoba butorait belepte a törmelék, gerendaszilánkok és tégladarabok széles rétege. A közelben posztoló 1832. sz. rendőr, Kozma István azonnal értesítette a rendőrkapitányságot, ahonnan Schweiger Endre fogalmazó és Gyulai Jenő kerületi mérnök mentek ki a helyszínre. A vizsgáló-bizottság hamarosan megállapította, hogy a ház hallatlanul elhanyagolt állapotban van. A korhadt tetőt tartó gerendázat teljesen hasznavehetetlenné vált és csupán véletlen dolog, hogy az egész tető nem dült be. A bizottság a 13. számú lakást lezáratta, az ottlakó Horkneréket kilakoltatta és elrendelte, hogy a háztulajdonos, Hegedűs Gyula ma délután az építészszel járja be a lakásokat, az elhanyagolt, repedezett falakat javíttassa meg és a háztetőt újjal cserélje ki.

— **Tobelbadból értesítik lapunkat,** hogy oda legújában a következő fürdővendégek érkeztek: gróf Khevenhüller Alfréd, báró Hammerstein Richárd Budapestről, dr. Demidovics Henrik ügyvéd Krakóból, Moszsig Zsófia k. a. Temes-Kubinból, Dietrich E. ömeltő-sága Bécsből, Wiener Clementina urnő Bécsből, Hollós József ur, nejével és leányával Budapestről, Kállay Laura öngyilkossága Budapestről stb.

— **Halálozás.** Kovács Béla nyug. törvényszéki bír. f. h. 10-én, életének 56-ik évében elhunyt Budapesten.

Dr. Péczely Ignácot ma temették el általános részvétel mellett. Dr. Péczely a szabadságharcban Damjanich tábornok oldalán számos esztában vett részt, több súlyos seb érte fején, karján, kezén kardvágásokat kapott, mellén pedig lándzsával szúrták meg. Hősies bátorságáért az érdemkeresztet Kossuth Lajos sajátkezűleg tűzte mellére. A megboldogult puritán jellemű és nagytudományú férfi volt, híre a gyógyászat terén ismeretes volt. Számos tudományos munkája jelelt meg, amelyeket angol nyelven is kiadtak. Jászivűsége köztudomású volt, a szegényebb sorsuaktól soha nem fogadott el pénzt, sőt még orvosi szerekkel is ingyen látta el őket. Éppen ezért ezrével és ezrével keresték fel őt a szenvedők az ország minden részéből és tapasztalatokban gazdag orvosi tudományához szakemberek is számtalanszor fordultak tanácsért. Neje, a híres ösnemes Rummy-család utolsó sarja volt, rumi és rábadóroszlói Rummy Gizella, kit, mint fiatal leányt a vízből mentett ki és boldog családi életet élt vele. Az elhunytat a komáromi családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Gellénfalvi Gellén Endre ügyvéd, földnagybirtokos, Nógrád vármegyei törvényhatósági bizottságának tagja, ügyvédi kamarai alelnök, a losonezi ref. egyház és Losonez r. t. város tanácsosa folyó hó 13-án hosszas szenvedés után, életének 63-ik évében elhunyt.

Engländer Ignác, Szabolcs vármegyei törvényhatóságának tagja e hó 12-én 73 éves korában Nyiregyháza-ban meghalt. Az elhunytban dr. Erdős Bertalan nyiregyházi ügyvéd édesatyját gyászolja.

Csapócs Simon főispán neje, szül. Kubinyi Zsófia ma reggel 8 órakor Teschenben meghalt. Holttestét még a mai nap folyamán Alsókubinba szállítják s temetése e hó 16-én lesz Geczellpusztán.

Grünwald Simont, ki nagyobb összegeket hagyományozott a református, valamint az izraelita hitközségnek, ma temették el Nagyváradon. A szertartást Varga Gyula református lelkész végezte.

Dusinsky Lipót székesegyházi karnagy, egyházi zeneköltő, életének 70-ik évében folyó hó 12-én meghalt Nyitrán.

Harasztkereki Fereny Károly 79 éves korában Kolozsváron meghalt.

Özv. Fajna Gáborné, egy jótékonyasága miatt köztiszteletben álló matróna 77 éves korában Kézdivásárhelyen meghalt.

Gyulai Gál Miklós nyug. pacsai főszolgabíró 67 éves korában Keszthelyen meghalt.

Özv. Reisz Györgyné, szül. Lövinger Antonia 90 éves korában Rozsnyón meghalt.

Dr. Senator egyetemi tanár, titkos egészségügyi tanácsos ma Berlinben 76 éves korában meghalt.

x Nászajándékok a „Párisi Nagy Áruházban“ Andrassy-ut 39., Rákóczi-ut 38., Kossuth Lajos-utca 6.
x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Az ékszerek árullámzása gyakran olyan, hogy a régi aranyak, ezüstök néha nagyobb értékűek, mint amikor megvették. Nevezetesen brilliánsoknál esik meg ez és így történik, hogy Singer Jakab ékszerkereskedő (Budapest, Király-utca 91. szám, Izabella-utca sarkán) az eladókra igen előnyös árban veszi meg a régi arany, ezüst és brilliáns ékszereket. A cég szolid és kulans eljárását mindenütt kedvezően ismerik.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Divatos férfiruhát, vagy felöltőt rendeljen László Sándor férfiszabónál (Budapest, Erzsébet-körút 1. I. emelet), ahol 30 koronáért készít mérték után finom férfiruhát vagy felöltőt finom kivitelben kap. Vidékre mintákat kívánatra bérmentve küld.

Egy hollandi diákünnepély.

Középkori képek. —

Utrecht, július elején.

Hagyományos szokás szerint Utrechtben öt évenként megünnepelik az egyetem alapítását. A diákság ez idén is híven ragaszkodott az elődök kegyeletes szokásához. Külörféle ünnepségek központjában különösen egy impozáns történelmi felvonulás adta meg a nap kluját. Németalföld középkori történetének egyik epizódját adták elő korhű jelmezekben, érdekes csoportozatokban. A rendezők és a közreműködők mindent elkövettek, hogy a választott történelmi mozzanatot, melyet a mai nemzedék különben bajosan értett volna meg, szemléltető művészi eszközökkel érzéksítsék meg.

A felvonulás a középkor utolsó szakába vezetett vissza, amikor a lovagok — mielőtt a városokkal és a polgársággal folytatott küzdelemben elbuktak — egy utolsó erőfelfejtésben iparkodtak létjogosultságukat bebizonyítani. Az ünnepség ideje 1345, amikor hollandi IV. Vilmos gróf Utrecht városát ostromolta, s a kapuk megnyitása után, seregével bevonult.

A fényes menetet katonazenekar nyitotta meg és zárta be. Kétszázhetven szereplője volt s a mintegy hetven nevezetesebb alakot a diákok személyesítették, míg a többi közreműködő a különböző városi egyetek tagjaiból került ki. Nem csupán a jelmezek s fegyverzetek és egyéb kellékek összeválogatására fordítottak nagy gondot, hanem az egyes csoportok összeállítását, mozgását, s egyes ténykedését is türelmes próbákon gyakorolták.

Nem is volt semmi hiba. Minden olyan öszszevágón sikerült, mint a karikacsapás, és ha a felhők mögé rejtőző nap nem is volt hajlandó a sisakok, vérték, kardok fényét emelni és a bíborpalástok színét még káprázatosabbá tenni, a szemünk elé táruló kép így is változatos volt. A három szakaszra osztott felvonulásban tulajdonképpen három nemzeti szín dominált: a hollandi fekete-beres, a gelderi kék-sárga és a hennegani fekete-sárga... mely utóbbittól az én magyar vérem majnem felforrrott.

Azok az utcák, melyeken a menet végig haladt, már kora reggel szorongásig megteltek a kíváncsiak sokaságával. De azért jutott hely az elmaradhatatlan utcaí bohócoknak, énekeseknek, árusoknak, verkliseknek, akik a várakozók unalmát elűzték.

Este kivilágították a várost és a fénytegerben sok sikerült, ötletes pirotechnikai alakot lehetett látni, s a külvárosok legserényebé utcaí is iparkodtak kitenni magukért.

A következő nap főeseménye egy „Openlucenaturspel“; vagyis egy, a szabad ég alatt rendezett előadás volt. A színrehozott darab czímó „Willem van Holland“ volt. A színpadnak szolgáló helyet serencésen választották meg: zöldelő síkságot, balra a kanyargó Rajnával, jobbra sűrű erdőset. A Rajna-parton haditábor sok sátorral, rögtönzött középkori vár, mely a valódi nap világításában a valóság illuzióját adta, végül, szomszédságában egy klastrom fala.

A darabban nők és gyermekek is játszottak, akik az előző napi felvonulásból hiányoztak s így most kellemes változatossággal hatottak. Ami annál jobban esett, mert maga a darab meg lehetős unalmas és hosszadalmas volt.

Az előadás legérdekesebb része az a mozzanat volt, amikor a vár vonóhidja leereszkedett és a lovagok s a nemes hölgyek hosszú menete vonult rajta végig. Itt is az alapos tanulmányt, a kitaró szorgalmat és a példás fegyelmet bántuk legjobban, s egyben furdalta kíváncsiságunkat az a kérdés: miért nem lehetne művészeink és diákságunk összeműködésével, nemzeti ünnepnapjainkon — márczius 15-én, Szent István napján — hasonló történelmi felvonásokat rendezni.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Lezuhant aviatikus.** Algirból táviratozzák: Paillolle aviatikus. Maison Carree közelében lezuhant és meghalt.

© **A közönségre zuhant repülőgép.** Egy irányt tévesztett repülőgép megint nagy riadalmat és szerencsétlenséget okozott a nézők körében. Amszterdami jelentés szerint *Olieslagers* pilóta Leeuwardenben tegnap este mutatványokat végzett. Hirtelen le kellett szállnia és készüléke a *sűrű nézőközönség közé esett. Négy asszony megsébesült, köztük egy súlyosan*

© **Német léghajósok kalandja.** Párisból jelentik, hogy a montpouvillei repülőversenyterén tegnap egy német léghajó ereszkedett le, amely szerdán Harburgban szállott föl három utassal. A francia hatóságok nem molesztálták a német léghajósokat, a formáságok elintézése után visszautazhattak Metzbe.

© **Az európai körrepülés díjkiosztása.** Párisból táviratozzák: Az európai körrepülés díjait a következők kapták: A 160.000 frankos nagy díjat *Beaumont* kapta, *Garros* 69.000, *Vidart* 61.000, *Vedrine* 50.000, *Gilbert* pedig 32.000 frankot kapott.

© **Ünnepelt aviatikus.** A páris—római ut hősei tiszteletére a párisi *Petit Journal* tegnap bankettet adott. A lap igazgatója, *Prevot*, lelkes hangú felköszöntőben aposztrofálta a bátor aviatikusokat, *Beaumont-t*, *Garros-t*, *Vidart-t* és *Frey-t*, akik a francia névnek szereztek dicsőséget bámulatos utjokkal. A városi tanács elnöke, *Roussel*, az elasztikus nagykövet képviselője, *Zaccane* tábornok, az *Aero-Club* elnöke, *Caillet* és a katonai repülő osztály parancsnoka, *Roques* tábornok mondtak még toasztokat. Az aviatikusok nevében *Beaumont* válaszolt. A bankettéről táviratban üdvözölték *Frey-t*, aly még mindig a ronciglionei kórházban fekszik súlyos sebével. A nyugat-európai körrepülés győztesének tiszteletére július 18-án tartja ünnepi bankettjét a *Journal* a *Palais d'Orsay*-ban.

© **A címzett elröpült.** Berlinből jelentik a következő kedves és kérészerű esetet:

— Az aviatika a posta- és távirószolgálatban is korszerű változást hozott magával. *Rumpler*, a híres motorgyár tulajdonosa, a német távirat idején *Marienbad*-ból táviratot küldött a kölni repülőversenyterre *Vollmöller* aviatikusnak. A táviratkeresztesítő kerékpáron vitte ki a versenyterre a telegrammot s mikor megtudta, hogy *Vollmöller* már startolt, ráírta a táviratra: „Címzett elröpült”. Még ugyanaznap hivatalos telegrammban értesítette a kölni postahivatal a feladót a közbesítésnek erről az ujszerű akadályáról ekképen: „A marienbadi táviróhivatalban *Vollmöller Köln, repülőversenyterre* címre feladott telegramm nem volt kézbesíthető, mert címzett elröpült. Telegramm szövege Dortmundba továbbított.”

© **Eltiltott repülések.** Párisi jelentés szerint ma van a nagy nemzeti ünnep és katonai szemle a Longchamps-on. A párisi aero-klub a katonai parancsnoksággal egyetértőleg megtiltotta, hogy a szemle idején aeroplánok mehessenek a rétre, nehogy a repülőgépek megriasszák a lovascsapatokat és balesetet okozhassanak a rengeteg nézőközönség soráiban.

© **Léghajó a katonai szemlén.** Párisból írják: Az *Adjudant-Vincenot*, a francziák legjobb kormányozható léghajója, amelyik jelenleg a tavaszi, időtartam és magassági világrekordot tartja, tegnap kitűnően sikerült gyakorlatokat végzett. Compiègne mellett *Lamotte-Breuil*-ből reggel félhat órakor indult és félnyolckor már *Issy-les-Moulineaux*-ban kötött ki. A fedélzeten 15 ember volt.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Rákosi Szidi kitüntetése.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Rákosi Szidi* aszszonyának, a Nemzeti Színház örökös tagjának a színművészet terén szerzett érdemei elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

(*) **Erkel-emlékplakett.** Gróf *Zichy János* közoktatásiügyi miniszter, *Erkel Ferenc* születése századik évfordulójának az alkalmából, a nagy magyar zeneköltő emlékére plakettet vetet, melyeket azoknak adományoznak, akik *Erkel* zenéje kultuszának a terén kiváló érdemeket szereztek. Forgalomba is fogják bocsátani a plaketteket, hogy *Erkel* tisztelői és zenéjének kedvelői is megszerezhesék maguknak. A plakett elkészítésére a miniszter az Iparművészeti Társulat révén szűkebb pályázatot hirdetett, amelyben résztvettek: *Berán Lajos*, *Moiret Ödön*, *Sámuel Kornél*, *Göröncsér Lajos*, *Mátrai Lajos* és *Szentgyörgyi István*. A bírálóbizottság a művészek pályatervei közül *Berán Lajos*-t fogadta el és ezt terjesztette fel a kivitelle. Gróf *Zichy János* közoktatásiügyi miniszter így *Berán*-t, a jeles plakettművészt bízta meg *Erkel Ferenc* emléképlakettjének a mintázásával, amivel a művész még a nyár folyamán el is készül.

(*) **Művészet Koryntizán.** T. *Hadrík Anna*, Nagy *Endre* kabaretjának kedvelt tagja, *Gere Zsigmond* és *Vándory Gusztáv*, a Magyar Színház tagjai szüneti művészi körútjukban folyó hó 12-én *Korynticza* fürdőbe érkeztek és aznap este sikerült művész-estét rendeztek a fürdő gyógytermében. Az előkelő közönség a fágas termet egészen megtöltötte s élvezettel mulatott a gazdag és változatos műsoron. — A fürdőközönség körében mozgalom indult meg, hogy a kecskeméti földrendés által károsult szegényebb sorsú lakosok javára egy nagyobb szabású hangversenyt rendezzenek.

(*) **Hangverseny Buziás-fürdőn.** A Magyar Királyi Postamesterék és Kiadók Országos Egyesülete Menedékháza és Nevelőintézete javára *Buziás-fürdőn* július hó 23-án nagyszabású hangversenyt rendez. A hangverseny sikerét előre is biztosítja dr. *Kovács Ödön* zongoraművész, *Kiss Margit* hangversenyénekese és *Földesy Arnold* gondokaművész közreműködése. A rendezőség más módon is gondoskodik vendégei szórakoztatásáról s így nemcsak a fürdőtelepen, de az egész délvidéken élénk érdeklődéssel kísérik a magyar postamesteri kar játékos mozgalmát.

(*) **Wehner Géza hangversenye.** *Wehner Géza*, zenei körökben ismert zongora- és orgonaművész, *Thoman* mester iskolájának egyik legkiválóbb növendéke, f. hó 17-én *Tátralomniczon*, 18-án pedig *Ótátrafüreden* mutatkozik be a nagyközönségnek.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **Tudományos expedíció a Holt-tengerre.** *Belin* jelentés szerint a berlini Palesztina-kutató társaság elhatározta, hogy ez év őszén expedíciót küld Palesztinába, a Holt-tenger átkutatására. Az expedíció *Brüll Lajos*-nak, a berlini ozeánográfiai intézet igazgatójának vezetésével októberben fog elindulni *Jaffából* és mintegy hat hétig fog foglalkozni a Holt-tenger átkutatásával. Eddig már több expedíció tanulmányozta az 57 kilométer hosszú és 22½ kilométer széles, lefolyás nélküli belföldi tengert, de az expedíciók közül csak egy volt megfelelő műszerekkel felszerelve. Ez *Lynch* amerikai geológus expedíciója volt 1848-ban. A berlini expedíció költségeit *Tietz Oszkár* berlini milliomos fedezi.

* **Magyar Figyelő.** A Magyar Figyelőnek most jelent meg a tizennegyedik száma. Élén gróf *Tisza István* tanulmányát találjuk az osztrák képviselőválasztásról, amelyet nagy apparátussal ismertet, bírál s mutat rá az új parlament kialakító rugóra. *Réz Mihály* Széchenyi Istvánról ad egy szélesen megrajzolt, tömör esszé-t. A szemle szépirodalmi részében *Kiss József* *Gödöllön* irt gyönyörű sorait, egy megható s nobilis művészzel formált verset, ami „*Legendák a nagyapámról*” című ciklusához készült. *Lovik Károly* „*Kalandorok*” című novellájában egy nála egész újfajta témával mutatkozik be. *Farkas Pál* az új török politikai áramlatokról, az ifjú-török bizottság bemlásáról értekezik. *Régi vasutas* aláírású ezikk a bosnyák vasutak jövő kiépítését világitja meg a magyar érdekek szempontjából. *Kenédy Géza* a békéscsabai drámához irt egy epilógust, ennek szeciális és politikai háttérét vizsgálva. A füljegyzésekben *Alexander Bernát* a magyar pedagógia egy most elhunyt, csöndben dolgozó kiválóságáról, *Sebestyén Gyuláról* emlékezik meg. *Palógyi Meny-*

hért „*Petőfi* napjai a magyar irodalomban” című könyvet tárgyalja s ezenkívül egy csomó aktuális kérdéssről találunk megbeszélést. A Magyar Figyelő előfizetési ára negyedévre 6 korona. Kiadóhivatala: Budapest, *Andrássyut* 10.

* **Bibliai pályázat.** A közoktatásiügyi miniszter a bibliai tanulmányok előmozdítására és a kapcsolatos alapnyelvek tökéletes elsajátítására létesített *Lackenbacher-féle* alapítványból bibliai fordításra 1890 korona jutalmat tűz ki. A jutalomért való versenyzés a bécsi egyetemen folyó évi november 17-én, a budapesti és prágai egyetemen november 20-án lesz.

Nyilttér.

Erővelban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A fülemile csattog az ágon

s az est nagyon szép. A hűvös estéli szellő azonban a meghülés veszedelmével fenyeget, annál is inkább, mert enyhe estén nem öltözködik az ember eléggé óvatosan. Ha van hajlama a meghülésre, olvasson el egyszer-egyszer egy sodeni ásványpasztillát (valódi *Fáy-féle*) a szájában. A pasztillák kellemes és üdítő hatásuk és megvédik a légutak nyákhártyáit az éjszakai levegő káros hatásától. Egy doboz ára 1 korona 25 fillér és mindenütt kapható. Főképviselet Magyarországra és Ausztriára: *W. Th. Guntzer*, cs. és kir. udv. szállító, *Wien IV/1., Grosse Neugasse 17.*

FŐVÁROS.

)(**A földmivelségi minisztérium parkja.** A földmivelségi miniszter még ez év márciusában felkérte a főváros tanácsát, hogy a minisztérium épülete előtt lévő területet az általa rendelkezésre bocsátandó költségösszeg terhére parkoztassa és aszfaltburkolattal lássa el. A tanács ennek alapján a munkák végrehajtására költségvetést készített. A földmivelségi miniszter a költségek viselését elvállalta és 17.221 koronát kiutalt a munkák végrehajtására. A főváros tanácsa most a megküldött terv szerint a szóbanlevő területet parkozási aszfaltozási és az ezzel kapcsolatos munkálatok végrehajtását a miniszter által rendelkezésre bocsátott összeg terhére elrendelte.

)(**Megnyitották a Lánchidat.** Az állami hídak igazgatósága még tegnap este megvizsgáltatta a Lánchidon készült javítási munkálatokat és a vizsgálat eredménye alapján a Lánchidat ma reggel 6 órakor ismét megnyitották a teljes forgalom számára.

)(**A városi villamostelep igazgatója.** Megemlékeztünk már arról, hogy a tanács a városi villamostelep műszaki igazgatójával *Stark Lipót* mérnököt, a konstantinápolyi villamostelep ezidőszent vezetőjét szemelte ki. A tanács most határozott is e kérdésben. Legutóbb tartott ülésében ugyanis a közgyűlés által megállapított feltételek mellett a városi villamostelep igazgatójával *Stark Lipót*-ot meghívta. Ugyancsak e kérdésben a tanács elrendelte azt is, hogy a villamostelep szépberendezésének és tartozékainak szállítására ez évi szeptember 30-ig terjedő határidővel nemzetközi pályázatot irjanak ki.

)(**Második villamos szipár.** A Budapesti Közúti Vaspályatársaság *Ferenc József-híd*—kelen-földi vonalán az egyvágányú szakaszt is kétvágányúvá akarja kiépíteni. Az építésre a főváros tanácsa legutóbb tartott ülésén a helyhatósági építési engedelmet megadta.

)(**Adó fejében tiltott fizetések.** A székesfővárosban eddig az volt a gyakorlat, hogy az alkalmazottak fizetését adótartozásuk fejében a végrehajtók a munkaadók üzleti helyiségében tiltották le. Több belvárosi bejegyzett kereskedő ez ellen az eljárás ellen előterjesztéssel élt és a pénzügyminiszter most úgy döntött, hogy a jövőben a végrehajtók a fizetésletiltásokat mindenkor a hátralékosok lakásán és sohasem a munkaadók üzleti helyiségében fogatosítsák. A főváros tanácsa ehhez képest szigorúan utasította az adóhivatalokat, hogy a pénzügyminiszternek e rendeletét pontosan tartsák be.

)(**A hordójelző-hivatal költségvetése.** A főváros hordójelző bizottsága dr. *Csupor József* elnöklésével ülést tartott, amelyen dr. *Puró Győző* fogalmazó volt az előadó. A bizottság a hordójelző-hivatal 1912. évi költségelőirányzatát tárgyalta és ahhoz csekély módosításokkal hozzájárult.

)(**Utezarrendezések.** A főváros tanácsa az I. ker., *Budafoki-ut* egy részének és a III. ker., *Zápor-utca* egy részének csatornázását elrendelte.

)(**Sorsolás.** A főváros tanácsa a kétmillió font sterlinges kölcsön negyedik törlesztő részletének sorsolását augusztus 1-re tűzte ki.

(A Fővárosi Könyvtár új könyvei. A Társadalomtudományok és városi szociálpolitika iránt érdeklődő közönség számos kérdés újabb s régibb irodalmát találja a Fővárosi Könyvtár Értesítőjének legújabb (második) számában, mely most került ki sajtó alól. Az ezennél több új könyvcím igen áttekinthetően van csoportosítva s bárki hamarosan megtalálja az őt érdeklődő kérdés irodalmát. Az Értesítőt bárki ingyen mekapja a könyvtár helyiségében. (IV., Károly-körút 28., I. em.)

TANÜGY.

= A székesfehérvári iskolák államosítása. Székesfehérvárról jelentik: Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter értesítette a város tanácsát, hogy Székesfehérvár valamennyi iskolájának államosítására szükséges eljárást megindította és a tárgyalások vezetésével megbízta Kaeskovics Mihály miniszteri tanácsost, aki a jövő hét elején fog a városba megérkezni. A polgármester intézkedésére a tanfelügyelőség és a mérnöki hivatal a szükséges felvilágosításokat és adatokat már közölte a város kultusztanácsosával, aki a kiküldött miniszteri tanácsossal tárgyalni fog s annak eredményéhez képest már a következő iskolaévben az állam gondoskodik Székesfehérvár iskoláiról.

= A tanárvizsgáló-bizottság új tagjai. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Czirbusz Géza és dr. Bleyer Jakab budapesti tudományegyetemi nyilvános tanárokat, a budapesti országos középiskolai tanárvizsgáló-bizottság jelenlegi megbízásának tartamára, ezen bizottság tagjaivá és pedig dr. Czirbusz Gézát a földrajzi, dr. Bleyer Jakabot pedig a német nyelv- és irodalmi szakmára kinevezte.

KÖZIGAZGATÁS.

Az aradi vesztőhelyi mauseum ügye. Arad város tegnap tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a nemzeti emlékmű ügyét a kormány és a parlament kezébe teszi le és a képviselőházra bizza a nagyszabású terv megvalósítását. A városnak összesen 150 ezer koronája maradt a nemzeti adakozásból, ebből a vesztőhelyi ásatásokra 15 ezer koronát költöttek el; a pályázati tervekért összesen 30 ezer koronát kellene kiadni és így a nagy cél megvalósítására csak 100 ezer koronája maradna a városnak. Faragó Rezső tehát azt indítványozta, hogy a város forduljon a kormányhoz és képviselőházhoz, hogy alakítsanak egy országos bizottságot, amely önhatalmán intézi a pályázat sorsát és az anyagi eszközök előteremtéséről is gondoskodik. A közgyűlés egyhangulag elfogadta az indítványt.

Elfogott kivándorlási ügyök. Sátoraljaújhegyről jelentik: Milkovits Viktort, ki tiltott kivándorlási közvetítéséért már többször volt büntetve, az illetékes hatóságok már hónapok óta körözik. A napokban két osztrák illetőségű egyénnel, Salecki József és Slivka Mihályval éjnek idején Homonnára érkezett. A csendőrség elcsípte őket. A homonnai járás főszolgabírája Milkovitsot két társával 60—60 napi elzárásra és 200—200 korona pénzbüntetésre ítélte.

Vidéki közkórházak. A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a hódmezővásárhelyi nyilvános jellegű kórházat, 1913. évi október 1-től kezdődő hatályval közkórházi jelleggel ruházta föl és egyben kimondotta, hogy a jellegváltoztatás daczára a közkórház 1911. évi ápolási díja a folyó évre változatlanul 1 korona 90 fillér marad, továbbá a Lugoson épített új vármegyei kórházat, 1911. évi július 1-től kezdődő hatályval, közkórházi jelleggel ruházta fel és ápolási díját ugyanezen időponttól 1912. évi december 31-ig terjedő időre 2 korona 20 fillérben állapította meg.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete az egyesület ötvenéves fennállása alkalmából elhatározta, hogy az egyesület három nagynevű megalapítójának: özv. Damjanich Jánosné, özv. gróf Batthyány Lajosné és gróf Zichy Pál Ferencznének emlékére egy örökéletű emlékművet létesít s alighogy erre a gyűjtés megindult, máris számos adomány érkezett be. Az eddig beérkezett adományok a beérkezés sorrendjében a következők: viski Héder Sándorné 50 K, gróf Szapáry Gyuláné 50 K, dr. Bende Ödön 10 K, özv. báró Eötvös Józsefné 20 K, Kovald Péter és Fia cég 20 K, dr. Istvánffy Gyuláné 10 K, Kárász Istvánné 20 K, özv. Haader Györgyné 10 K, dr. Rácz Béláné 10 K, br. Podmaniczky Gézáné (Kiskartal) 50 K.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Sárközy—Zichy-botrány epilógusa. Ismeretes az a botrány, amelynek egyik epilógusa a Nemzeti Kaszinó előtt játszódott le s amelynek főszereplői Sárközy István és gróf Zichy István nemzeti kaszinói tagok voltak. Gróf Zichy István kijelölési indítványt adott be a Nemzeti Kaszinó választmányához Sárközy István ellen, akit azzal vádolt meg, hogy feleségének gyengeségét kihasználva, rávette, hogy közel negyedmillió korona értékű váltójelet álljon ki. A grófnő által zsíralt váltókat Sárközy le is számoltatta. Mikor ennek a botránynak híre támadt, a Sárközy István által leszámított és gróf Zichy Istvánné által zsíralt váltókat az egyes pénzintézetek perelni kezdték a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék előtt. Így a Fő- és Székvárosi Hitel-szövetkezet 12.000 korona, Handt Károly 6000 korona, a Leszámitoló Bank Betéti Társaság 38.000 korona, Wieg József 8000 korona és a Budapesti Bank Részvénytársaság 40.000 korona váltókövetelést peresített gróf Zichy Istvánné ellen. Az alperes grófnő, akit idközben pazarlás miatt gondnokság alá helyezték, ügyvédje és gondnoka, dr. Roth Dezső mezőkovesdi ügyvéd útján kifogásokkal állt a váltókeresetek ellen s ezekben azzal védekezett, hogy a leszámított váltókért ő értéket nem kapott, továbbá hogy nem bírt az akaratelhatározásnak azzal a teljességével, mely nagyobb magánjogi kötelezettségek vállalásához szükséges. Bocsátotta erre vonatkozólag dr. Moravcsik Ernő egyetemi tanár és dr. Szaller Miklós Szent János-kórházi segédorvos bizonyítványait. A kereskedelmi és váltótörvényszék nem vette figyelembe a grófnőnek a szabadakarat-elhatározási képesség hiányára alapított kifogását, de elvetette azt a kifogást is, hogy a váltók értékét nem kapta kézhez, mert a bankok azzal védekeztek, hogy a váltók összegét Sárközy István kapta kézhez s ez alapon az alperes grófnőt a peresített váltók összegének megfizetésére kötelezte.

§ A halázmester pénze. Keravicz Lóka Lajos kereskedőség pár évvel ezelőtt megismerkedett Ujvidéken Schweiger Hedviggel, egy előkelő újvidéki kereskedő fiatal leányával. Az ismeretséget csakhamar szerelmi viszony követte s mivel a leány szülei nem akartak a házasságba beleegyezni, egy szép napon Keravicz Lóka Lajos megszöktette a leányt a szülei háztól s felhozta Budapestre. — Schweiger Hedvig itt rövid idő múlva Zimmer Ferenc halázmester üzletében kapott, mint elárúító alkalmazást, havi 160 korona fizetés mellett. Két és fél éven át volt a leány ebben az üzletben alkalmazva, főnökének legnagyobb megelégedésére. Ekkor váratlan eset történt. Egy anonim-level érkezett Zimmer Ferenc halázmesterhez s ebben a levélirő figyelmeztette Zimmer, hogy elárúítója már hosszabb idő óta naponként meglopja a készpénztárát. A levélirő arról is beszámolt, hogy a megtevédt leány a pénzt kedvesének adja, aki a lopott pénzből elégtit nagyuri allűrjeit. A névtelen levél folytán a halázmester megtette a feljelentést elárúítója ellen s a nyomozásra kiküldött detektívek egy este, ez év március elején, épp abban a pillanatban vonták kérdőre Schweiger Hedviget, amikor ez az üzletből hazafelé tartott. A megrémült leány mindjárt beismerte, hogy Keravicznak biztatására már hosszabb idő óta dézsmálja főnökének készpénztárát. A detektívek kizitáskájában 5700 korona készpénzt találtak s ezt nyomban le is foglalták. Ugyancsak beismerő vallomást tett első meglepetésében Keravicz Lóka Lajos is, aki beismerte, hogy Schweiger Hedvig csakugyan az ő biztatására lopta meg gazdáját s a lopott pénzt neki adta át. A károsult halázmester a vizsgálóbíró előtt, tekintettel arra, hogy Schweiger Hedvig a nála talált 5700 korona készpénznek részéről leendő átengedésével őt kárpótolta, elárúítójaival szemben visszavonta panaszát, mire a vizsgálóbíró Schweiger Hedviget szabadlábra helyezte s ellene a további eljárást megszüntette. A kir. ügyészség azonban lopás bűntettében való felbujtói részesség miatt vádat emelt a március 8-ik napjától előzetes letartóztatásban, április 7-től vizsgálói fogságban lévő Keravicz Lóka Lajos kereskedőség ellen. Ma tárgyalta ezt a bűntett a büntető törvényszék dr. Füzessey bíró elnökelete alatt. A tárgyaláson a vádlott a nyomatot és a vizsgálóbíró előtt tett beismerő vallomását visszavonta és tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését. A tanuként kihallgatott Schweiger Hedvig, aki szintén visszavonta az ellene folytatott eljárás fo-

lyamán tett beismerő vallomását a mai főtárgyaláson menteni akarta kedvesét s azt állította, hogy ennek nem volt előzetes tudomása arról, hogy a lopás útján szerezte meg azt a négy-öt koronát, amelyet naponta adott neki. A bíróság bűnösnek mondotta ki Keravicz Lóka Lajost az orgazdaság bűntettében s ezért nyolcz hónapi lörtőre ítélte, amelyből négy hónapot kitöltöttnek vett az elszervedett vizsgálati fogsággal. Az ítélet ellen az ügyész a vádlott büntetésének súlyosbítása miatt felebbezett, de a felebbezet az elítelt vádlott és a védője is. A vádlott vizsgálati fogságát a bíróság továbbra is fentartotta s ezért a vádlott és a védő felfolyamodást jelentettek be.

§ A kiewi állítólagos vérvád. Kiewben nehezen halad a vizsgálat Juscsinsky diák gyilkossági bűnpörében, mert magas befolyások érvényesülnek, hogy a gyanúsítottakat kiszabadítsák. Így ma is szabadlábra helyeztek egy letartóztatottat s minden valószínűség szerint a többiek is ki fognak szabadulni. Ma az a verzió terjedt el Juscsinsky meggyilkolásáról, hogy mostohaatyja eladta a diákokat a cigányoknak, aztán maga terjesztette a rituális vérvád hírét. A cigányok koldulásra akarták használni Juscsinskyt s ezért meg akarták nyomorítani, de a fiu kétségbeesetten védekezett, mire a cigányok megölték.

§ A hamiskártyás gróf bűnpöre. A berlini törvényszék ma folytatta a tárgyalást gróf Wolff-Metternich bűnügyeiben. Elsőben az orvosszakértőket hallgatták ki a tegnap kihallgatott Fuchs tanu dolgában. Az orvosszakértők megállapították, hogy Fuchs nem elmebajos ugyan, de nincsen tisztában az eskü fontosságával. A bíróság nem eskette meg ezt a tanut. Ezután Röder szőnyeggyáros ügye következett. Röder részletesen ismertette a manővereket, amelyeknek áldozata lett. Az elnök kérdésére, miképpen vélte a vádlottnak a vállalatban való részvételét. Röder azt felelte, hogy a gróf részletekben is lefészethette volna az elvállalt létszefog feleségül venni. Wiedekind kereskedő előadja, hogy Röder megtévesztette őt és hamis adatokkal rábírta arra, hogy nyolczvenezer márkát befektessen a gyárba. Őt is azzal biztatták, hogy a vádlottnak milliók fognak rendelkezésére állni és hogy a gyár föl fog virágozni. — Dálben egy óraker az elnök bejelentette, hogy a tárgyalást több új tanu kihallgatása végett bizonytalan időre elhalasztja. Gr. Wolff-Wertheimné megbízhatatlanságának igazolására idézte meg Berend és Michelsohn ügyvédek, akik igazolni fogják, hogy Wolff-Wertheimné a tulajdon édesanyja és az anyósa ellen is indított bűnpört s vádjai egytől-egyig mind alaptalannak bizonyultak. A bíróság Berendet és Michelsohnt is meg fogja idézni.

§ Megszökött vizsgálati fogoly. Nagyváradról jelentik: Luka Jakab, aki az ügyészség vizsgálati fogságában volt, megszökött. A szökést úgy követhette el, hogy midőn tegnap este huszadmagaival két ór felügyelete alatt vissza kellett volna térnie a város határában lévő bérelt területre, ahol a rabok konyhakertészetet üznek, őrizetlen pillanatban eltűnt a vetemények közt és nem találták később. A szökéskor fekete kabátot viselt s valószínűleg a határban lévő Völfi-erdőben rejtőzött éjszakán át. Körözését táviratilag rendelték el.

§ A kefégyár bukása. Három évvel ezelőtt, 1908-ban a Magyar Muszaki és Kéfeipar és Kéfernyersáru Részvénytársaság cég alatt egy családi részvénytársaság alakult itt a fővárosban 2000 korona alaptőkével. Ennek az alaptőkének mindössze 30 százaléka lett csak befizelve, úgy hogy a részvénytársaság tulajdonképpen 600 korona alaptőkével kezdett „dolgozni”. Bár a törvényszék többször felszólította a részvénytársaságot, hogy a törvény értelmében jelentse be felügyelő-bizottságának tagjait, a jeles részvénytársaság nemcsak hogy nem tett eleget ennek a felszólításnak, de még a felügyelő-bizottságot sem választotta meg a mai napig sem. Ugyancsak elmulasztotta a részvénytársaság a kötelező évi mérlegek bemutatását is. A részvénytársaságnak igazgatója, Perlmutter Dávid mitsem törődve a törvényvel, összes ügykezelést arra fordította, hogy minél több külföldi cégtől csatlakozzon ki árukat. A nagymennyiségű kicsalt árut a jeles igazgató maga a vasutnál eladta s a pénzt zsebre vágva, magának tartotta meg, úgy hogy a részvénytársaságnak egyetlen hitelezője sem kapott semmi egy fillért sem. A rászédett hitelezők közül több külföldi cég büntető feljelentést tett Perlmutter Dávid igazgató ellen, aki erre megszökött a fővárosból. A vizsgálóbíró által kibocsátott köröző-levél alapján Perlmutter Dávidot Bécsben elfogták és hazaszállították az alkotmány-utcai törvényszéki fogházba. Dr. Krezsák vizsgálóbíró Perlmutter Dávid ellen az ügyészség indítványára alapítván elrendelte a vizsgálót a vizsgálati fogsággal együtt s ebben a bűnügyben most kezdte meg a nagyszámu károsult kihallgatását.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyvárad iparfejlesztés. A vidéki városok között meglehetősen nagy versengés folyik az új ipari vállalatokért. Kétségtelenül helyes törekvés is az amikor az egyes városok minél nagyobb ipart akarnak teremteni. Minden nagyobb gyárvalólat egy csomó munkáskéznek ad kenyeret; szaporítja a kereseti alkalmakat s üzleti forgalmával élénkséget és ezer irányu hasznot hoz a városba. Ezért megköszönt az, hogyha az egyes városok kedvezményeket adnak az új vállalatoknak. Azonban a segélyezéseken bizonyos arányt kell tartani és nem szabad olyan térre tévedni, amely tulzásba vezet. Így most arról értesülünk, hogy Nagyvárad polgármestere, *Rumler Károly* folytat a város segélyügyében tárgyalásokat a békéscsúdi szövetséggel a Nagyváradon alapítandó szövetségre nézve. A város tanácsa a tárgyalások eredményeképpen javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy az új szövetség céljaira ingyen teket adjon a Gilányi-úton, 15 évi adómentességet, kedvezményes villamos áramot, napi 10 köbméter ingyen víz s minden alkalmazott után évi 10 korona segélyt. A vállalat ezzel szemben köteles 1200.000 koronát befektetni a gyárba, legalább 300 munkást foglalkoztatni, akik 75 százaléka nagyváradai kell legyen; 2000 darab részvényt pedig Nagyváradon tartoznak elhelyezni. Hát ezek a kedvezmények kissé lőszöcskék és messze túllépi azt a határt, amit a városok nyújtani szoktak. Hiszen maga az állam is csak 25 százalékos segélyt ad; Nagyvárad segélye pedig szintén ennyire becsülhető. Ámbár nem tudjuk, hány évre adja a város az anyagi hozzájárulást, de az pl. teljesen irreális alap, hogy minden munkás után 10 korona segélyt adjanak évek hosszú során át. Sokkal helyesebb lett volna, ha a város részvényesként vállalt volna a gyárnál érdekeltséget, mert legalább akkor, állandó befolyást biztosíthatott volna magának.

A bécsi közúti vasút átalakítása. Bécsben a közlekedési bizottság ma teljes ülést tartott, amelyen a kiküldött albizottság jelentést tett a közúti vasutak átalakítási terveiről. A régi közúti vasutat villamossá változtatják és két új vasútvonalat építenek, az egyik Ottakringból indul ki és a nyugati vasútállomáson, az István-téren a Pratersternig vezet, a másik Gersthofból indul ki és a Waehringstrassen jut a Grabenre. Egy későbbi feladat lesz összeköttetést létesíteni a XX. kerületbeli Kaiserplatz és a Ringstrasse között a meghosszabbított Kaerntnerstrassen át a Déli vasútig. Ezek az új vonalak rendes vágányok lesznek s ha az új Dunahíd elkészül, a Pratersternt összekötik a XXI. kerülettel. A közlekedési bizottság felhatalmazta az albizottságot, hogy a tervek alapján sürgősen lásson hozzá az építéshez, írja ki az árlejtéseket a magánvállalatok belevonásával és haladéktalanul tegyen jelentést azoknak eredményéről. Az egész építési költséget 200 millió koronára irányozzák elő és esetleg külföldi tőkét is igénybe fognak venni.

A petróleumkartel tanácskozásai. Hónapok óta tart a petróleumfinomító gyárosok tanácskozása, s még mindig nincs pozitív eredmény. A kartelt nem kötötték meg s a tárgyalások mai stádiumában nincs kilátás arra, hogy az egységes megállapodás létrejöjjön. Az e hoti tárgyalások folyamán sikerült ugyan a megegyezés a triestri finomítóval, de a floridsdorfival szemben még mindig nagyok az ellentétek. A legnagyobb akadály az, hogy a floridsdorfi a kartelhez való csatlakozását attól akarja függővé tenni, vajjon sikerüle az amerikaiakkal megállapodásra jutni. A tárgyalások vezetői azt hiszik, hogy rá lehet majd a vállalatot bírni, hogy ettől a feltételtől elálljon, amely esetben a kartel megalakulásához már csak egyes formák lesznek szükségesek. A tárgyalások egyelőre folynak és nem is szándékozzák addig megszakítani, amíg a kartel sorsa véglegesen el nem dől. — Ezzel szemben egy másik forrás azt jelenti, hogy a kartel sorsára erős befolyással van a most kipattant német petróleum-monopólium.

Amint a semmeringi tanácskozókhoz ez a hír eljutott, egész más irányt vettek a tanácskozások s szó volt arról, hogy egyelőre felfüggesztik a tárgyalásokat. Csak hogy a német kormány gyorsan megzafolta a monopóliumról szóló híresztelést. Ilyenformán ez az epizód nem sokáig háborgatta a kedélyeket, s a tanácskozásokat ismét a régi alapon folytatták.

A bosnyák kmet-megváltás. Ismeretes, milyen fontos gazdasági kérdés Boszniában a kmet-megváltás problémája. A bosnyák kormányzóság most erősen hozzájárult, hogy a kmetmegváltás révén egészséges birtokgazdálkodást létesítsen. Értekezletre hívta ezért össze a szerajevói bankigazgatókat, s az értekezlet egyetlen tárgyát az a kérdés képezte, hogyan lehetne a kmet-váltáshoz szükséges összeget az ország lakóinak kisebb megterhelése mellett előteremteni.

A gabonaárak hanyatlása. A gabonaárak — különösen a búzáé — mostanra alig várt gyorsan tempóban haladni lefelé. Az októberi buza, melynek Péter és Pál napja körül még 11.95 K volt az ára, ma 11.15 K-ig ment vissza, ami méter-mázsánként 1 korona 60 fillér esést jelent. A rozs aránylag kevesebbet esőkkent. Julius elején még 9.65 K és ma 9.22 K volt az októberi rozs kurzusa. E rohamos áreséseknek közgazdaságilag igen kedvezőtlen okai vannak. Az idei terméseredmény meglepően kedvező esélődést okoz országszerte. Néhány felső megye kivételével az egész országban nagy búzatermés van. Az egész Tiszavidék, a Bácska és a Bácság rendkívül dúsz hozamról ad hírt és még ott is, ahol júniusban csak 7—8 mázst vártak, most 10—12 mázst kaptak katasztrális holdankint. Az idei búzatermés tehát meg fogja haladni az 50 millió mázst is és a holnap megjelenő hivatalos jelentésben bizonyára már nyoma lesz ennek a rendkívül kedvező fordulatnak. A tőzsdén a holnapi termésbecslést 46 millió mázsára és a nagy javulás kimutatását csak későbbre várják.

Nem lesz német petróleum-monopol. Berlini lapokkal került ide az a hír, hogy a német kormány a petróleum-monopólium tervezését a német kormány azonban hivatalosan megzafolja ezt a híresztelést. Szó sincs arról, hogy Németországban megvalósítsák a petróleum-monopóliumot, a kormány nem ezt akarja, félti a német petróleum-ipart a Standard Oil Company és az általa alapított fióktól. És éppen ezért indítottatott vizsgálatot annak megállapítása iránt, hogy a német közgazdaság érdekében áll-e egy olyan intézmény létesítése, amely állami felügyelet alatt hozná forgalomba a petróleumot. A vizsgálatnak eddig még nincs eredménye s a dolog természetében rejlik, hogy hosszabb időnek kell elmúlni, amíg eredménye lesz s kérdés, hogy ha befejezték az említett vizsgálatot, a német kormány beigazoltnak fogja-e látni azt a veszedelmet, amelylyel a Standard Oil Company fenyegeti a német petróleumipart s hogy másképpen, mint egy állami intézmény szervezése által nem lehet segíteni a német petróleum-ipar helyzetét.

A Magyar Aszfalt R.-T. nagyobb munkája. A Magyar Aszfalt Részvénytársaságot egymásután bízzák meg a vidéki városok utcajuk aszfaltozásával. Most Nagyvárad városa hirdetett pályázatot utcainak aszfaltozására s a legkedvezőbb ajánlat folytán a munkát a Magyar Aszfalt R.-T. nyerte el 140.447 korona egységárért. Ugyanezért a munkáért a The Neuchatel Asphalt Comp. 144.631 koronát kért.

A pénzügyről. A Német Birodalmi Bank július 11-ről közzétett kimutatása a bank állásának javulásáról tesz bizonyosságot. A kimutatásban már nincs adóköteles bankjegyforgalom, ellenben 115 millió már az adómentes bankjegytartalék. A magánkamatláb változatlanul 2% százalék. Napi pénz bőven áll a piac rendelkezésére.

Vidéki pénzügyi hírek. Baresi Néptakarék-pénztár ezimen új vállalat van alakulóban Bareson, melynek ügye Richter József kezében van. — A nógrádmegyei Alsósztergály községben tót bank létesítésén fáradozik dr. Barovszky Lajos ügyvéd. — A Gazdasági és Ipari Takarékpénztár R.-T. Kaposvárott e hó 16-án tartja rk. közgyűlést alaptőkéjének egy millió koronáról két millióra

való felemelése tárgyában. — Szeged város az új polgári iskolák építési költségeire 500.000 korona kölcsönt vesz fel. E határozatot a közoktatásügyi miniszter most jóváhagyta a tanítói nyugdíjalap terhére. — Szabadka város f. év június havi közgyűlése egy új 6 millió koronás kölcsön felvételét határozta el. Ezt a határozatot azonban dr. Malagurszky Fábán, bizottsági tag megfeleltette azal az indoklással, hogy a város polgármestere meg sem kísérelte, hogy a budapesti pénzügyi intézetek elfogadott ajánlatánál olcsóbb ajánlatot kapjon, s hogy a konvertalandó régi kölcsönök stb. nem is teszik indokoltá ilyen nagy kölcsön felvételét. Malagurszky legjobb esetben 4 és fél millió korona kölcsön felvételét kéri jóváhagyni.

Csöd a fővárosban. A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényeszek ma megnyitotta a csődöt Stelkovits János budapesti bej. kereskedő (ül. IX. ker., Ferencz-körút 12. sz.) ellen. Csődbiztosá a bíróság dr. Bródy Tibor kir. törvényeszéki jegyzőt, tömeg gondnokká ifj. dr. Székely Dezső ügyvédet, tömeg gondnok-helyettesé dr. Hajdu Dezső ügyvédet nevezte ki. A követelések bejelentésének határideje augusztus 19. napja, a felszámolási tárgyalás szeptember hó 14. napján, a csődválasztmány megválasztása pedig szeptember 16-án lesz.

A közlekedési vállalatok járulékaiknak kamatoztatása. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank azt az életrevaló ajánlatot tette a fővárosnak, hogy a közlekedési vállalatok ezután ne a postatakarék-pénztár utján utalják át a részesedési összeget a fővárosnak, hanem fizessék be a Kereskedelmi Bankba, a fővárosnak ott lévő betéti számlájára. Így a bank állandóan nagy betétekhez jut, a főváros pénze pedig nem marad kamatoztatlanul. A Kereskedelmi Bank ajánlata most van a főváros pénzügyi ügyosztályában, s mint értesülünk, az ügyosztály ez irányban pártoló előterjesztést fog tenni, ami természetesen is.

Emelkedik a Dunahajózás. A folyamhajózási társaságok ez évben kedvező üzletre számíthatnak. Állandóan emelkedőben van ugyavis a forgalom. Így a Dunagőzhajózási Társaság 1911. júniusában 301.039 koronával többet vett be, mint 1910. hasonló időszakában. A hajózás kezdetétől június végéig 6.828.251 korona volt a bevétel az 1910. év hasonló időszakában elért 5.180.485 koronával szemben. Az emelkedés tehát az idén 1.647.766 korona. Ugyancsak emelkedés van a társaság kezelésében lévő Mohács—Pécsi Vasutnál is, hol a múlt évi 713.365 koronával szemben ez évben 757.895 korona volt a bevétel. Az emelkedés tehát 44.530 korona.

Elmarad a szegedi kiállítás. Szeged város tanácsa tavaly elhatározta, hogy 1914-ben országos kiállítást rendez. Ezt a tervet magáévá tette több város, mint Temesvár, Arad, Miskolc, Pozsony stb. tanácsa is, országos kiállítások terveivel állván elő. Szegeden igen nagy és egységes volt a lelkesedés a tervekért a legutóbbi időkig, mikor is nagyon lelohasztotta a kedélyeket az elkészült költségvetés. Ez a költségvetés két millió koronában állapítja meg a kiadásokat, amit a városi tanácsosok nagy része sokal és bár elvben kimondták annak idején, hogy mindenképpen ragaszkodnak az országos kiállításhoz, most kissé alábbhagytak a lelkesedéssel és kitolták a kiállítás határidejét 1919-re. Addig — úgy mondják — több idő lesz az előkészületekre.

Gróf Vay Ádámné birtokainak parcellázása. A Felsőmagyarországi Parcellázó- és Ingatlanbank megszerezte gróf Vay Ádámné füzesabonyi, erdőtelki és dormándi birtokának egy nagyobb részét, körülbelül 2000 holdnyi terjedelemben. A földbirtokot, melynek legnagyobb része szántó és rét, parcellázni fogják.

Országos Iparvédő Bank. Ezen a ezimen a napokban új bank alakul. Alaptőkéje 300.000 korona lesz. Az új bank „ipar” bank lesz, s mindjárt alakulásakor átveszi Zsorna Gusztáv és társa cözög gallygyárát.

Telefon Fülöpszálláson. A kereskedelmi minisztérium Fülöpszállás községben távbeszélő központot létesített és azt a budapest környékbeli és a belföldi helyközi távbeszélő forgalomba bevonatta.

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér
Nagy üveg 60 fillér

Fizetésektelenségek. Klopfer és Braun budapesti (Ankerház) kézműáru-cég fizetésektelen. Tartozása 130.000 korona. — Nyitráról jelentik: Czobel Gyula gabonakereskedő és malomtulajdonos akinek köteseit a napokban exekutálták, a budapesti gabonatorzadón. fizetésektelen. Fővárosi gabonabizományosoknak 150.000 koronával tartozik. — A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésektelenségeket közli: Zoidos György szijgyártó, Brassó (csöd). — Rosenfeld Berta kereskedő, Nagy-Kikinda (csöd). — Nádas Berta, Budapest. — Köstenbaum Adolf kereskedő, Beregszász. — Elathy Tivadar bej. ez. Perlak (csöd).

Városi téglagyár Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: A város polgármestere nemrégiben kijelentette, hogy a téglák magassága miatt a város legközelebbi téglagyárát épít. Erre a nyáron egyszerre öt új téglagyár létesült. A nagyváradai műtrágyagyár gézgépekkel felszerelt téglagyárát épített, a közgazdasági bank homoktéglyagyárát létesített, a nagyváradai erdőipar r.-t. Mezőtelegden, Staril Ferenc építész pedig, valamint az első nagyváradai téglacserépgyár szintén új gyárakat építettek úgy, hogy a téglagyárakban nagy csökkenés várható.

Szaporítják Budapest és Bécs között a telefonvonalakat. Az üzleti körök állandó panasza megegyezett a magyar és az osztrák kormány, hogy Budapest és Bécs között új telefonvonalat építenek, úgy, hogy a budapest-bécsi telefonvonalak száma tízről tizenegyre emelkedik. Ezekből a vonalakból hat Bruckon és öt Marcheggben keresztül épült. A telefonvonal szaporításán felül még azt is tervezik, hogy az összes vonalakat akként alakítják át, hogy a telefon és táviratozás céljaira egyszerre lehet majd használni, úgy, hogy egy vonalon egy óra alatt a beszélgetések számát tizenkettőtől huszra lehet felemelni. Budapest és Bécs között eddig négy vonal ilyen kettősrendszerű, most akarják a többit is ilyenre átalakítani.

A közös bank nyiregyházi fiókja. Az Osztrák-Magyar Bank nyiregyházi fiókját hétfőn, július 17-én adja át a közforgalomnak. A kisvárdai melléfiók a jövőben a nyiregyházi fiókkal fog összeköttetésben állni.

A legelők fásítása. Pécsről jelentik: Halas Péter birtokos indítványt nyújtott be a Baranya-megyei Gazdasági Egyesülethez, hogy a községi legelőket fásítsák be. Az indítványt azzal okolta, hogy a legelész jószág árnyékhoz jut, másfelől a gazdaságilag hasznosítható. A gazdasági egyesület az indítványt véleményadás végett áttette a gyümölcsészeti szakosztályhoz, amely tegnap délutáni ülésén elhatározta, hogy az indítványt a legmelegebben pártolja és az abban foglaltakat a maga részéről is fontosnak és szükségesnek találja. Kimondotta azonban egyben azt is, hogy az indítvány Baranyamegyének a fásításokról szóló és ma még érvényben levő szabályrendelet keretében nem valósítható meg, előbb tehát a szabályrendelet kell módosítani és csak azután lehet szó az indítvány keresztülvételéről.

Állattérképesítő-társaság Galiciában. Úgy látszik, az osztrák gazdáknak is kevés az az óriási haszon, amit az állattenyésztés hajt a mai elviselhetetlen árak mellett s a közvetítő kereskedelem szerény hasznát is zsebre akarják vágni. E célból Lembergben a minap megalakult a galicziai állattérképesítő társaság. Az alakuláson a földművelésügyi miniszter kiküldöttei is részt vettek. Üzletreszes a lembergi és krakói mezőgazdasági társaság, a galicziai kerületi egyesületek szövetsége, a mezőgazdák szövetsége, több magángazda és az osztrák kereskedelmi és ipari hitelintézet lembergi fiókja, amely a finanszírozást teljesíti. Az új társaság, mely mint első a maga nemében, működését legközelebb megkezdi, feladatául tűzte ki, hogy a galicziai állatállomány értékesítését a közvetítő kereskedelem kizárásával végezze. Mi előre megjósolhatjuk, a kudarc teljes lesz, mert ez egy fillérrel sem fogja csökkenteni a husárakat.

Halászati kiállítás Budapesten. Október hó 5-től 15-ig érdekes tenyészhal-kiállítást rendeznek a m. kir. mezőgazdasági muzeumban a földművelésügyi kormány támogatásával. Kiállításra csak tenyészhalak kerülnek és pedig a mesterséges halászat, tógazdaságok köréből, ponty, cizpomp, aztán sebes és szívárnyos pisztráng, valamint legközelebbi válfajuk; továbbá a pontyos tógazdaságok járulékos ragadozó halai; süllő, harcsa és a természetes vizekből azok a halak, amelyek azokban a mesterséges behalásítás eredményeképp nevelődtek. A kiállításra való részvételre szeptember 1-ig lehet jelentkezni bejelentőlapokon, amelyek Répássy Miklós műszaki tanácsosnál (V. Úgynek-utca 19. III.) kaphatók.

Élő állatok behozatala Romániából és Szerbiából. Bécsből jelentik: Spitaler tartományi képviselő, aki Bécs városának Landstrassei kerületében előljáró, azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a kerület két birodalmi gyűlési képviselőjét: Silberer és Winersky szociáldemokrata képviselőket kérjék fel, hogy a nemsokára összeülő birodalmi gyűlésen hassanak oda, hogy a rendkívül magas husárak mérséklése céljából engedjék meg a román és szerb élőállatok behozatalát. A javaslatot szótöbbséggel elfogadták.

Textilgyárak állami kedvezménye. A kereskedelemügyi miniszterium ideiglenes vezetésevel megbízott m. kir. pénzügyminiszter az 1907. évi III. törvényekben meghatározott állami kedvezményeket Fiedler János lenfonógyári cégnek Eszéken létesített mechanikai lenszövőgyári ipartelepe részére az 1910. évi február hó 1. napjától számítható tiz évre engedélyezte. — Ugyanezen kedvezményeket engedélyeztettek a „Hungária” aradi pamutgyár részvénytársaság aradi cégnek Aradon létesítendő pamutfonó és szövő gyári ipartelepe részére az üzembeljezés napjától számítható 15 évre.

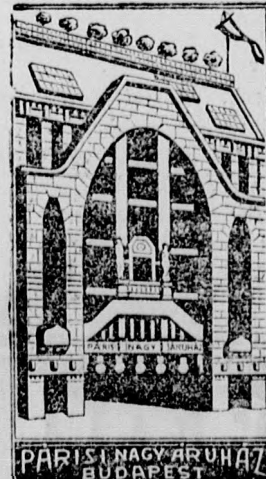
Gyapjuárverés. A Magyar Általános Hitelbank gyapjuárverései mai zárlatán az árverésre került 4017 zsákból elkelt 2600, valamivel lanyhább irányzat daczára csaknem változatlan tegnapi árakon.

Nemzetközi méhészkongresszus. Szeptember 10—12-ig tartják az idei nemzetközi méhészeti kongresszust Turinban, a nemzetközi ipari és gazdasági kiállítással kapcsolatban. A kongresszuson magyar részről képviselteti magát a kormányon és a Méhészeti Egyesületen kívül az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is. A kormány képviselőiben Liphay Béla eszterházi és királyi kamarás, miniszteri osztálytanácsos és Kovács Antal királyi tanácsos, országos méhészeti főfelügyelő vesznek részt a kongresszuson, az Országos Méhészeti Egyesület pedig Szilassy Zoltánt küldi ki. A nemzetközi kongresszuson a méhészet gazdasági kérdéseivel kívül a méhészeti szociológusok kérdéseivel is foglalkozni fognak a különböző nemzetek előadói.

VIZÁLLÁS.

július 13. július 14.		július 13. július 14.	
méter		méter	
Inn	Schärding 1.75 1.86	Isza	M.-Sziget 0.58 0.62
Duna	Passau 2.46 2.64		Tekchaza 0.50 0.64
	Linz 0.12 0.16		V.-Namény 0.95 1.23
	Bécs 0.04 0.13		Tokaj 1.38 1.49
	Pozsony 1.74 1.82		Tiszafüred 1.30 1.20
	Komárom 2.81 2.88		Szolnok 1.04 0.56
	Budapest 2.28 2.35		Csongrád 0.47 0.14
	Paks 1.82 1.99		Szeged 1.47 0.77
	Mohács 2.93 3.12		T.-Bécs 1.42 1.36
	Gombos 3.85 4.02		Titel 2.95 3. —
	Ujvilág 3.20 3.33	Óndova	Hoór 0. — 1.16
	Pancsova 2.61 2.17	Tapoly	Bárta 0.20 0.20
	Orsova 2.62 2.72	Bodrog	Ladmóza 0.22 0.31
Morva	Morvafalu 0.81 0.80	Sajo	Zsoltza 1.89 1.29
Vág	Zsolna 0.44 0.35	Hernád	H.-Németi 0.10 0.11
	Trencsén 0.34 0.25	Berettyó	Margitta 0.24 0.01
	Szered 0.68 0.63		B.-Ujfalu 0.32 0.31
Rába	Szt.-Gothárd 0.42 0.40	Kőrös	Csucs 0.39 0. —
	Győr 0.10 0.12		N.-Várud 0.14 0.22
	Sárvár 2.47 2.54		Belényes 0.20 0.20
Órava	Várasd 1.80 1.85		Tenke 0.18 0.16
	Zakány 0.62 0. —		Garabonca 0.40 0.41
	Boros 0.78 0.80		Borosjenő 0.54 0.52
	Eszék 2.04 2.14		Békés 0.18 0.12
Mura	M.-Szerdah 0.78 0.76		Gyoma 0.08 0. —
Száva	Zágráb 0.52 0. —	Maros	Gy.-Fehérvár 0.98 0. —
	Sziszek 0. — 0.01		Branyicska 0. — 0. —
	Mitrovicza 1.74 1.63		Arad 0.22 1.60
Szamos	Deés 0.45 0.25		Makó 1.94 1.68
	Szatmár 0.74 0.96	Temes	Lugos 0.60 0.60
Kraszna	N.-Majtény 0.44 0.40		K.-Kostély 0.80 0.80
Latorcza	Munkács 0.08 0.12	Béga	Riszető 0.70 0.72
Laborcz	Homonna 0.08 0.10		Temesvár 0.28 0.28
Ung	Perecsény 0. — 0.01		Becskeres 1.10 1.16

Felölös szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságladó Részvénytársaság
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Ingyen
közlekedés
a
villamos vasuton
és az
omnibuszon.

A Parisi Nagy Áruház minden egyes pénztára fel van joga itva bármily csekély összegű bevásárlásnál is az alkalmazott jegyért a pénzt visszazárítani és egy új vizsgolyt kiszolgáltatni.

TŐZSDÉK.
A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE
Gabonatőzsde.

Budapest, július 14.

A készáru piacra kifejezetten lanyha volt ma is az irányzat. Mérsékelt kínálat mellett a malomok nagyon tartózkodók voltak és rossz árakat ígértek, amiért aztán csak igen nehézkesen indult meg a forgalom, amely később sem tudott megélni. Elkelt mintegy 18.000 q buza, eközött 12.000 q raktár-áru egy tételben, az árak 10—15 fillérrel a tegnapiaknál olcsóbbak voltak. — A legdrágább eladási ár 12.10 korona volt 78.5 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 11.50 korona 80 kilós tiszavidéki üszkös újbúzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 10—12 és félfillérrel; a tengeri 5—10 fillérrel olcsóbb, a zab változatlan. — Forgalomba került: 1500 q ujjroz 8.91—9 koronás árakon és 200 q zab 9.65 koronás árakon. A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor lanyhán és a tegnapi zárlatnál alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán, amely ma rendkívül nagyarányú volt, egyre fokozódott a kínálat és mivel ezzel szemben a kereslet ugyanolyan mértékben megcsappant, ennek folytán erősen lanyhult az irányzat és jelentékenyen hanyatlottak az árfolyamok. Zárlat felé egy kis javulás állt be ugyan, de közvetlen a zárlat előtt újra gyöngült kissé az irányzat. Az októberi buza 3 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 11.28 koronán indult, előbb 11.24 és 11.29 között ingadozott, aztán 11.15-ig csökkent, majd megint 11.22-ig javult és zárlatkor 11.18 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza tizenhárom fillérrel, az áprilisi buza tizenhat fillérrel, az októberi rozs hét fillérrel, az októberi zab nyolcz fillérrel, az augusztusi tengeri tizenkilenc fillérrel, az új-tengeri tizenöt fillérrel olcsóbbodott.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ. kező volt:

	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki	75	23.35—23.65	79	23.95—24.25
"	76	23.35—23.65	80	24.15—24.35
"	77	23.45—23.95	81	—
"	78	23.75—24.05	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	—
"	76	23.15—23.45	80	—
"	77	23.35—23.75	81	—
"	78	23.55—23.85	82	—
Teszvidéki	75	—	79	23.85—24.15
"	76	23.25—23.55	80	23.95—24.25
"	77	23.35—23.75	81	—
"	78	23.65—23.95	82	—
Bánsági	75	22.75—23.05	79	—
"	76	23.05—23.45	80	—
"	77	23.35—23.75	81	—
"	78	23.65—23.95	82	—
Bácskai	75	22.95—23.25	79	—
"	76	23.35—23.65	80	—
"	77	23.45—23.85	81	—
"	78	23.75—24.05	82	—
Rozs I-rendű új			18.10	18.25
középmínőségű új			—	—
Arpa takarmány I-rendű			—	—
II-rendű			—	—
Zab I-rendű			19.20	19.40
II-rendű			18.80	19.10
Tengeri belföldi új			14.70	14.90

Köttetett:

Buza, Tiszavidéki: 150 q 79 k 24.10 K, 100 q 78.5 k 24.20 K, 100 q 78 k 24.20 K.
Bácskai: 1380 q 74 k 23.10 K.
Raktárbeli: 12,000 q 77 k 24.— K jul. 13-ról
2000 q 76.6 k 23.50 K, 2000 q 76 k 23.50 K.
Új buza, Tiszavidéki: 100 q 80 k 24.— K, 150 q 80 k 23.— K üszkös, 200 q 78 k 23.40 K.
Pestvidéki: 200 q 81 k 23.60 K.
Szerémségi: 100 q 78 k 23.80 K.
Bácskai: 2000 q 79 k 24.— K.
Új rozs: 500 mm 18.— K, 500 mm 18.— K jul. száll, 500 mm 17.92 K aug. száll. kpé. pr.
Zab: 150 mm 19.30 K kpé.
Az árak 100 kilogrammonként, koronaértékben értendők.

A határidőpiacon köttetett:
Délelőtt:
Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:
Buza 1912 áprilisra 11.57—39—44—
Buza októberre 11.28—29—15—22—19—
Rozs októberre 9.28—30—18—26—24—

Zab októberre 8.01—02—7.99—8.4—7.96—99—
Tengeri 19.2 májusra 6.99—7.01—6.95—7.2—6.98—
Tengeri júliusra 7.1—59—

1 óra 30 percetkor zárulnak:

Buza áprilisra	11.44—11.45
Buza októberre	11.18—11.19
Rozs októberre	9.4—9.25
Zab októberre	7.99—8.00
Tengeri júliusra	7.59—7.6
Tengeri 1912 májusra	6.92—6.93

Budapesti gabonaforgalom.

1911. július 12-ől 1911. július 13-ig.

Érkezett Elszállított

méter mázsa

Buza	2476	1389
Rozs	412	—
Arpa	10	—
Zab	303	12504
Tengeri	2712	2167
Liszt	306	17416
Korpa	—	1115

Eriéktözsdé.

A mai előtözsdé irányja meglehetősen szilárd volt, mert külföldről elég kedvező jelentés érkezett és nálunk a beszárt spekulánsok az egész vonalon fedeztek. A vezető piacon az osztrák hitelrészvény, a helyi piacon a rimamurányi részvény volt a tegnapi drágább áron keresett. A készárupiacon a magyar cukoripar-részvény és a kereskedelmi bankrészvény tünt ki áremelkedésével, a többi is tartott áron eserélt gazdát. A zárlat kedvező volt. A déli tőzsdén tartott áron folyt az üzlet, a berlini jelentés szilárd volt. A nemzetközi piacon kissé olesobbodott az osztrák hitelrészvény s kissé javult a magyar hitelrészvény. A helyi piacon számottevő változás nem volt. A készárupiacon a cukoripar-részvény újra emelkedett. A járadékpiacon üzletelen. A valuta és ércváltó gyöngye. A sorsjegypiacon tartott. A zárlat nyugodt volt.

Az előtözsdén kötöttek: Osztr. hitelrészvény 661.25—662, Magyar hitel 830—831, Osztrák és magyar államvasut 747, Rimamurányi 681—683, Közúti vasut 775—776.50, Városi villamos 414—415, Hazai bank 309—309.50, Magyar bank 735—736.75, Konvertált jelzálogrészvény 150, Kereskedelmi bank 4105—4120, Jég- és viszontöltő 381—385, Általános közbány 785—788, Salgótarjáni 674.50, Ganz-féle 4200—4210, Magyar cukoripar 2726—2750, Vasúti forgalmi 466—468.

A déli tőzsdén kötöttek: Osztrák hitelrészvény 600.75—661.75, Magyar hitel 831—832, Jelzálogbank 485.50—486, Leszámitolóbank 569—570, Rimamurányi 683, Közúti vasut 776—775.50, Városi villamos 314.75—315, Magyar bank 735.50—736, Salgótarjáni 674—675, Magyar cukoripar 2770—2780, Kereskedelmi bank 4210—4230.

Az utőtözsdé üzletelen volt. Kötés csak Rimamurányiban fordult elő 683.50 koronára.

Bécsi gabonatózsdé.

Bécs, július 14. (Saját tudósítónktól.) A világpiacon irányzatával egybehangzóan az itteni készáru-tözsdé lanya irányzatot követett, a konzum szigorúan tartózkodott a vásárlástól és tekintettel a kedvező termékbécselésre, az eladók buza árát 10 fillérrel mérsékeltek anélkül, hogy a forgalmat élenkithették volna. Rozsban némi üzlet jelentkezett valamivel gyengült áron, tengeri és cinquantin 5 fillért veszített, zab ellenben ártartó volt.

Jegyzetett buza: Tiszavidéki 12.90—13.30, bánati 12.35—12.85, székesfehérvári 12.35—12.85, mosoni és győri 12.35—12.80, felsőmagyarországi és déliavasuti 12.35—12.80, alsóausztriai 12.10—12.50.

Rozs: Felsőmagyarországi 9.65—9.85, csepeli 9.60—9.85, pestmegyei 9.70—9.85, déliavasuti 9.60—9.75, külföldi magyarországi 9.50—9.75, ausztriai 9.55—9.80.

Arpa: Maláta 9.30—9.70, takarmány 8.70—9. Magyar tengeri 7.95—8.15, Cinquantin 8.80—9.25. Magyar zab 10.45—10.85, elsőrendű 10—10.45, közepes 9.80—10.10, romániai 9.75—10.25.

Bécsi értéktözsdé.

Bécs, július 14. Mindkét hitelrészvény élenkült, a piac általános irányzata szilárd. Magyar cukorérték tegnaphoz képest 35 koronával javult. A déli tőzsdé megnyitásokor Alpési részvény élenkült, mert a berlini bányáértékek piacáról szilárd árfolyamokat jelentettek. Egvébként a piac nyugodt volt. Később kedvetlen lett az irányzat, mivel hitelrészvényekben helyi realizációk jelentkeztek. Egyes ezementértékek javultak.

10 óra 45 percetkor: Osztrák hitel 661.50, Magyar hitel 830, Osztrák államvasut 746, Déliavasut 120.50, Alpési 815.75, Rimamurányi 682.50, Skoda 659.50, Török sorsjegy 250.50, 3 százalékos déliavasuti elsőbbség 276.50, Magyar cukorgyár 2730.

1 óra 30 percetkor: Osztrák hitel 660, Magyar hitel 830, Anglobank 325, Bankverein 547.75, Osztrák földhitelintézet 1313, Laenderbank 532.75, Unionbank 625, Magyar jelzálogbank 485, Osztrák államvasut 746, Déliavasut 120.50, Dunagőzhajózási 1161, Alpési 816.25, Prágai vasut 2740, Rimamurányi 682.50, Orosz járadék 104, Török sorsjegy 250.50, Skoda 650.50, Königshofeni ezement 383, Perimosi 472, Keeti vasut 733, 3 százalékos déliavasuti elsőbbség 276.

Bécs, július 14. (Magyar értékek zárlata), 4 százaléko arany-járadék 111.45, Tiszal és szegedi kölcsön sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 832.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 683.40, Magyar cukoripar 27.20, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.25, 4 százalékos magyar földtehorm. kötvény —, Magy. nyerom-kölcs. sorsjegy —, Kassa-Odorbergi Vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 486., Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, július 14. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százalékos papír-járadék 92.25, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.45, 1860-as sorsjegy 166.25, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 325., Bécsi Bankverein 547.40 Osztrák-magyar bank 1950., Déli vasut 119.90, Dunagőzhajózási r.t. 1161, Dohány részv. 330., Cs. k. arany (vort) 11.36, Német bankv. 117.46, Osztr. Lloyd 178., 4.2 száz. ezüst jár. 92.20., Osztr. koronajáradék 92.20, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézet részvény 659.75, Union-Band 625.50 Osztrák Laenderbank 532.40, Osztrák-magyar államvasut 744.80, Elbavölgyi vasut —, Alpési részvény 817.75 20 frankos 19.02, Londoni váltóár 240.17, Lipótkohó 624.— Török sorsjegy 250.5)

Külföldi értéktözsdé.

Berlin, július 14. (Értéktözsdé.) Tekintettel a tegnapi newyorki tőzsdén beállott javulására, a belga vaskiviteli vámok felemelésére és az Iron Monger kedvező jelentésére, a spekuláció a mai tőzsdén terjedelmes fedezésekhez látott, melyek ezen ban csak egyes, különösen favorizált értékekre szorítottak, ezek között első helyen kohóértékekre, melyek sorában Phönix-részvények fokozatosan 2 százalékgig javultak, valamint hajózási részvények, amelyek a transatlantikus hajózási pool tárgyalásainak kedvező menetének hírére javultak. Tulnyomóan szilárd irányzatot tanusítottak továbbá amerikai vasut részvények s bankértékek, kivéve a gyengén keresett orosz értékeket és délnyugatafrikai részvényeket, amelyek a tegnapi utőtözsdén 2 százalékos javulást értek el. Nagyobb kínálat nyilatkozott meg varsó—bécsi részvényekben. A villamosági részvények, valamint az osztrák értékek nyugodtak voltak, utóbbiak közül hitelrészvények magasabban jegyeztek. Az utőtözsdén ismét élenk kereslet nyilvánult meg Phönix-részvények iránt. A készpénzpiac ipari értékei szintén szilárd magatartást tanusítottak. Napi pénz 2 százalék és olcsóbb, magánkamatláb 2¼ százalék.

Berlin, július 14. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék 95.10 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.50 osztrák hitelrészvény 207.— Déli vasut 24.50 orosz bankjegyek 216.45, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Discontó Commandit 218.—, Dinamitruszt 187.60, Harponi 188.20 Unifikált török járadék 93.—, 4.2 százalékos ezüst jár. 92.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.80, Magya koronajáradék 91.70, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 850.75, Olasz járadék 103.20 Alt. villamosági Edison 246.20, Gelsenkirchoni 199.50, Laurakohó 176.—

Frankfurt, július 14. Zárlat. 4.2 száz. os papírjáradék —, 4 száz. os osztr. ar-jár. 99.50 Magy. ar-jár. 93.80 Osztr. hitelint. részv. 207.50 Osztrák-magyar államvasut 159.10. Északnyugati vasut —, Bustiell radi vasut —, Londoni váltóár 204.30, Bécsi Bank verein 1/8.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.30, 4.2 százalékos ezüstjáradék 96.20, Osztrák koronajáradék 92.10, Magyar koronajáradék 91.50 Osztrák-magyar bank 139.90. Déli vasut részvény 23.5 Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 851.25, Párisi váltóár 808.66, Union bankrészv. —.

Hamburg, július 14. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 95.70, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 23.10 4 százalékos aranyjáradék 99.—, Osztrák hitelrészvény 207.4, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 103.—, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 9.65.

London, július 14. Angol consol 79.10
Páris, július 14. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 94.77, Osztr. aranyjáradék 99.75 Magyar arany járadék 95.10, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 518.— 3¼ százalékos Olasz járadék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 90.—, 5 százalékos marokkói járadék —, 4 százalékos 1890. román köles 98.0, 4 százalékos amori. románjár. 190.—, —, 5 százalékos orosz járadék 104.10 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 103.10 4 százalékos spanyol jár. 93.95 4 százalékos unifikált török jár. 92.25 Török sorsjegy 14.25 Török dohányrészvény —, Osztrák földhitelintézet 1 80, Osztrák Laenderbank 568.—, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 17.48 Banque Ottomane 680.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 128.—, Meridionalvasut 62.—, Hartman gépgyár 67.—, Rio Tinto 17.47, Sucrierie d'Égypte 74.—, Tula 173.—

Kriányi köszön —, Chartered 41.25, De Boors 465.70 East Rand 115.—, Jagersfonten 2 0.—, Trans. Land Comp. 51.25, Váltó Amsterdamba (rövid) 209.43, Váltó német piacokra (rövid) 123.65, Váltó Bécsre (rövid) 105.37, Váltó Belgiumra (rövid) 107.2, Olasz arany-váltó rövid 9/16, Váltó Svájcra (rövid) 1 3/4, Csekk Londonra 252.90, Magánkamatláb 2 1/4.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyers	Finomított
Azonnali szállításra	55.—	60.—
Szeptember—májusra	55.50	60.50
Szeptember—augusztusra	56.—	61.—
Szeptember—decemberre	56.50	61.50
Irányzat: Szilárd.		
Bécsi nyersszeszjegyzés	51.—	51.50
Prágai	53.—	—
Lembergi	50.—	50.25
Trieszti exportszesz (finom)	21.—	—

Budapesti szurómarhavásár.

Július 10. Felhajtott 1182 drb elő borju. — Árjegyzések ezen tudósítás zártáig: Elsőrendű elő borjúkért 114—124 fillérig, kivételesen 126—134 fillér, középmínőségű elő borjúkért 100—103 fillérig, rugóit borjúkért 63—66 fillérig. Az irányzat lanyha, az árak 6—8 fillérrel gkrként hanyatlottak.

Kőbányai sertéspiacz.

Árjegyzés. 1911. évi július 14. Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronkint 320 kgron felül) 152—154 fillérig, fiatal közép (páronkint 156—158 fillérig.) — Magyar szedett: Közép (páronkint 240—280 kgr.) 164—168 fillérig. — Sertéslétszám: 1911. július 12-én volt készlet 27959 drb, 13-án felhajtott 304 drb, 13-án elszállított 332 drb, 14-ére marad készlet 27031 drb. A hízott sertés üzletirányzata: szilárd.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és köztávhid igazgatóságától.) Július 14. Előző napi eladatlan maradvány 563 drb sertés. Főfelhajtás 162 drb sertés. Mai felhajtás 1748 drb sertés, 40 drb süldő, összesen 2473 drb sertés, 40 drb süldő. Eladatott 1154 drb sertés, 40 drb süldő. Mai maradvány 1279 drb sertés.

Árjegyzés. Zsirsertes. Öreg I. rendű 350 klg. felül életsúlyonással 140—154 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül életsúlyonással 152—160 fillér. Fialat közép 220—300 klg.-ig életsúlyonással 152—166 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig életsúlyonással 162—170 fillér. Hussertes könnyű 140—300 klg.-ig életsúlyonással 160—176 fillér. Süldő belföldi életsúlyban 136—150 fillér. A vásár irányzata vontatott. Az árak 2—6 fillérrel emelkedtek.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánk északi részein kisebb-nagyobb zivataros esők keletkeztek. A hőmérséklet 1—2 fokkal magasabb volt a normálnál és maximuma több helyütt elérte a 30 C. fokot, minimuma pedig 8 C. fok volt Árvaváralján.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és helyenkint zivataros esők várhatók (Sürgönyprognózis: Meleg, elvéve csapadék, zivatarok.)

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet. Celsius szerinti	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet
					max.	min.	
A. Szatmár	68.8	11.8	N	2	4	—	16 10
Ungvár	67.5	12.4	N	1	0	—	17 10
Késmárk	67.8	11.2	N	1	0	—	19 08
Losonc	67.7	13.6	NW	1	1	—	21 08
Ógyalla	67.8	15.7	N	1	0	—	20 11
Budapest	67.5	17.6	W	1	0	—	20 11
Herény	68.7	16.0	N	2	2	—	23 14
Keszthely	68.0	18.2	N	2	2	—	23 14
Révi	67.8	17.6	N	4	4	—	23 14
Zalaab.	68.4	17.3	NW	1	4	—	21 15
Fiume	66.4	19.1	N	4	4	—	24 15
Szeged	65.2	14.4	N	1	1	—	23 8
Temesvár	65.2	18.2	NE	2	4	—	23 19
Nagyvárad	66.8	18.2	NE	1	1	—	24 15
Kolozsvár	67.6	14.8	N	0	0	—	20 12
Nagyszében	66.0	15.1	NV	1	3	—	21 10
Szatmár	—	15.2	NW	0	0	—	22 16
Eger	—	13.8	N	1	1	—	20 8
Árvaváralja	—	5.6	N	1	0	—	15 8
Selmeczbánya	—	12.3	NE	8	0	—	15 8
Komárom	—	17.0	N	0	0	—	20 12
Magyar-Óvár	—	16.3	NW	1	0	—	20 13
Ópón	—	17.2	N	3	1	—	22 14
Eszék	—	20.8	NW	2	4	—	23 20
Órkeny	—	15.7	NE	1	2	—	24 10
Debrecen	—	15.3	NE	4	4	—	24 9
Kecskemét	—	19.7	NE	2	1	—	22 14
Oroszasa	—	18.4	NE	2	1	—	23 18
Árva	—	15.7	N	1	0	—	25 12
Zámoly	—	18.7	NE	1	0	—	28 12
Versecz	—	—	—	—	—	—	—
Orsova	—	16.7	S	3	0	—	25 10

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: FAJON MÁTYÁS

Kivonat a hivatalos lapból

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Huszár Kálmán sz. Schalda Róza felsőbírói állandó megbízott kisdédvönöt az ottani állami kisdédvönökhöz rendes kisdédvönövé, Kucsera Anna gurgény-szentimrei állandó megbízott kisdédvönöt az ottani állami kisdédvönökhöz rendes kisdédvönövé, Herbek Valéria havasmezői állandó megbízott kisdédvönöt az ottani állami kisdédvönökhöz rendes kisdédvönövé, Judá Etelka visóroszi állandó megbízott kisdédvönöt az ottani állami kisdédvönökhöz rendes kisdédvönövé; a miniszterelnök a miniszterelnökség tisztviselői körében Balogh Ferenc miniszteri titkári ezimmi és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkári miniszteri titkárrá, Kazy Károly miniszteri segédfogalmazót miniszteri fogalmazóvá;

a kereskedelemügyi minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott pénzügyminiszter a központi statisztikai hivatali személyzeti létszámában Reteghy Kálmán tisztet IX. fizetési osztálybeli főtitkárrá, Kubányi Rezső, Vezsei László és Lovas István XI. fizetési osztálybeli tisztet X. fizetési osztálybeli tisztékké, végül Ehrenreich András, Szathmári Gábor és Szakáts Lajos gyakornokokat XI. fizetési osztálybeli tisztékké;

a pénzügyminiszter Hegyessy Aladár ellenőrt az orsovai m. kir. fővám- és sóhivatalná, Rohrbacher Károly ellenőrt az északi sóhivatalnál, ebben a minőségükben és állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, a IX. fizetési osztályba, továbbá Kovács Károly parajdi sóbányahivatali mázsatisztát a X-ik fizetési osztályba a rónaszéki sóbányahivatalhoz ellenőrré, végül Stibor Alajos tordai kir. sóbányahivatali bányafelügyelőt a parajdi sóbányahivatalhoz mázsatisztá, Loeschmidt József m. kir. főfémjelzőt a fémbevalóhivatali altisztet a XI. fizetési osztályba a panosovai m. kir. fővám- és sóhivatalhoz mázsatisztá, Rusován Lajos fernezevi m. kir. kohaltisztet a XI-ik fizetési osztályba az aknasztaljai sóbányahivatalhoz sóhivatali mázsatisztá;

a budapesti itélőtábla elnöke dr. Dánér Béla budapesti lakos, ügyvédjelölt a budapesti itélőtábla területére díjas joggyakornokká;

a fővármegyei Herceg Béla, Várady Zoltán és Szedlacek Ferenc budapesti díjtalan vámgyakornokokat segélydíjas vámgyakornokká nevezte ki.

Elöléptetések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Ebtvös K. Lajos jázsmagyarszabolcskai és Hivégyi Bertó borsodmegyei kir. tanfelügyelőket a VI. fizetési osztály 3-ik fokozatába, Vasady Lajos biharmegyei és Polyanoszky László esanádmegeyi kir. tanfelügyelőket a VII. fizetési osztály 3-ik fokozatába, az 1904. évi I. t.-cz. értelmében megillető személyi pótlékkal kinevezte, Padányi Andort, a tolnamegyei tanfelügyelő vezetésével megbízott segédtanfelügyelőt, a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába, Kies István bi-

harmegyei és Koroknay István vasmegyei kir. segédtanfelügyelőket a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába, Brindl Károly sopronmegyei tanfelügyelőket tolnokot, jelenlegi állomáshelyén, Istrate József székesfővárosi tanfelügyelőket tolnokot, a kiskunhalasi tanfelügyelői kirendeltséghez való áthelyezésével, és végül Odor Gyula somogyvármegyei kir. tanfelügyelőket tolnokot, jelenlegi állomáshelyén, a X. fizetési osztály 3-ik fokozatába, az 1904. évi t.-cz. értelmében megillető személyi pótlékkal, kir. segédtanfelügyelőkké, Munkácsy Sándor máramarosmegyei, Dobos László gümörkishontvármegyei és dr. Reisz Fál fővárosi fizetésnélküli kir. tanfelügyelőket tolnokokká, jelenlegi állomáshelyükön, a felügyelői tolnokokat, jelenlegi állomáshelyükön, a XI. fizetési osztály 3-ik fokozatába, az 1904. évi I. t.-cz. értelmében megillető személyi pótlékkal, kir. tanfelügyelői tolnokokká nevezte ki, dr. Rueska Lajos állam-tudort ideiglenes minőségben fizetésnélküli kir. tanfelügyelőket tolnokká nevezte ki és szolgálatára Somogy vármegye tanfelügyelőségéhez, dr. Bendi Nándor bölcsészettudort ideiglenes minőségben fizetésnélküli tanfelügyelőket tolnokká nevezte ki és szolgálatára a székesfővárosi kir. tanfelügyelőségéhez rendelte.

Az 1000 koronás fizetési fokozatba előléptek: Kolozsmegyei: Buoska Mária esucsei és Kovácsné Barabás Bella kolozsvári; Szepesmegyei: Klimkovics Antalné Gavron Eteka ólublói, Augusztyina Tekla szepesszombati és Leszinger Kornélia szomolnoki; Mosonmegyei: Csokonyai Irén királyludai; Trencsénmegyei: Hász Ilona máriatölgyesi; Szabemegyei: Stürzer Paula ujevgyházi, Kuntz Csiky Mária szászsebesi; Torda-Aranyosmegyei: Henecz Antal Janka sipánfalvi, Fűsly Ida egerbegyi; Gümör-Kishontvármegyei: Nemes Elza dobsinai; Pozsonymegyei: Germány Kamilla Schulpe-telepi; Háromszékmegyei: Karácsony Teréz és Lengyel Erzsébet sepsiszentgyörgyi; Belényes-ről: Erdéyné Csomor Antónia belényesi; Temesmegyei: Gaáiné Szenkovics Róza temeréki, Asbóthné Dombrádi Katalin vadászderői, Zsák Julia niezkifalvai; Verseczéről: Schultzné Molnár Ilona gattáji, Biró Erzsébet felhértplonji; Torontálmegyei: Hochwarterné Keller Mária felsőmuzslai; Bács-Bodrogmegyei: Mattus Aranka köpönyei és Hangel Otília zombori; Vas megyei: Ignáczné Szondy Izabella ungardéki; Csepégné Eimer Etel beresényfalvai, Szeczák Erzsébet szobránczi s Maróczyváry Irma; Udvarhelymegyei: Grézerné Reiszgy Irma székelykeresztúri; Vas megyei: Tokéssy Izabella nagyszentmihályi; Sárosmegyei: Gizonné Zsák Mária zborói; Szatmárnémeti: Jánosi Janka felsőmágyari, Irinyiné Hittér Cecília színerváraljai, Simon Erzsébet szatmárnémeti; Abauj-Tornamégyei: Pethőné Farkas Erzsébet abaujvári, Gezek Sarolta sepsiszi; Biharmegyei: Gruberné Jobszt Mária élesdi, Kovács Ilona nagykeréki, Hantzné Kneitner Gizella nagyvárdi; Brassómegyei: Perény Riza bácsfalvi, öz. Millunovné Abonyi Malvin brassóbozonyi; Fogarasmegyei: Csáp Elvira törösvári; Hunyadmegyei: Bán Katalin felsőszálláspataki

és Pap Irén vajdahunyadi; Jász-Nagykun-Szolnokmegyei: Kállay Irén szolnoki; Liptó megyei: Dallosné Blaskovics Mária hűbéli; Máramarosmegyei: Papp Ilona és Munster Emma felsővíeszi; Kisküküllőmegyei: Korsós Irma hosszúaszi, Kizocsáné Radnóti Ilona diósószentmártoni; Nagykovácslymegyei: Márk Gizella segesvári; Pestmegyei: Kissné Voszencz Aranka, Kemény Gyulané, Dallos Gizella Vespemunkástelepi, Virker Emma törökbálinti; Nyitra megyei: Pfaff Krisztina nyitraújfalvi, Grégáné Balló Berta miavai, Cserenkáné Karezag Mária sasvári, Castiglione Irma verbói, Tomacsok Erzsébet szobozsati és Héliáné Gosztönyi Margit; Mosonmegyei: Stepankó Józsa galósi; Szolnok-Dobokamegyei: Jónásné Papp Elza désaknai, Esztergár Mária kozárvári; Pozsonymegyei: Karácsony Irma bazini; Beregmegyei: Tóth Irma örhegyfalvi, Tanesné Döb Róza mezőterebesi; Barsmegyei: Pintér Hedvig újbányai; Szilágymegyei: Tóthné Gergye Mária szilágyséhi; Aradmegyei: Krause Matild aradi, Hunyady Szidónia gyoroki, Kovácsik Vilma megyesegyházi; Alsófehérmegyei: Tabakovicsné Molnár Ilona abrudhályi, Molnár Aggyagyi Margit alvinezi, Kleinné Ludwig Róza magyarigani óvóné.

Az 1904. I. és 1906. IX. t.-cz. alapján, 200 korona évi személyi pótlékok nyertek a következők óvónék:

Jakabné Fejér Jolán purkerezzi, Koczka Róza nevési, Lukavszky Aranka illavai, Majoros Erzsébet somodi, Grézerné Reiszgy Irma székelykeresztúri, Pálffy Székely Ilona fordasszentlászlói, Dénesné Pelz Gizella perlaki, Augusztyina Tekla szepesszombati, Lám Irén percesenyi, Medgyessyéné Benedek Teréz kispesti, Katonáné Boezkó Gizella mosontarcsai, Jendrassákné Franciska Mária trstenai, Györgyné Csobod Mária ruszti, Kopperl Ida nagyvárdi, Bognárné Balogh Irma nagyvárdi, Bueska Gizella nagyszénási, Tittelné Jakab Lujza szeptemberi, Hovszkyné Gerger Malvin zelyfalvai, Wedel Lujza radnóti, Berger Anna szilágyszi, öz. Brünnerné Molnár Zsófia panosovai, Pleningné Kiss Anna lajtajfalvi és Hernád Kornélia kúpesényi óvóné.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vozáry Miksa trencsényi állami felsőbb leányiskolai r. tanárt eddigi minőségében a löseai állami felsőbb leányiskolához, Bódy Klára bakabányai állami óvónót az izsapi állami óvodához eddigi minőségében áthelyezte.

Pályázatok. A marosvásárhelyi törvényszéknél irnok állásra augusztus 13-ig; Magyaróvárott a Karolina kórháznál házimesteri állásra szeptember 15-ig; a budapesti egyetemnél gépészi állásra hat hét alatt; a nagybeskeréki pénzügyigazgatóság számgyakornoki állásra 2 hét alatt; a székelyudvarhelyi törvényszéki fogháznál fogházrörmesteri állásra 4 hét alatt; a rózsahelyi törvényszéknél egy, a pestvidéki törvényszéknél két albirói állásra; a hajdunászi és a derecskei járásbírósnál teleklönyvezetői állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró ár-folyam, Pénz, Ár, Osztd. az utolsó üzlet, Részv. nyak száma, Behozaték részv. kint, Mai záró ár-folyam, Pénz, Ár, Osztd. az utolsó üzlet, Részv. nyak száma, Behozaték részv. kint. Rows include: Államadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tükör előtt

Tükörből vádlón néz reám,
Két könnytelen égő szemem...
S én sötét nehéz fátyalag
A lelkem utját keresem.

Szeretnék a szívembe látni;
Rejtett mélyén egy czélt kutatva.
Hogy miért nem tud megnyugodni?
Mily varázserő, úzi... hajta??

Mit vár... remél? — hogy mindörökké;
Házatlan bolyong koldusárván.
Alomország ködpartjai felé...
Tévelygő titkok, holt-világát járva.

Mi van szívemben? — Ki vagyok hát?
Háztalan kérdelem, keresem...
Polygó tüzekbe rejti utját,
Két könnytelen égő szemem,
— És nem tudom meg, sohasem.

Schuch Ilona.

„Memento mori“ a hálószobában. Liverpoolban lakik egy igen gazdag és előkelő magános hölgy, aki különös módon rendezte be a hálószobáját. A szoba négy falát barátjai és rokonai haláláról szóló gyászjelentésekkel aggatta tele. Ágyával szemben, egy szekrényben áll egy régi óra, amely a technika remeke. Valhányszor egy óra letelik, gyászdöngő hallatszik. Majd megnyílik az óra házikója és kilép belőle egy teljes gyászmenet. A halottaskocsi háromszor megkerüli az órát, aztán eltűnik benne, hogy egy óra múlva ismét előkerüljön. Mig a gyászmenet az órát körüljárja, lélekharang szava hallatszik. A hölgy ágya is nagyban különbözik a rendes hálószobák eme butorától. Katafalk formájú és négy térdelő angyal van a négy sarkán. Terítő helyett fekete lepel borul az ágyra. A lepelbe ezüst fonálból őstestamentumi mondások vannak hímelve, amelyek a halálra emlékeztetnek. A szoba menyezetét a végítéletet ábrázoló kép fedi. A menyezet közepéről halálfej csüng alá, amelyből kísérteties fény árad a szobában. Amilyen különös berendezésű a vénkisasszony hálószobája, olyan furcsa a hálótoalette is. Vöröspiros a

hálóköntöse, amelyre ugyanolyan színű hosszan leomló fátyolt borít. Amikor lefekszik, megszólal szobájában egy fonográf, amely egészen reggelig halotti énekeket ad elő.

(Az állatok és a földrengés.) Már az ókorban is általánosan az a hit volt elterjedve, hogy az állatok előre megsejtik, ugyszólván testüikkel megérik a földrengést, még mielőtt az valóban beállana. Claudius Aelianus a „De natura animalium“ című művében írja, hogy néhány nappal a Kr. előtti 373. évi nagy földrengés előtt, amely Helike peloponézosi várost elpusztította, a földbevált lyukakban élő valamennyi állat, mint a mezei egerek, menyétek, görények, vakondok stb., előjöttek barlangjaikból és a város felé menekültek. Azonban későbbi időkből is maradt ránk sok ilyenmű feljegyzés. Milne közli, hogy az 1749-ik évi londoni földrengés előtt, a La Manche csatornában a halak állandóan a tengervíz felszínén tartózkodtak és izgatottan össze-vissza uszkáltak. Sziciliában a földrengések után, amelyek ott igen gyakoriak, nagy mennyiségben fogják a „ciccirelli“ nevű kicsi, igen jóízű halakat, amelyek különben csak a mélyebb tengervízben élnek és így meglehetősen ritkák. Sokszor tapasztalták, hogy földrengés előtt a lovak rugnak és a kutyák szakadatlanul ugatnak; a fázának ilyenkor hangosan kiabálnak, míg a különben oly lármás békák hirtelen elhallgatnak. A libák, disznók és kutyák különösen érzékenyek a földrengés iránt; állítólag a legesekeylebb rengéseket is előre megérik és Venezuela fővárosának, Caracasnak lakosai, akik nagyon sokat szenvednek a földrengések miatt, ez állatok ilyenmű jósképességeire nagy súlyt helyeznek. 1882-ben és 1885-ben a chilei nagy földrengések előtt a vízmadarak nagy csapatokban vonultak a szárazföld belsejébe. Taranelli és Mercalli a földrengésről írt műveikben elmondják, hogy az 1884. évi andaluziai nagy földrengés alkalmával Malagában sok helyütt azt a megfigyelést tették, hogy a lovak az istállóban az első földlökésre füllüket hegyezték, igen nyugtalanok lettek és többé nem akartak enni. Palosban egy kutya a konyhában aludt; amikor a földrengés megindult, hirtelen felugrott és vonítva kiszaladt az utcára és többé vissza sem tért.

(Sport és alkohol.) A sportot üzők tisztában vannak már vele, hogy az alkohol hátrányos hat az izomerőre épp úgy, mint azokra a szellemi képességekre, melyek a sportembernek az izomerőnél is szükségesebbek: az ügyesség, biztonság, lélekjelenlét. Versenyek alatt training idején ezért mindenütt tilos az alkoholfogyasztás. A lü-

becki Katherinen-gimnázium az iskola növendékeiből alakult evezőscsapatba csak azokat veszi fel, akik kötelezik magukat, hogy evezési napokon alkoholos italt nem fogyasztanak. Ennek a szabálynak áthágói a csapatból azonnal kizáratnak.

(A királyi gyermekek.) Az angol koronázás napjaiból most igen kedves történet lett ismertté. Amikor bájos, gyermekes méltóságoskodással a királyi gyermekei a koronázásról visszajövet kocsijukhoz értek, először a walesi herceg akart beszélni. Am Mary hercegnő becsipett a karjába és azt mondotta méltóságosan: „Először a királyi hercegnő jön és csak utána a walesi herceg“. A fivérnek azonban más véleménye volt a rangjáról és azt mondotta, miközben megakadályozta nővérét a beszállásban, hogy az első: a walesi herceg. E veszekedés miatt persze késlekedett a menet és a veszedelmessé váló helyzetet Albert herceg mentette meg. Rátámadt bátyjára: „Eduárd, te föl tartod a menetet!“ Eduárd meghökkenett és míg ő meghökkenett, Mary hercegnő elsőnek surrant a kocsiba.

(A kloroform feltalálójáról.) Angliában most ünnepelték a kloroform feltalálóját, Simpson James Joung születésének századik évfordulóját. Mikor fölfedezését tette, Simpson 35 éves volt és az edinburghi főiskolában tanított. Róbert Lister egy páciensén operációt készült végrehajtani és éterrel altatta el; Simpson ekkor jött arra a gondolatra, hogy az altatásra valami más szert kell alkalmazni, különben jelentősebb eredményeket soha nem érhet el a sebészet. Mondhatni, hogy már ebben az órában fölfedezte a kloroformot, amelynek később oly lelkes apostola lett. Ma már alig lehet elképzelni, hogy Simpsonnak micsoda harcokat kellett vinnia, nem csak laikusokkal, de orvosokkal is, amíg altató szerét diadalra tudta vinni. Sok olyan ember volt, aki például a kloroform alkalmazását a szülés megkönnyítésére, lehetetlennek mondotta és pedig — ma már hihetetlenül hangzik ez — vallási előítéletek mellett. A bibliában ugyanis írva áll: „És fájdalmak közt szüld gyermekeid!“ A jámbor angolok persze, azt vélték, hogy a fájdalmak isten akaratából valók és így azok elűzése isten ellen való véték. Az emberiség mostan Simpsonban egyik legnagyobb jótévőjét látja: olyan operációk, amelyek azelőtt kivihetetlennek tűntek, a kloroform segítségével ma könnyen végrehajthatók.

FÉRJ és FELESEG

REGÉNY.

Írta: J. LIES.

100

— No, nem éppen így áll a dolog, — szólt közbe Kintowin, — hanem megengedi, kedves kartárs ur, hogy helyet foglalhassunk? Jeleznem kell ugyanis előre, hogy a dolog egy kicsit hosszadalmas lesz.

— Parancsoljanak, uraim, talán valami elvanra jöttek rá kutatásaik közben, ami összefüggésben van ezzel a szerencsétlen ügyvel?

— Hát azt is mondhatjuk, hogy igen, de azt is, hogy már négy nappal előbb ebből az ügyből kifolyólag mindkettőnknek jelentkezni kellett ön előtt tanuképen.

— Ah, ez valóban meglepő. És ha szabad kérdeznem, miért nem jelentkeztek az urak eddig.

— Oh, ennek éppen ezer és egy oka van, melyeknek valamennyiét minden bizonynyal meg fogja ön ismerni. Egyelőre csak annyit mondhatunk, hogy egyikünk sem akart arra a sorsra jutni, mint Cosmin.

— Micsoda Cosmin? — kérdezte Hirthon egyik ámulatból a másikba esve.

— Cosmin? Ja ugy, ön még nem tudja, — szólott közbe Kintowin. — Cosminnak hívják azt a szerencsétlen oroszot, akit önök meggyilkolva találtak a Wilhelm-téren.

— Ugyan és honnan tudják ezt az urak? — kérdezte Hirthon most már teljesen türelmét veszítve.

— Ez egyelőre nem fontos, sokkal fontosabb az, hogy a meggyilkolt Cosmin egy titkos szövetség tagja volt s innen van, hogy senki sem jelentkezett, aki ismerte volna. Mi bizonyosan tudjuk, hogy saját társainak áldozata, de éppen ezt akarjuk bizonyítani s éppen ehhez szükséges az ön segítsége.

— Igen, kérem, én mindenben rendelkezésükre állok, — hebegte izgatottan Hirthon, — de azt hiszem, nem veszik rossz néven tőlem, ha tudni akarom, hogy miben járok az önök kezére. Uraim, önök is tévedhetnek, s nem lehetetlen ilyenformán, hogy hamis nyomot követnek.

— Azt hisszük, hogy nem, — folytatta Hermann nyugodtan. — Barátom, kinek lakásán a gyilkosság estéjén megfordult Cosmin, határozottan felismerte benne a meggyilkoltat látogatása után felőrával a Wilhelm-téren.

— Ez különös, talán éppen ön volt, kedves Kintowin kartárs, az a bizonyos Mayer nevű ur, akit mi már három nap óta hajszolunk egész Hollandiában.

— Nem, ezt éppen nem mondhatnám, — felelte Kintowin mosolyogva. Én az igazat megvallva, nem szeretnék most annak a bizonyos Mayer urnak a bőrében lenni.

— Talán...

— Igen, talán Mayer ur a gyilkos.

— És ha kérdeznem szabad, miért nem tudatta ön a nyomozó hatósággal, hogy a meggyilkoltat ismeri?

Ennek nagyon egyszerű oka van. Itt egy bünszövegetről van szó, mely igen jól szervezett s melyet mi már hat év óta állandóan üldözünk anélkül, hogy vezérért elfoghattuk volna. A nyomozás Varsóban kezdődött ez előtt hat évvel, de akkor csak annyira tudtunk menni, hogy egy-két veszedelmesebb bandatagot elfogtunk. Egyszer Hermann barátommal megközelítettük magát a vezért is, de kisiklott kezeink közül. Mondhatom, igen ravasz fickó s a végtelenségig elszánt, úgy hogy az üldözö élete állandóan kockán forog, valhányszor közelébe ér. Én mai napig is viselem azt a golyót bal vállamban, melylyel megtisztelt vörös látogatásom alkalmával. Később a bűnügyek számai Svédországba vezettek, de hat éven át semmi hírt sem hallott magáról a banda. Ekkor vette kezébe a

nyomozást Hermann s ő függetlenül tőlem megállapította, hogy a banda Hollandiában telepedett meg. Én már hónapokkal előbb nyomukra akadtam, de egészen más újból kifolyólag. Ön kétségkívül emlékszik a Pétervári nagy ékszerablásra, mely ez előtt két hónappal nemcsak Oroszország, hanem a kontinens valamennyi rendőrségét izgalomba hozta.

— Igen, emlékszem rá, — felelte a rendőrtiszt, de ugy tudom, hogy ezt az ügyet megszüntették, mert a nyomozás nem vezetett eredményre.

— No, ezt éppen nem mondhatnám, hanem annyi bizonyos, hogy kézzelfogható eredményt produkálni még nem tudtunk. A tettes azonban most már kezünk között van, s ha ön segítségünkre lesz, talán sikerül is elfognunk.

— Ez természetesen, hanem szíveskedjék most megmagyarázni az összefüggéseket, valamint azt is, hogy ki a tettes, s hogy milyen bizonyítékok vannak ellene.

— Ezt majd Hermann fogja elmondani, mert ő minden bizonynyal tisztábban látja az ügyet. Én ugyanis a legutóbbi napokat Londonban voltam kénytelen eltölteni.

— Nos, kapitány, igérje meg, — kezdte Hermann, — hogy semmin sem fog meglepődni.

Hirthon nagyot bámult, mert még sohasem fordult elő praxisában, hogy valaki ezzel a kijelentéssel kezdje egy bűnügy nyomozásának eredményét.

— De uraim, igazán nem tudom mire vélni ezt a kijelentést. Talán olyan valakiről van szó, aki minden gyanun felül álló?

— Ugy van. A gyilkos, vagy a gyilkos felbujtója báró Waldensee az ismert dusszadag arisztokrata.

— Ez lehetetlen, — ugrott fel helyéről Hirthon.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szombat, 1911. július 15-én.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.
(BUDAI SZINKÖR)

Tosca.

Melodráma 3 felvonásban. Szövegét Sardou Viktor drámája nyomán írták: Illica L. és Giacosa G. Fordította: Várady Sándor. Zenéjét szerzte: Puccini G.
Kezdeté 1/8 órákor.

56városi Városligeti Színház

Az ártatlan Zsuzsi.

Operetta 3 felvonásban. Írták: Antoni Mars és D'Esvallières. Zenéjét szerzte: Gilbert, Fordította: Mérei Adolf.
Kezdeté 1/8 órákor.

A nm. vall. és közokt. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: **Károly-körút 3. sz. alá.**
Fájós fogak meggyógyítása Szájpadlásnélküliség, aranyhidak, koronák.
Tartós fogtömések. Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése.
Fogházak (albtáblában is).
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.
Videkiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

BEKETOW CIRKUSZ

VÁROSLIGET. TELEFON: 107-46.

Ma este 3/8 órákor az óriási sikerű júliusi első műsor **bucsfellépése**

Bucsfuznak Budapest kedvencét: a Klein kerékpárművészek Lecusson, lovasművészek. Grebnieff, villámáncosok.
Szenzáció! **Kínai misztériumok** Szenzáció!

CHUNG-LING-HEE csoport.

Holnap, vasárnap délután 4 és este 3/8 órákor új műsor. — Délután gyermekek felhővarakat fizetnek.

JARDIN DE PARIS

VII. KER., ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UT I. SZ.

Kezdeté este 9 órákor.

Ferenczy Károly, a Vigszínház tagja, mint vendég.

Lucie König Pallai Rózi Richard Godál

Irma Jäger, Rudolf Sulzer. — Nicht alle Herren sind so... OSKAR STRAUS és VIKTOR LEON szkeccse. — Utazás a villamoson. — Fehéren, operett. Az egyke, bohózat. — Brigantino, német operett. Sándor Szeffi cigánytánokkal és még 12 attrakció. A Tabarinban új attrakciók. Az Oy-Ra csoport. Tony and Chica, La Bouelli stb. stb. A kert 7 órákor nyílik.

Női Felső Hersekedelmi Iskola Pozsonyban

A Pozsonyi Kereskedelmi- és Iparkamarától fenntartott nyilvános, három évfolyamu. Érettségi vizsgálat. Allásközvetítés. Internátus. Értékesítő kívánatra küld: az igazgatóság.

BUTOR FUCHS BODOG butornagykereskedő

Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Arjegyék ingyen.

Heti műsor:

Julius hó	Fővárosi nyári Színház (Budai Szinkör)	Fővárosi Városligeti Színház
16 Vasárnap (d. n. este)	A poloskei rótiarius Krecovér	Az erdőszleány Az ártatlan Zsuzsi

Wildbad Sanatorium gyógyhely

TOBELBAD

STAJERORSZÁG

Természeti Étrendi gyógymódok, Hő-források

EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.

VEZETŐ ORVOS: **Dr. V. DÜRING**
a klell egyetem volt tanára, korábban a Lahmann-sanatorium vezetője.

4 orvos.

!! PROSPEKTUS INGYEN. !!

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben)

Világhírű eredeti angol The Champion és Premier

kerékpárokat dupla harangcsapágygyal és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden arfelenemes nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletre adják és kerékpár-alkatrészeket

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár- és alkatrész nagykereskedők Budapest, VIII. kerület, József-körút 41. szám. Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. Diszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár- és alkatrészokről ingy. és bérn.

NAGY LÁSZLÓ

A GYERMEK ÉRDEKLŐDÉSÉNEK LÉLEKTANA.

Ára 3 korona.

Kapható **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél, Budapesten, VI., Andrásy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

FŐNÖKÖK

ezrei eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak írógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható írásu, visszaváltós, tabulátoros, összeadóbillentyűs, automatikus sorváltós, csupa acézből és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-klavíratúras

Ujlaki-írógépet.

Nem írnak alá váltót és folytonosan halmozódó iródal munkálataikban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt írógépet legmodernebb Ujlaki írógépekre

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás ország-szerte. Arjegyék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 28. sz.

Telefon 122-60.

Videki hivatalnokok, kik könnyű mellék-keresetre reffektálnak. Későljék velünk! Videki képviselők kerestének.

HOFFMANN S. és V.

BUDAPEST, V. Zoltán-u. 18.

ADRIA

m. kir. tengerhajózási r.-t. vezérigynöksége.

Helyesbített hajójáratjegyzék.

1911. július havában a következő gőzösk indulnak FIUMÉBŐL:

Hová	Gőzös neve	Kelát
New-York	Carpathia	8
Sfax, Rouen*)	Stefania	1-10
Hamburg**)	Bagdad	1-10
Liverpool	Brescia	5-15
Sfax Rouen	Deak	5-15
Rotterdam, Amsterdam*)	Balaton	10-20
London, Hull	Clio	10-20
Liverpool**)	Flaminian	15-25
Bordeaux*	Nagy Lajos	15-25
London Antwerpen*)	Kálmán király	15-25
Hamburg**)	Rhodos	15-25
Pernambuco, Maceio, Bahia, Rio de Janeiro, Santos*)	Duna	26
New-York	Saxonia	29
Liverpool	Cypria	21-31
Tunis, Algier, Gibraltár, Tanger, Oran*)	Zichy	21-31
Lissabon, Léixoes Rouen*)	Baross	21-31
Glasgow	Széchényi	21-31

A *gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestet is érinti. A **gal megjelölt kikötők érintésétől az igazgatóság eltekint, ha a gőzös elindulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetnek be.

Butor EHRENTREU és FUCHS

Budapest, VI., Teréz-körút 8. Képes arjegyék ingyen. Telefon 88-59.

A legjobb benzinmotoros magánjárókat

a világhírű angol „Campbell” motorgyár egyedüli vezérképviselője

Korányi Viktor

szállítja. A legtartósabb, a legjobb szerkezetű, a legbiztosabb üzemű.

Olcsó árak! Olcsó üzem! Kedvező fizetési feltételek! Több évi jótállást! Vevőket a motorkezelésben ajmentesen oktatunk! Kivánatra díjmentes költségvetéssel és felvilágosításokkal szolgál!

KORÁNYI VIKTOR Bpest, Liszt Ferenc-tér 9.

Ujrendszerű butor-hitel.

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a tisztelt butorvásárlóközönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárat számítottunk, csupán a tartozás után **6%** kamat fizetendő.

A kamat negyedévenként fizetendő és pedig mindig csak a hátralékos, csökkenő tartozás után.

Törlesztés: minden 100.— korona után havi 3.— korona vagy minden 100.— koronán után 1/4 évi 9.— korona.

Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítőben **BALÁZS és TÁRSA BUTORÁRUHÁZA BUDAPEST, VI., VÁCI-KÖRUT 43. (Saját ház.)**

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonként 20% engedmény.

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegeség tucata 12.- korona, 3 tucatonként 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosilag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabonként 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és jácseréten küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Specialia

Os. és kir. szab. sérvkötőket, pneumat. gummi-pelotával, 6200

haskötőket, 6335

gummi göcsörhárisnyákat, műkezeket, mülábákat, járó és támogonyestartókat, valamint a betegápoláshoz tartozó összeso cikkek készit a technika legmodernebb elvei szerint legújanyosabb gyári árak mellett

KELETI J. Cs. és kir. szab. sérvkötők és testegyenestőlépek gyára

Budapest, Koronaherceg-utca 17. Alapitva 1878. Telefon 18-76.

Legújabb képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Csuz, Köszvény?

A ZOLTÁN-téle csuz és köszvény elleni kenőcs már nehányszori bedörzsölés után elmulasztja a kínzó hasogató fájdalmakat.

ÜVEGJE 2 KORONA.

Zoltán gyógyszerárban BUDAPEST, V. Szabadságtér.

Családi házakat építünk

minden tőkebefektetés nélkül köztisztviselőknek és nyugdíjkepes magánhivatalnokoknak, lakberük leköttése ellenében buda legzsebb részén és kiténő fekvésű helyén a Pillér és Alapár-utczában és bárhol. Jelentkezések mielőbb eszközlelndők, mivel már csak néhány telek áll rendelkezésre. Bővebb felvilágosítást nyujt

Budai Bank-és Telepítő Részv.-Társaság
I. Fehérvári-ut 34-36. szám.

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GÖZHAJÓZÁSI R.-T., FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által olismert legrovidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venozia: hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösköz közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Venozia és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé, stb. stb.

A gőzhajók modera kényelemmel, hátfülkékkel, kiténő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyujt a Központi Menetjegytirodó, Budapest (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodái.

Temetkezési

vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. R. 46.

Bőrbutoripar!

Kendi Antal,
Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.

Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivitel és árak tekintetében különös előnyt nyujt. Angol bőrbutorok, ebédülő székek, foteuilok, férfiszobák és irodahelyiségek butorzása!

Bőrbutor bevasárlása bizalmi dolog!

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság

(Allgemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrent)

AMSTERDAM.

Magyarországi igazgatóság az intézet saját palotájában Budapest, Kálvin-tér, Baross-u. 1. Üllői-ut 2-4. sz. Bejárat az Üllői-ut 4. sz. kapun.

Legelőcsőbb díjak:

Az 1909-ik év végén 358 millió koronát a biztosítások összege meghaladta

A tartalékok összege: 107 millió 216.324 kor. 96 fill.

Eddigi kifizetések: 96 millió 370.016 kor. 33 fill.

MAGYAROKN ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ORAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János

Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és múórák, főtálálójá a remontoir ingozáraknál stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Jelvitások pontosan eszhezöltetnek.

AMERICAN SHOE COMPANY LTD.

Amerikai cipő részvénytársaság

Budapest, V., Dorottya-utca 6. Wurm-udvar és VII., Erzsébet-körut 42.

Kizárólagos elárusítása a következő elsőrangú amerikai gyártmányoknak:

Urak részére:	Szervekeknek:	Hölgyek részére:
Edwin Clapp & Son	Piehler	Sorosis
Barry		Cousins
Walk-Over		Patrician
Commonwealth		

Kérje képes árjegyzékünket.

E hirdetsi rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetsi rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények,
okmányszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6-C.

Férjhezmenendő úrhölgyek
előjegyezve tizennyolc-évtől feljebb, hozomány-összegig legkülönbözőbb fokozatokban, 10,000, 30,000, 60,000, 120,000 és magasabb összegig. Bővebbet Faragó Jenő elsőrangú házasságtörője, Rákóczi-ut 86., I. em. 1. (Diszkret, lépcsőházi bejárat.)

Akar
ön szellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartásák? Olvassa el a „Társalgás Művészete“ (Ellenállhatatlanságtitka) rendkívül érdekes könyvet. Megtudja ebből, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, feljebbvalót egyaránt meghódítsa. Korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében! Tartalomjegyzéket ingyen küld Deák, Budapest, Rákóczi-ut 86.

Pénzszekrényeket
tíz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

Budapestről,
gyorsvonattal egy órányira, a zimonyi vonalon van egy gyümölcsös és szőlő közepén egy kisbelső, emeletes villalaks, fent egy szoba, alul egy szoba, konyha, éléskamra, pinco. Nyári kellemes tartózkodási hely; gyönyörű messze kilátással körültekély falvak 10-12 tornya látható, eladó. — Értekezni lehet Tasson, (Kunszentmiklós tassi vasútállomás) a ref. lelkész hivatalban Terület három kis hold. Több száz gyümölcsfa és 25 éves szőlő.

Allások
mindenféle szakmából kövölve vannak az Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatószám IX. Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 88.)

Ház és telektulajdonosok
figyelmébe! Mindenféle műszaki munkák elvégzésére vállalkozik Ipari Vállalatok Műszaki Irodája. Házak átalakítását, azok rendbe hozását, jókarban tartását vállaljuk. Ugy-szintén az ingatlanokat terhelő tartozások konvertálását, olcsóbb kölcsönökkel való kicserélését ki-eszközöljük. Ipari Vállalatok Műszaki Irodája, Budapest, VI., Eötvös-utca 35. szám.

A gyakorló
gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamokra, különféle rendszerű, látható írású írógépekre beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzet növendékeinket díjazással állásba segítjük. Telefon 18-09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrássy-ut 12. és Révay-utca 6. szám.

Csemegezőllő!
Csudaszép friss, idei méz-édes „Csemegezőllő“ postadobozként 16 korona. Remekszép „Őszibarack“ 10 korona. Ananász „Kajszinbarack“ 5 korona. Minden „Bérmertes“ szállítással szétküldi: Mertz Nandor Nagyvárad.

Tátrai máltaszörp
5 kilós postakosarakban K 8.— Baria József konzorvigyára Felka (Szepes-megye).

INGYEN TANULHAT
november 1-től két h napon át kereskedelmi szaktagyakt, gépirás, gyorsírást, helyesírást, szépirást, uémet nyelvet, Magyar Tanügyi Intézet, Rottenbiller-utca 5/a. sz. Tanítás napi három órában át. Nappali és esti tanfolyamok.

Kajszinbarackot,
válogatott legzebb díszpéldányokat, befőzni vagy csemegezni 5 kilót 3 koronáért; legfinomabb spanyol üveggyegyet vagy eseresznyt 2 1/2 koronáért szállít Müller Jenő szőlőbirtokos Kiskunhalas.

Zalogcédulát,
Brilliantot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget veszok. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakt, szobrokat és olajfestményeket veszok. Kérésre ékszerész és régiségkereskedő. Király-u. 88. Telefon 95-45. Meghívásra jövök.

Parlament
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havli 10 kor. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott szaktagyakt. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1883-ban. Biztos állás közvetítés. Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként nyolc tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10., május 1-től Hegedűs Sándor-u. 7.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68.

+Soványág+
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőlap-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hőigyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Verszegénység, gyongeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Készülő levelek minden ország-ból. Dobozonként 1 forint 10 kr. Használati utastással. Póráktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/I. Telefon 156-80.

30 koronáért
készülnek saját műhelyem-ben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltök finom szövetekből László Sándor férfiszabómester, Budapest Erzsébet körút 1. sz., I. em. Vidékre postát minták ber-mentve, helyben szabá-szomat kívánatra házhoz küldöm. 08532

Zalogcédulákat
veszok. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöt, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmen-tesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kel-lékek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Okmányokat
házasságkötéshez, DISPEN-ZÁCIÓ (kihirdetés felmentés) nagykorosítás házassági akadály, nőszőlési engedély, rokonsági és feljebb kor alul felman-tes, válópár, névváltoztatás, katonai nyelvi, ipari, keres-mai jegyzékekben okmányokat, engedélyeket,
megszerez, miniszteriumok-ban ügyeket korosztól visz.
KEMÉNY LAJOS
Országos Közlönykiadó Iro-dája, BUDAPESTEN, Rákóczi-ut 86. szám, a „Göbraczei“ szálloda mellett. — Minden levélre válaszol.

Szép uriház
300 □-öles telek öt lakás-sal, pinco, mosókonyha, villamos megálló, 11.000 forintért eladó. 5000 forint készpénz szükséges. Bővebbet: Erzsébetfalván, Vörösmarty u. 28. sz.

Halló!
Egy remekhangú bang verseny gramofon 10 drb dupla nagy le-mezzel
20 ft.
Ne mulassa el rendelés-ét mielőbb feladni. Babuska, Czigányzerelem, Paikó, Trombitas, Bukj el. Naprágszoknya, sib lemez, udmarságok óriási raktára.
A lemezek díja 1.25 ft
Nagy raktár Pathó tü-nékül gépek és lemezekből, eredeti Eufonok valamint az összes sa-ját készítményü hang-szerekből.
Marnitz Frigyes
műhangszerkészítő
BUDAPEST
József-körút 37-39.
Hangszer, gramofon és lemezjegyzék, kü-lön-különíngyen.

Rayonképviselők
Ugyenők és represen-tábilis viszonlatárusítók killek nagy ösmere-tégek van jobb izr. lő-rokban, egy szabadlat-mazott kegléti ujdón-ság értékesítéshez je-restetnek. Csakis jó megjelenésű kaucazió-képes acquisiteurök lesznek figyelembe véve. Havonta 1000-1200 kor. jövedelem. Molnár M. Lajos szerkesztő Buda-pest Rottenbiller-utca 10 Mo. — Prospektusok íngyen.

Csőplógépekhez, gőzekékhez, czukorgyáraknak,
szeszgyáraknak, gőzmal-moknak, gépgyáraknak, serfőzdeknek téglagyá-raknak és minden ipari üzemnek a legkiválóbb a nagy hőértékű
gróf Larisch-Münnich-féle karwini szén,
darabos, koczka, dió- és aprószenosztályozásban és elsőrendű kétszermosott kovácszen, valamint
elsőrendű karwini darabos pirszen
öntödei célokra ugy-szintén koczka- és diópir-szén, mely sokkal kiadósabb és kevesebb hamutartalom-mal bír, mint a légszesz-pirszen, szobafűtési cé-lokra, központi fűtése-kek, szivógázmotorokhoz, továbbá új épületek kifű-téséhez kiválóan alkal-mas. Szállítók továbbá kályhatulzési célokra
elsőrendű perosz kőszenet
vagonrakományokban helyt bármely vasut- vagy hajóállomásra.
Sziveskedjek ajánlatot kérni!
Urban S. L.
a gróf Larisch-Münnich-féle karwini szén- és pirszen-művek vezérképviselője
Budapest, V., Nádor-u. 17.
Telefonszámok: 9-57, 160-95, 146-18.

„Limonai“
kifűnő zamatu limonádé készítéséhez, adag 6 fillér. Készíti Réthy Béla Békés-esaba. Mindenütt kapható.

Zalogcédulákat
veszok. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöt, aranyat, ezüstöt, platínát és ékszereket 100.000 kor. költségmen-tesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Ugyanitt aranydíszek olcsón kaphatók.

SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest, Sip utca 8.
Telefon 54-74.

„OLLA“
a bebizonyít-ható legjobb higiénikus GUMMI külsőlegességi 2 évi jóállás. Kapható minden gyógyszer-tár-ban és drogá-riában.
Követelje azonban, hogy a szállí-tója önnek csakis OLLA-t adjon. Az eláruló helyek ki-mutatását, árjegyzéket és ere-deti propagandá reklámot in-gyen küld az OLLA gummigyár Wien 11817 Praterstrasse Nr. 87.

MAGANTANULOKAT
polgári iskolai, gym-náziumi, kereskedelmi-iskolai magánvizgá-tokra, érettségire fel-olcsóval előkészít
Nagy Tanügyi Intézet
Rottenbiller-utca 5/a. sz.
Telektulajdonosok
figyelmébe. Építünk toher-mentes telekre bank köl-csönnel bérházakat, esa-ládi házat stb. minden előleges költség nélkül. Iparvállalatok Műszaki Irodája Budapest, VI., Eötvös-utca 35.
Budapest környékén
családi házak építkezésére alkalmas telektömböket, ugy-szintén az ország bár-mely részén nagyobb bir-toktestek parcellázását vállalja az Ipari Vállala-tok Műszaki Irodája. Buda-pest, VI. Eötvös-utca 35.

Kézimunka
hímzősekhez, butorhoz függönyökhöz, lakásberen-dezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjeg-zéket kívánatra íngyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca 46. szám.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mel-lett szállítunk helyben és vi-dékre teljes lakberendezé-seket, valamint egyes butordarabokat rész-letfizetésre.
Modern lakberende-zési vállalat
Budapest, Szerecsen-utca 10. sz.
Diszes butor-album 1 kor.

Titkos betegségek,
hugycsőfolyás, hugycsőszűkületek, hólyagbántalmak, alfesti sebek, bőrbetegségek, bujakor (syphillis) az önfertőzés utó. következményel, elgyengült férfierő, női bajok, fehérfolyás, stb. stb. alapos, gyors és gyö-keres gyógyítására a foglalkozás zava-rása nélkül bevált, sikeres és lelkis-me-letes gyógymódjánál fogva legjobban ajánljuk
Dr. Garai
— szakorvos —
rendelő-intézeté,
Budapest, VI.,
Andrássy-ut 24.
FELTÜNÉS NÉLKÜLI eredményes gyógyí-tás levélileg is.
Kívánatra gyógyszer-ről is gondoskodik.
Rendel naponta 10 óratól 4-ig és este 7-8 óráig.
Levelekre azonnal válaszol.

Lánczkutakat
nagy vízmennyiségek szállítására, házi és gazdasági célokra ujonnan javított szerkezettel, szilárd kivitel-ben legelőnyösebben szállít
Magyar Lánckutgyár
Thököly-ut 133. sz.
Tessék prospektust kérni

Budapest környékén
családi házak építkezésére alkalmas telektömböket, ugy-szintén az ország bár-mely részén nagyobb bir-toktestek parcellázását vállalja az Ipari Vállala-tok Műszaki Irodája. Buda-pest, VI. Eötvös-utca 35.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mel-lett szállítunk helyben és vi-dékre teljes lakberendezé-seket, valamint egyes butordarabokat rész-letfizetésre.
Modern lakberende-zési vállalat
Budapest, Szerecsen-utca 10. sz.
Diszes butor-album 1 kor.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberen-dezeseknek, mahagoni és paliszander butorok, uri szobák, angol bőrgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti sző-nyegek, csillarak.
Telefon 82-13. 28599

Nemi betegek Férfiak, nők
tripperitől csak a valódi és világhírű Larisch Capsulától (dr. Klein) gyógyulhatnak meg a legbiztosabban. — Több mint 100 orvosi bizo-nyítvány tanusodik a gyógyszer kiváló hatá-sáról. Kapható utánvét mellett kizárólag a kés-zítőnél 2 K 50 f.-ért Illes Antal gyógyszer-tár-ban, —ZABADKA, Budapesti főraktáros: Nyilasgy Gusztyv gyógyszerész Bpest, Fehérvári-ut. Utánzóktól óvakodjunk.